

نَشْرِيَّةٔ اَنَسْتِيَتُوِي اِسْتَانْبُول

مَجْمُوعَةُ مَدَنِيَّةِ
٧ حَمْد

مُتَعَلِّقٌ بِدَوْرَةِ سَيِّدِ اَطْنَانِ مُحَمَّدٍ فَتَاحِ

بَاهِتَمَامٍ

نَجَاتِي لَوْ غَالٍ وَ عَدْنَانِ اَرْزِي

اِسْتَانْبُول : مَطْبَعَةُ اِسْتَانْبُول

١٩٥٦

الحمد لله الذي خلق الارواح والاشباح وجعل نسب المحبة سبب الصلاح والنجاح
 وصير قلوب المحبين كمشكاة فيها مصباح يتلأأ ضوء الهداية منه ونور الفلاح، والصلوة
 على النبي المبعوث للاصلاح والانجاح وعلى آله واصحابه في الصباح والرواح
 وبعد اهدي تحية فليحة فاتحة يعطر الاكوان نشرها ودعوة مستجابة مستطابة
 يسفر وجوه المقاصد بشرها الى الجنب الاعزى الاورعى الاروى وحاوى فنون
 المعالى والمفاخر جامع شجون المناقب والمآثر مستعبد الاحرار باللطاف ومستعبد
 الجور والاعتساف مالك نواصي الاقبال سالك اقاصى الاقبال ذى الطول البادخ ^{2 a}
 والمجد الشاخر سباق غايات العزة القعاء حازر قصبات السبق فى مضمار الالة الشفاء
 صاحب اذبال الفخار صاحب آيات الوقار مدير الامور الجمهور بالراى الصائب
 متمم مهام الانام بالفكر الثاقب وضاع ابجد المحامد وابن ¹ بمجنتها طلاع ابجد
 المكارم وصارم نجلتها رافع اعلام المروة على قنة قبة الخضراء ناصب الوية السيادة
 على اعلا بقاع الاعتلاء المخصوص باللفظ الخفى من خضرة بارى النسم اعنى الوالد
 الاعز الاكرم الاعظم ما برحت حياض آماله مترعة ² ولا فنت ³ رياض اقباله
 ممرعة ولا زالت ساحاته عن المخافات محروسة وارجاؤه ⁴ بالرخاء والراحات مأنوسة
 وانمى الى ضميره المنير وخطره الخطير العاطر الزاهر الذى هو مهب نسائم العناية
 الابدية ومهبط ^{2 b} انوار السعادة السرمدية ان سلسلة الوداد بين الجانبين مبرمة
 ورابطة الاتحاد من كل الجهات مستحكمة ومشارع خلوص طويتنا ساقية ومدارع
 صفاء رويتنا ضافية بحيث لا يكدره عوارض الازمان ولا يبله طوارق الملوان
 وشاهد مودتنا قد وضع رسم شهادته وكتب واثبت مقدمات اخلاصنا محكم له
 قاضى المحبة بالموجب بوجه لا يتصور المرافعة ولا تخيل فى خصوصه الممانعة وان درر
 فرائد اوصافه شنت آذاناً « والاذن تعشق قبل العين احياناً » ⁶ فاصدرنا هذه المفاوضة
 اللطيفة والمنافثة الشريفة الى جنبه الرفيع المنيع الذى ملئت بصيت مكرماته
 الاطراف وبميامن مبراته الاكناف فاتحاً ابواب المراسلات وسالكاً مسالك المواسات

¹ ابن : ابى N || ² مترعة : مترعة N || ³ فنت : فنت N || ⁴ ارجاؤه : ارجاؤه N ||

⁵ متارح : مدارع N || ⁶ « والاذن ... احياناً » : المصراع

3 a ومبدياً لعلمه الكريم ان المرحوم المغفور له ابراهيم بك | بن قرمان لما خرج من دار البوار ودرج الى رحمة ربه الغفار وبقيت احوال مملكته سدى¹ حتى كاد ان يفترس اهلها ايرى الردى² انعطفت اعنة عزائم نواب حضرت سلطاننا وفي كل الامور برهاننا بسط الله تعالى ظله الوارف وافاض على العالمين سجال عدله المترادف الى استخلاص تلك الممالك بقلاعها وبقاعها وعهادها ووهادها لا صلاح منهاج اهلها اقصاها وادانيها فلما ورد من الجناح الاعلى اعلاه الله تعالى صحيفة الخلوص في هذا الخصوص المبنية على عين التجارب³ والمنبئية عن محض التصاب طويت صحايف هذه الطوية وزويت صحايف (!) تلك الروية تأكيداً لمعاني المصافات وتأيداً لمباني الموافات الثابتة بين السدين الرفيقين من سوابق الايام وسوائف الاعوام | وتحرز (أ) عن مباشرة اسباب يتوهم منها المياريات ويتفهم منها المناقاة ثم لا يخفى على ارائه الصائبة وافكاره الناقبة ان الاعز الاجل الامجد والقرم المبجل الاسعد ملك الاعلى والاماجد حاوى المعالى المحامد ذا الحسب الظاهر خلاصة اولاد ذوالقادر المخصوص بعون الملك البار الامير الكبير شمسوار ادام الله تعالى معاليه وقرن بالنجح ايامه ولياليه من اخص متشبثي اذيال الدولة الباهرية ارثاً واكتساباً واخلص عباد السلطنة القاهرة انتصاباً وانتساباً عظام اجداره بهذه النسبة ثبتت ولحوم امانه بتلك النعمة نبتت وانه متصف بصفات سنية وسمات بهية يتبلج نور الامارة من جهته الغراء ويتأرجح شذى الايالة من وجته الزهراء مع انه اظهر الخدمات الوافرة والعبوديات المتكاثرة | في عتبة سلطاننا

4 a خلد الله سبحانه ملكه وصرف جهده بقوم « يجاهدون في سبيل الله ولا يخافون »³ وبذل جده مع حزب الله « الا ان حزب الله هم المفلحون »⁴ فلما انتقل اخوه المرحوم ملك ارسلان عليه الرحمة والغفران من دار هوان الى بيت الجنان توجه الامير المزبور صوب ولاية ابيه وجده واخيه متمسكا بعروة السلطنة القاهرة ومتشبثا باذيال الدولة الزاهرية لتقديم اداء مراسم الخدمة وتجميل وظائف العبودية فالأموال من الطافه العميمة واعطافه الجسيمة ان ينظر الى اصلاح حاله بعين العناية ويتوجه الى انجاح آماله مع فرط الحماية ويربيه عند المواقف الشريفة النيفة على مقتضى المفاوضة الصادرة عن سدة هذه الحضرة السنية البهية ويمده بلطايف

¹ الردى: الردى N || ² التجارب: التجارب N || ³ « يجاهدون ... لا يخافون » : قرآن ، ٥/٤٤ || ⁴ « الا ... المفلحون » : قرآن ، ٢٢/٥٨

4 b الامداد ويسعده بعواطف الاسعاد | ليكون سبباً لازدياد مواد الوداد والاتحاد فان اغمضت عين الرضا عنه اوصرفت وجوه الارتضاء منه لا جرم يرجع الى هذا الجناح صارماً عنه مراير الانتساب ويستدعى ان يخضر مراد مراده بسحاب الافضال وسجال الاقبال فيتوهم ان يومهم هذا المعنى تكدر موارد التصافى وتفت¹ مناهل التوافى والله ثم والله ليس المقصود من هذه المباشرة الا استصلاح احوال الخلائق واقتناص الاجر الجزيل من الخالق والمرتبجى من محاسن اخلاق الكرام ان يلتفت لفت هذا المرام على وجه يحصل² به ترفه احوال الانام ويرتفع منه مظنة ذلك الایهام ويزداد به بواعث الائتلاف وروابط الالتفات الى قيام يوم القيام واعرض الى خدمته من عرض الهدايا تبسّ وسغراق والسلام على الدوام وصلى الله على سيدنا محمد وآله اجمعين حرر في اواخر آخر الربيعين من شهور سنة احدى وسبعين وثمانمائة در قسطنطينية

(Milâdi 1466 senesi Kânunuevvel başları)

شعر:

وهذا دعاء ليس يجذب¹ روضة² ويبقى مدى الأيام بالنور حاليا

دولتخواه کهین و هوا خواه کهین اسرار فر اخلاص را از اساریر جبهه اختصاص
اشراق داده، خدماتی که در خلوص و نظافت | چون آب روان و در صفا و لطافت a 6
چون روح و روان

شعر:

کروح او کراح فی زجاج سرت فی جسم معتدل المزاج

ودعوات صالحه و مستجاب که بقوادم و خوافی اولی اجنحه همسر شده تا بعرش
اجابت و بکنگره سدره اصابت طیران می نماید، تحفه جناب والا که مطاف ملاء
اعلاست می سازد و قرین امین روح الامین گردد، اما اشتیاق تقیل افامل بحر
فیضان نه دران مرتبه است که بزبان قلم عنبرین رقم درك آن توان نمود

شعر:

منی الیه اشتیاق لایحیط به وصف اللسان والقرطاس والقلم

بنا برین معنی دران باب اظناب نمیرود و دولت این امنیت که اسنی المطالب
وانهی المأربست بر وجه اجمل محصل باد بنیه الایجاد بعده بلوح محفوظ خاطر عاطر که
بی ریب مشکوة الانوار عالم غیب است پوششیده نیست که چون آثار سلطنت
و جهاننداری و انوار آفتاب دولت ابد پیوند ممالك آرای حضرت سلطنت پناه ظل الاهی
خلد الله سبحانه مدکه و سلطانه روز بروز مساعده فساد بروجی که در چشم عالمیان
اظهر من الشمس و این من فردیه الحس است مترقی و متضاعف و مترادف است
لاجرم این موهبه عظمی و عطیه کبری « و ذلك فضل الله يؤتیه من يشاء »² چنین
محرك سلسله ارادت عالی آنحضرت احضرها المیامن می شود که ریاض هر دیار
بنهال و ازهار اقبال و سلسال عدل و جلال خود زین و فر یافته بروجه اکمل
حضرت و نضارت و زینت و نداوت یابد، حالیا مصداق این حال و شاهد این مقال

1 يجذب : يجذب N || 2 « و ذلك ... يشاء » : قرآن ، ٥/٤٠

II.

صورت مکتوب جم سلطان چلبی
الی اخیه سلطان یزید خلد الله
ملکه و سلطانه

نظم سلك کائنات از گوهر تیغ تو باد
تا عرض را اختران در رشته جوهر کشند

تا پیرایه دار قدر بجلوه گاه سحر شاهد ماه روی خورشید را بر سریر سپهر
شاه سپاه پناه میگرداند و چهره گشای هوای ربی و خازن قوای طبیعی نو
رسیدگان¹ ازهار را از جامه خانه تقدیر « انه علی کل شیء قدیر »² تجدید خلعتی
مطرز بطراز « انا لفی خلق جدید »³ ارزانی میدارند، حضرت بهار دولت و نداوت
ازهار معدلت حضرت فلک ابهت کیوان رفعت قر بهجت خورشید اضائت زهره
مسرت عطار د فطنت ربینده طالع و بخت شایسته تاج و تخت اسکندر قدر جم
تمکین سلیمان مآب خسرو آیین

شعر:

شاهنشاهی که زمره ارباب فضل را نخبج امل ز کف کفیلش میسرست

بسط الله ظلال جلاله علی كافة العالمین عموماً و علی مفارق المخلصین خصوصاً
بنقشه نسیمی که از مهیب انفاس رحمانی با نفحات ریاض قدس همعنائی کرده باشد
علی التوالی و الترادف برتراید و تضاعف باد و دوحه سلطنت و سرحه ایالتش در
قوة انتماء اصلها ثابت و فرعها فی السماء⁴ رسیده اولیاء دولت مسرور و اعداء
حضرت منکوب و مقهور بحق ملک العفو الغفور

1 نورسیدگان : Bunun yerine kelimesi daha uygun düşerdi.

2 « انه ... قدیر » : قرآن ، ٦/٢٢ || 3 « انا لفی ... خلق جدید » : قرآن ، ٥/١٣

4 « اصلها ... فی السماء » : قرآن ، ٢٤/١٤

7a

صورت قضیه این بنده دولتمخواه است باسعاد و امداد همت آسمان | فسحت خداوند دایم ظلّه الوارف این بنده اصغر را بر مقتضی همت و عاطفت پادشاهی ایالت ولایت اسفندیار را بتمامها ارزانی فرموده بر موجب مصراع « ویصعد بالندی ضوء الشموس » از حضيض خمول باوج قبول رسانیدند الحمد لله علی ذلك بل علی کل حال ، پس چون وقوف خبر سار سلامت آن ذات ملکی الصفات و اطلاع آن اوضاع مرت بخش سده گردون ثبات جعلها الله راسخه البیان فاشتر الارکان غرض اصلی و مقصود کلی بود برای حصول این مرام و ایصال این پیغام که عرض کردن امثال این قضایا از مفترضات شرع خلعت و واجبات سنن سنن اخوت و عبودیت است فخر الخواص و المقرین مقبول العام و الخاص طورخان بیک طایبی بصوب صواب جناب دولت مآب | سمت ارسال یافت ، متوقع از کرم سلیقی و لطف حقیقی مولوی آنست که چون بوصول سعادت تقبیل تراب آستان سعادت آشیان که

شعر:

ومن حل ذاك الباب حل بحنة

ونال لاسباب السموات سلما

مستبعد گردد ، بعین عنایت و رضا و حسن التفات و ارتضا ملحوظ و محفوظ فرموده باخبار سار آنجناب سعادت مآب مستصحب گشته عودت نماید و باوامر و اشارات این دولتمخواه کهنه را مخاطب و مأمور فرمایند ، تا این معنی موجب اصناف مباحات و انواع افتخار گردد ، چون غرض عرض دعا و عبودیت است بدین مقدار اختصار رفت ، والدعا فی الانتهاء ضعف ما فی الابتداء .

المباهی بالتفات

جم الفقیر

III.

وایضا منه الیه خلد الله ملک

8a حاصل لذات زندگانی و نتیجه قضایای عیش و شادمانی | اعنی نقشات اقلام غرائب بار و رشحات خامه رغائب نگار التي هي روضة زينتها الازهار او جنة تجري تحتها الانهار از والا جناب ایالت مآب سعادت نصاب جلالت انتساب ملک سیرت فلک ابهت قمر بهجت آفتاب طلعت عطارد فطنت مریخ صولت زهره مسرت برجیس سعادت سلطان ابناء سلاطین زمین و زمان الفائق علی اقرانه باشاعة البر والعدل والاحسان الذي عجزت الاقلام عن تحرير اجناس محامده وقصرت الافهام عن درك محاسن مكارمه

بیت:

آنکه گردوش شب وروز از علو مرتبت

عبده الاصغر نویسد گاه عرض احتیاج

8b نصب الله تعالى اعلام سعاده على قمة قبة العیوق وزینها بطراز الاهتزاز وطلاوة الحفوق ما نشر لواء الصبح وقرن عزم سلطان النهار | بالنجح در احسن اوقات وایمن ساعات مصحوب قدوة الامجد حاوی المحامد المختص بعون رب العرش المجید جلای حمید زیده تمکینه چون وفود سعود و ورود اجلال فرمود و مخلص دولتمخواه و متخصص بی اشتباه و ورود آن فتوح غیبر را بقدیم اجلال استقبال نموده ، وظائف تبخیل و ما هو من ذلك القبیل موظف داشته ، تاج و ار بر فرق افتخار نهاده ، بر مضامیر آن اطلاع حاصل گشت ، دیده از سواد مدادش سرمایه انجلا بر گرفت و مذاق جان از ظروف حروفش ریح تحقیق تجرع کرد ، خود همین باشد عادت چشمه عذب که آب زلال از متعطشان اشتیاق دریغ ندارد

شعر:

تذکرنی مولای لله دره و شرفنی حتی جمعت المراتبا

و کسان پر بوداق میرزا و محمدی میرزا و امیر اعظم کامیاب عزت الدین ابو یوسف میرزا و سایر لشکریان که بخود جمع کرده بود همه باسباب و یراق خود را بدرگاه جهانپناه رسانیدند و تمام الوس واردوی او در تصرف در آمد و فرزندان اعز اسعد کامیاب الغار از پی او فرستاده شد و داروغه و مباشر بتبریز روانه داشتیم ، چون بعون عنایت الهی فتح چنین روی نمود آنجناب را اعلام | کردن واجب 11 a دید ، تا بدین مژده مستظهر بوده در دولتخواهی افزاید ، بدین مهم افتخار الاعیان پر علی بیگ را فرستاده شد و در تمام ممالک آذربایجان خطبه و سکه بالقبای هایون ما خوانده شد تا دانند ، دیگر آنکه آن بدبخت حسن علی کنیسا را عمارت کرد و مساجد را خراب ساخت و از زمان پدر خود یکی دختر حاجی مراد و یکی دختر بازاری محمد که از میرزا جهانشاه هر یکی را پسری حاصل شده بود دخل ساخت و تصرف نمود و گفته که عیسی بهتر از حضرت محمد است که اوزنده و این مرده است چون چنین حرکات ناصواب کرده بود ما نیز بنیت غمزا متوجه شدیم و غیرت الهی در حرکت آمد و او را مقهور و مخدول ساختیم .

V.

جواب سلطان بایزید الی حسن بك ، من انشاء
مولانا حلیمی غفر الله له

مقاطر اقلام گوهر فشان عنبر بار و مساطر ارقام | درور نثار¹ درر بار مکتوب 11 b
بحلایل عبارات فایقه و مشحون بدلائل استعارات رایقه از جناب سلطنت مآب
عمومت انتساب شهرهای جلالت نگین خاتم مملکت سلطان اعظم ظل الله فی
العام باسط الامن والامان ناشر العدل والاحسان هادم قواعد الجور والطغیان
ناصر الاسلام والمسلمین معلى الویة الدین المنعم المفضل العطوف عون کل ظالم وملهوف
شعر:

لوم یکن نیتہ² الجوزاء خدمته لما رأیت علیها عقد منتطق

سیف الله المسلول علی الظالمین حسام الدولة والدین کریم الذات وعظیم
الشان ادام الله دولته وربط اطناب سعاده باوتاد الخلود والدوام در ائمن اوقات
واسعد ساعات اطیب من روائح الازهار فی وقت الاسحار بل « کجته تجری
من تحتها الانهار »³ بمصحوب افتخار الاعیان خلاصة الاعوان | پر علی بیگ 12 a
دام علینا مکرمآ وعلی اقرا نه مقدمآ چون شهباز سیمین بر و طاوس جلوه گر از
هوای محبت وفضای مودت نازل و واصل گشت ، از اطلاع مضمون شریفش
انواع سرور و بهجت و اصناف حبور و غبطت آنجناب روی نمود که یکی از عشر
عشیر آن بقلم عنبرین رقم که از سواد شام تا بیاض بام یک خطوه اوست در ضبط
حساب نیاید

شعر:

فو الله ذاك الفتح فتح ثوابه علی الف غزو یعتلی بالدلائل

1 درور (؟) نثار : درور شان N || 2 نية : بنیة N

3 « کجته تجری ... الانهار » : قرآن ، ۱۱۹/۵

حق تعالی دانا و بیناست که چون این اخبار سار و فتح تفتح آثار بسامع اخلاص
رسید شکر جزیل و ثنای و بیل از مورد جان ورد لسان ساخته شد والله یؤید بنصره
من یشاء وهو العزیز الحکیم^۱

شعر :

تا بود آذر فروزان تا دود باد وزان ملک آذربایجان معلوم^۲ یرلیغ تو باد
خطبه و سکه کاسیر نام هر ملحد بودی بعد ازین آراسته باحسن تبلیغ تو باد
آمین یارب العباد بالنبی وآله الامجاد .

من المخلص الفضلی
بایزید عدلی

VI.

سواد مکتوب بایزید الی حسن بیک برای فتح آذربایجان

بدرگاه عالم پناه معدلت دستگاه سلطنت شعار جلالت آثار حاوی حوزه
الاسلام مقوی قوائم الشرائع والاحکام مباشر العدل والاحسان^۱ ناصر الامن
والامان مرزبان مملکت ارمن و ایران قهرمان دیاربکر و آذربایجان

شعر :

آنکه چون تیغ بر کشد ز قراب زهره شیر غاب گردد آب
و آنکه چون پای در رکاب آرد باد با عنزم او نیارد تاب

المستغنی عن الاطتاب فی الانقلاب المحصوص بعواطف الله ذی الاعطاف کریم
الذات حسن الاوصاف ابدہ الله | بنصره واعلاء علی اهل عصره ، بعد از تمهید
13 a مراسم هواداری و بنوت دثاری و عمومیت شعاری بر رای عالم آرای و صواب فرمای
عرضه میدارد که تا بمشیران بشارت مسرت اشارت بسامعة این دولتخواه متخصص
و مستبشر مخلص رسانیدند که رایات هدایت فزای وضالالت^۲ زدای بر افراشته بر آل
غوايت^۳ نمای و غباوت اتمای منصور گشت و دیده مخالفان بمسامیر خذلان انباشته
سهم انهمزام در قلبشان مکسور ، « فقطع دابر القوم الذین ظلموا والحمد لله
رب العالمین » ، علی الخصوص مخدولی مجهولی نا دانسته بدکردار و ارتداد شفا که
باشعال نیران مخالفت دین اشتعال نموده و از حوزه اسلام بل هر ملت بدر آمده
13 b بخلق بدخلیقه خرقاء ذات نیقه | در مزلق خود کرداری و بد شعاری بنصر
پادشاه ملک الملک و قهر قهار منزل الهلک از اوج ارتقاع بحضیض اتضاح فرو
آورده شد ، « ومن اعجب العجائب حمد قطاة یسمى الارانب » ، « اخلف رو
بعیا مظنه » بر اعوان واجناد « الذین طغوا فی البلاد فاکثروا فیها الفساد فصب
علیهم ربک سوط عذاب »^۴ حکم تفریق جمع و جمع تفریق القا کرده ، « هیاب

1 الاحسان : + و N || 2 ضلالت : ظلال N || 3 غوايت : غوايب N ||
4 « فقطع ... العالمین » : قرآن ۴۵/۶ 5 « الذین (N) ... عذاب » :
قرآن ۱۱/۱۹-۱۳

1 « والله ... الحکیم » : قرآن ، ۱۳/۳ || 2 معلوم N : محکوم (؟)

هبارك شزها فتفرقوا ایدی سببا « کانهم حمر مستنفره فرت من قسورة »^۱
 شیران بیشه جهاد ودایران معرکه اجتهاد بضرب خون آشام و صدمت سهام قضا
 ابرام از جویبار وجود آن خاکساران سیلابهای خون روانه گردانیدند و دمار از
 روزگار آن نابکاران آوردند و ساقیان مقاسسات ادوار کاسسات ناخوش گوار
 ۱۴ a | « خذوه فغلوه ثم الجحیم صلوه »^۲ بحلق و حلقوم ایشان فرو برده

شعر:

وهذا الفتح فضلا واحتسابا علی الف من الغزوات یعلو
 اکثر ایشان روی خذلان در تنکنای

شعر:

واضحی الیوم فی الامس « کان لم تغن بالامس »^۳

آورده و دست عنایت ازلی بحکم « توتی المملک من تشاء وتوزع المملک ممن تشاء »^۴
 تاج سلطنت وجهانبانی بر تارک مبارک آن شهریار ملک ستانی نهاده و اسباب سعادت
 و کامرانی آماده و ابواب مسرات و شادمانی گشاده و هوای فضای آن دیار که مدتی
 بغبار غوایت و غباوت و قتام ضلالت و شقاوت مغبر و مکدر بود برتشیح عدالت
 و تصفیة نصفت مصفی خواهد شد

شعر:

هنيئاً لملك صرت سطوا اميره بلوغ الامانی واقتناء المحامد
 | فن بعد هذا الیوم یحلوا لاهله مناهل قد شبت^۵ بسلم الاساود^۶
 فذ ظهرت فیها علائم بأسکم قد انطمست منها رسوم المفاصد

14 b

حقاً از عنایت سبحانی و تأیید صمدانی بود که اینچنین انواع مهضت و تعداد نصرت
 « ولقد نصرکم الله فی موطن کثیرة »^۷ بروفق مرام دوستان و کام دولتخواهان

۱ « کانهم ... قسورة » : قرآن ۵۰/۷۴ || ۲ « خذوه ... صلوه » : قرآن ۳۰/۶۹ ||
 ۳ « کان ... الامس » : قرآن ۲۴/۱۰ || ۴ « توتی ... تشاء » : قرآن ۲۶/۳ || ۵ شبت :
 شیت N || ۶ الاسود : الاساود N || ۷ « ولقد ... کثیرة » : قرآن ۲۶/۹

میسر و موفق گشت « والله یؤید بنصره من یشاء » ، پس واجب و لازم آمد بر
 ما و شما که بدین نعمت عظمی شکری مزید اتما تواترا و تواليا و تراکا بروجه اعلا
 و اسما من مرکز الارض الی سنام السماء واصل و متواصل گردد ، الحمد لله علی
 تواتر و تکاثر نعمائه ، چون فیما بین اساس اتحاد و یگانگی مرصوص و مؤکد بود
 لا جرم برای تهنیت این فتح تفتح نمای و روح آرای | مفخر الخواص کمال آقا
 15 a فرستاده شد ، مأمول است چون بشرف دستیوس مشرف گردد متحمل اخبار
 سار گشته بزودی و خرمی بدیجناب اخلاص مآب روانه کنند تا دل بصفاء اصفا
 روح تازه و فتوح بی اندازه یابد ، چون غرض عرض اخلاص بود بدین مقدار
 اختصار رفت ، این غره اخلاص شجره اختصاص در محروسه ییلاق لادیق
 بیستم ماه ربیع صورت کلی یافت ، فرصت و نصرت جلالش (؟) باد بالنبی و آله
 الامجاد .

خدمتی اختیار آتشیدی ، الحاله هذه قاسم چلبی به صدقه اولنان تیمار شی^۱ قلیل
اولوب بنوک رعایتنده متقاصر اولدیغیچون دستور ویردی که رزقی طلبنده اولاً ،
ایله اولسه خورنده جوغی هنوز ظل ظلیلکوز تختنده اولماغن مخلص صادق
العقیده دن بر وجه استشفاع ورقه دعا طلب ایدب عواطف ما لا نهایه کوزدن که
صیت جهان یماسی هر قطرده قطار استماع جهانیان اولمش در | امیدوار اولوب 16 b
یوز سورینی واردی متوقع درکه اول خرمن سعادتک جمله خوشه چینلرندن عد
اولوب دانه مرادی حصولنده آثار همت آسمان فسحت دریغ بیورلیه که بو معنی
موجب امتنان دولتخواهان اولاً ، چون غرض عرض تصفیة مناهل مصافات در
زیاده تصدیع اولغندی والدعا فی الانتهاء ضعف ما فی الابتداء ، ظل وجود ممدود
باد بالنون والصاد .

VII.

سواد متوب سلطان که جم الی اخیه سلطان بایزید خلد الله ملکه

شعر :

الله حیث جلستم جار لکم والامن دار والسرور ندیم
والعیش غص المناهل عذبة والجو طلق والریاح نسیم

مواقف مقدسه والا جناب گردون سای حضرت سعادت پناهی ایالت دستکاهی

15 b | بسط الله ظلال رأفته علی كافة بریته بر موجب

شعر :

یعود قدوم الحافقین ببابه اذا هالهم ریب المنون من الزعن

مؤبل ارباب حاجات ومقاصد باد بنیه النبیه وبنیه ، مخلص دولتخواه که

شعر :

روز درس ثنای تو می کند تلقین بشب وظیفه ذکر تو میکنند تکرار

آلاف دعوات صالحات وتعظیبات طیبات که همه از مصدر اخلاص مشتق است تحفه
جناب والا که مطاف ملاء اعلاست می سازد ومأمول که در مهبط وصول همعنان
قبول قبول گردد ، چون تقریر فنون تشوق از حد تحریر تفوق نموده است
در آن باب که مستوعب غایات اطنابست ، « قصر الکلام ولا یحیط بوصفه »¹
لطیفه که مستوجب انواع مطالب تواند بود بر وجه اجل محصل باد رب العباد ،
بعد با رای ممالک آرای نواب | کامیاب عرضه قلمور که رافع رفعة خلت وصفا مصطفی
مرحوم مغفورله خضر باشانک یرارجه قوللرندن در آنلر انتقال ایده جک ابقا کم الله
اکثر قوللرنه آنده دولتلو سایه کوز آلتنده تیمار گبی علوفه گبی همت اولنوب هر بری
مقصنی المرام اولمشیدی ، بو قوللکز حق نان ونمک گوزلیوب اوغلی قاسم چلبی

16 a

1 « قصر الکلام ... بوصفه » : المصراع

ابراهيم شاه بيك و امير شاه منصور بيك ولد شاهسوار با جمعی از متعینان التجا بدرگاه جهانپناه آوردند و بدولت ملازمت بندگان پایه سریر اعلیٰ مفتخر و سرافراز گشته در سلك سایر دولتمخواهان منجز گردانیده شد، چون آن بدبخت حسن علی از افعال ذمیمه خود متوهم بود از بی جگری که داشت انهمزام بخود راه داده هم در شب رو بگریز نهاده و فرار اختیار نمود باندک نفری گریخت، علی الصبح قبل از طلوع آفتاب فرزندان اعز ارشد اسعد کامگار و عساکر منصوره نامدار و بهادران جرار بالغار از عقب او راندند و او بدر قلعه^۱ | اروننو رانده، در قلعه 18 b نگذاشته اند و پسرش سلطان علی با دانشمند اوغلی و چند نفر جوان را حاجی بیك مستحفظ قلعه^۱ اروننو گرفته مقید داشت و صورت عرضه داشت پایه سریر اعلا نمود که حکایت بدین نوعست، در زمان چهار قب و خلعتهای قابل جهة او فرستاده شد و کس فرستادیم که سلطان علی و جماعت را بدرگاه جهان پناه آوردند و تمام بلاد و قلاع و دیار ممالک آذربایجان تحت تصرف نواب نامدار در آمد بموجب مفصل:

قلعه^۱ ماکو که خزانه نهاده بود، قلعه^۱ النجق ایضاً،
 قلعه^۱ اروننو، قلعه^۱ جوسین، قلعه^۱ بایزید،
 قلعه^۱ اولان، قلعه^۱ وان و سلطان، قلعه^۱ جهره
 قلعه^۱ گوگرچینلک.

و جمیع اموال و اسباب و ما یعرف اردوی او و لشکریان و الوس که جمله جمع کرده بود | همه را بقضیه اقتدار آورده شد و ذخایر و دفاین و غیره همین سبیل ذخایر 19 a و دفاین را بعساکر منصوره و بندگان حضرت و چاکران قسمت کرده شد و بلاد و دیار را داروغه و مباشر نصب فرمودیم و لشکریان قره قویتلو هر کس را علی قدر درجاتهم شفقت و مرحمت نموده در زمره^۱ سایر خدام بارگاه منجز گردانیدیم و قلاع را بمعتمدان قدیم و امناء بر جاده عبودیت مستقیم مفوض و رازانی داشتیم، و الحمد لله علی کل حال که جمیع مقاصد و مطالب بر حسب ارادت و دلخواه محصل گشت، واجب بود صورت این فتح عظمی و موهبت عطیات کبری که از حضرة « و الله خزائن السموات والارض »^۱ شامل حال شده اعلام آن عالیحضرة

VIII.

(مکتوب حسن بك الى سلطان بایزید در فتح حسن علی بك)

بعلیحضرت کیوان رفعت خورشید طلعت ناهید شوکت مریم صولت مشتری رتبت سلطان اعظم ملك ملوك الامراء فی العالم منبع الجود والنعم مجمع مكارم الاخلاق ومحاسن الشيم الذي قصر عن اوصافه لسان القلم احسب وانسب جهان 17 a بر گزیده دوران خلاصة العناصر | وزیده الارکان نوین اعظم کامکار افتخار حکام نامدار اعدل اکمل افضل اعقل روزگار غیاث السلطنة والدنيا والدين سلطان بایزید خلد الله ملكه و سلطانه محب مخلص دولتمخواه دعوات عبرت نسیم و تحیات عبر شمیم از خلوص نیت و صفاء طویت موظف و مرتب داشته پیوسته بوظایف دعا گوئی و ثنا خوانی و به التفات خاطر فیاض استظهارها دارد بعد از رفع دعا گوئی و ثنا خوانی میرود که در زمان توجه آذربایجان چون رایات ظفر کردار^۱ نصرت شعار بمبارکی طالع شد حلول اجلال و نزول بولایت خوی واقع شد، آن طاعی باغی حسن علی در موضع مرند پس و پیش 17 b خود را خندق ساخت و متحصن گشت | و با وجود آنکه جمع کثیر بنحود جمع کرده بود بحال آن نداشت که از خندق بیرون آید، اما عساکر منصوره از اطراف و جوانب بر اردوی او می تاختند و از دور و نزدیک هر که را بدست می آوردند با خاک یکسان می ساختند، بقرب ده روز يك هفته بزاری چهار پنج هزار کس از وی بدست آورده سیاست نمودند که بعون عنایت ربانی و توفیق هدایت صمدانی مسبب الاسباب قضا و قدر و مفتح ابواب فتح و ظفر چون می خواست که بر عالمی بخشاید، امرا و ارکان دولت و اعیان حضرت جهانشاه بيك و اولاد^۲ چون حرکات ناصواب او مشاهده می نمودند و می دانستند که بی بنیادست در شب چهارشنبه 18 a پنجم ماه مبارک صفر^۳ ختم الله بالخیر والظفر | جناب دولت مآب حکومت اکتساب امارت انتساب امیر اعظم غیاث الدین شاه علی بيك و امیر اعظم ظهیر الدین

1 کردار : کردار N || شمار بمبارکی : شمار را بمبارکی و N

2 اولاد : Bundan sonra bir kelime olsa gerek.

3 شب چهارشنبه پنجم ماه مبارک صفر : Bu tarih için bk. yukarda IV. mektub

19 b نمودن تابر قرار قدیم محبان را از حاشیه | ضمیر منیر فرو گذاشت نفرمایند و پیوسته بمکاتبات و مراسلات اخبار ساره ذات ملک صفات بخشند تا موجب ازدیاد ابتهاج و مسرت گردد، بدین مهم پیر احمد آغا بملازمت بندگان آنحضرت فرستاده شد که صورت معروض دارد و در دولتخواهی افزایش چون مقصود کلی تجدید و تأکید مودت و محبت است زیاده ابرام رفت، سنایه عالی ابداً باقی باد، تحریراً فی شهر صفر سنه ثلث و سبعین و ثمانمائه.

(Milâdi 1467 senesi Ağustos - Eylül)

.X.

سواد مکتوب محمود بك لاله پاشا الی مراد بك میر میران رومایلی

20 a ادام الله ظلالة علی مفارق الانام وابدھا الی يوم الساعة وساعة القيام، هر صبحدم که منیان عالم جیروت مناشیر تباشیر صبح صادق بر مسامع آفاق خواند و هر شامکه | مشاطگان خطه ملکوت جمال مهر سپهر آرای بنقاب زلف ظلام بپوشاند صحایف شرایف دعاء دولت و وظایف لطایف ثناء حضرت بحضرت عزت رفع میگرداند، آرزومندی و نیازمندی بادرک مشاهده فرخنده طلعت در نصایست که اگر قلم دو زبان سوسن صفت صد زبان و عنایب آسا هزار دستان گردد در بیان عشری از معشار و یکی از هزار آن قاصر آید، ایزد تعالی سالکن طریق امید و ساکنان خطه امل را عن قریب مطلوب کلی و مقصود اصلی که تقبیل بساط اشرفست میسر گرداناد رب العباد وهو علی ذلک قدیر و بالاجابة جدیر بعد از عرض وظایف دولتخواهی و شرح اخلاص بی تباهی بر رای جهان آرای | و فکر مشکل گشای زاد الله بکل شیء احاطه و علماً کما رزقه 20 b فی جمیع الاحوال کرما و حلما انهی قلنور که الحاله هذه نور دیده دولت و چراغ دوده سعادت در صدف پادشاهی ملحوظ نظر عنایت الهی شهزاده عالم نقاوه اولاد آدم طول الله عمره و زاد شوکته حضرتلرینه تجدید مصادقت و مخالفت و تحریک¹ سلسله محبت و مودت باینده افتخار الخواص حاوی فنون الاختصاص اسمعیل بك دام مکرم و علی اقرا نه مقدما ارسال اولنوب بو محب مخلص و دولتخواه متخصص داخی یاد قلنوب مکتوب شریفله مشف قلنمش، آنک ورود شریفندن بهجت و بشاشت و جهور و غبط حاصل اولدی، رجا بفیض فضل ربانی و بمن همت صمدانی اولدرکه وجود شریفکیزی علی الدوام | مسند عزتده و مقام وزارتده مستدام و مستحکم قلوب همیشه بنده نواز مخلص پرور اولمقندن خالی ایتیه، زیاده تصدیق و انبساط نرفت، دولت ابدی و سعادت سرمدی علی التواتر و التوالی مخلص باد بمحمد وآله الامجاد.

صورت مکتوب محمود بك لالا الى قاضى عسكر

غلب تبليغ فنون التحيات الطيبات و اثر تمهيد صنوف التسليمات الزاكيات
مع قوافل المحبة والاخلاص ورواحل المودة والاختصاص الى جناب حضرت
العالى مولى الموالى تاج مفارق¹ الاعلى مفتى الفريقين امام المذهبين جامع العلوم
الدينيه واضع مراسم اليقينيه قطب الملة والحق والدين حجة الاسلام والمسلمين² هادى
الملوك والسلاطين المخصوص بعناية الملك المعين مد الله على البرايا ظلال عدله وافضاله
الى | ابد الدهر وغاية العصر ، معروض راي عالم آراى مشكل گشاى قلنور كه ...

21 b

صورت مکتوب والده سلطان بايزيد الى سلطان المزمور

امداد تأييدات ربانى وتوفيقات آسمانى با اشعه الويه سلطان جهان باسط بساط
امن وامان راحة الارواح شفاء القلوب والاشباح قرة العين والناظر قوة القلب
والخاطر مائة ششادمانى وعمدة زندگانى نور حديقته مملكت ونور حدقه سلطنت
شمس فلک السعادة بدر سماء العظمة والسيادة جلال الحق والدنيا والدين مغيث
الاسلام والمسلمين المؤيد بتأييد الله الملك الحميد متعنا الله بطول بقائه وارزقنا عاجلاً
لقائه مقارن باد بالنون والصاد واسباب جاء وبسطت وانواع مكنت وجلالات برايات
منصورة او مقترن بالنبي وآله الاطهار | وصحبه الكرام والاخير

22 a

شعر :

نسیم الصبا بلغ سلامی الیهم
فقل لهم انی وان كنت غائباً فروحی وقلبی حاضران لديهم

شعر :

سلامی مصفا چو آب زلال سلامی صروح چو باد نسیم

دعا گوی مخلص دولتخواه خدمتی از نسیم قیص یوسف محبوب بمشام جان
یعقوب منکوب شوق انگیزتر ومدحتی از پیام مجنون خانه برانداز بدیار لیلی
دانواز اخلاص آمیزتر جناب مشارالیه میگردد اند

شعر :

فانت مقيم في فؤادی ومهجتي وان غبت عن عيني فما غبت عن فكري

اشتیاق باستنشاق نفحات ملاقات نه دران نصابت که باستنماق اوراق روزگار
واستغراق طوامیر لیل ونهار عشری از معشار ویکی از هزار در حین بیان آید

¹ مفارق : المفارق و ||

شعر:

22 b | ولا هممت بشرب الماء من عطش الا وجدت خيالا منك في الكأس
ولا تنفست محزوناً ولا فرحاً الا وذكرك مقرون بانفاس

شعر:

يس الفؤاد مجل شوقك وحده كل الجوارح في هواك فواد

شعر:

بخدايي که آفرید وصال مرهم درد سينه عشاق
که بنزدیک هیچ عاقل نیست هیچ دردی وراي درد فراق

شعر:

يك زبانم هزار می باید تا دهم شرح آرزومندی

23 a ایزد تعالی حسن موالات را بین ملاقات مزین گرداناد برب العباد ، بعد از وظایف جانسپاری و حق گذاری بر رای ضمیر منیر و خاطر خطیر قلنور که الحاله هذه ملازماً بدعواته الشریف ومواظباً بازدياد اعمارہ اللطيف تعلقات باسرم مبارک ذی الحجة آيتوکه اون برنجی گوننده صحت وسلامت برله | ييلاق لاديق حميت عن الافات والصنيق صوبنه گلنوب بر اکی گون متمکن اولندی ، اما بعضی خدامده ثقات جسمانيه واقع اولوب صحت کامله لری اولدغی سبیدن مستعیناً بالله الملك الحی خاوزه حامی که گرمابه حیوة بخش وآب زلال درخش در ماه مذبورک یگرمی اکنجی گوننده توجه اقدام اولندی ، مأمول ومسئول اولوب جناب جمیل الآمالک کرم ما لا نهیاه سندن اولدرکه بر اکی گون ایچنده آنده خاوزه ملاقات که اهم مرادت واتم مقاصدور حاصل اولنوب دیدار فرخنده آثارکوز مشاهده سیله مشرف ومغتنم اولنله ، زیاده تصدیع وانسباط نرفت دولت ابدی وسعادت سرمدی الی ابد الدهر وغایة العصر ممدود باد بمنه .

XII.

جواب من انشاء تاجی بك

23 b

24 a الف تحيات¹ صافيات متتاليات وردية النسمات وصنوف تحيات زاكيات متواليات مسكية الفوحات که محض محبتدن منشعب الور قوافل اخلاص برله متحف ومهدی قلنور ، مسئول ومأمول درکه مهب وصولده قرین قبول قبول اولا ، اما حديث اشتياق مكارم اخلاقكز گي متجاوز الاحصادر اول سبیدن اطناب گوسترمدی ، ملاقات که وسیله حصول مراداتدر بر وجه اجمل محصل اولا آمین بحق الحق ونبيه المطلق ، فبعد انها اولنان بودرکه الحاله هذه لطف اولنوب مکتوب مرغوب ارسال اولنمش ، اوقات شریفهده واصل اولوب وصولندن انواع فرحت وجبور واصناف غبطت وسرور حصوله موصول | اولدقدن صوکره مضمون شریفندن وفجواي لطیفندن لاديقه وارلدغی خصوصنده اولنان معلوم وخاوزه دعوت بابنده اشعار اولنان امر مفهوم اولندی ، ايله اولسه اگرچه برینجه گون داخی بو اطرافده اولنمشي خاطرده تصمیم اولنمش ادی ، قاما چون اشاره عاليه بو ازره جریان گوستردی ، امثال فرض عین بل عین فرض بلنوب مبارک ذی الحجة آيتوکه یگرمی اکنجی گوننده عنان عزیمت اول جانبه منعطف قلندی ، ان شاء الله الرحمن بر اکی گون ایچنده وارلوب تقییل انامل شریفه ايله مستسعد اولنله ، باق والدعا کا سبق .

1 تحيات N : Bu kelime aynı satırda tekrar edildiği için yerinde başka bir kelime olsa gerek.

XIII.

مکتوب

سلامی که خلاصه اخلاص هر مخلصان است و مخلص خلاص هر مخلص آنست
 24 b ودعایی که نجوم سما از نور و شانی که نسیم صبا ازو معطر باشد مبرا از ریا
 ومصفا بوقا بموقف عرض رسانیده می آید ، شدت اشتیاق وحدت فراق بحضرت
 آن مفتخر آفاق بغایتی رسیده است و نهایی انجامیده که عقل دور اندیش و فکر
 حواس بیش فکیف ادراک آن تواند کرد

شعر :

لیس الفؤاد محل شوقك وحده كل الجوارح فی هواك فواد

بعد از وظایف وفاداری و غب مراسم عבודیات و خدمتکاری بر رای ضمیر انور
 و خاطر از هر قلنور که الحاله هذه اول جناب بزرگوارك هر غرایس گلشنه
 و کالات مبراسن اغصانه بو دل نحیفك آرزوسی واشتیاق زیاده اولب الفت
 تعشق شوق اضعا فاً مضاعفه قلندی .

XIV.

مکتوب

خلف الامراء العظام سلطان علی بیك زید¹ معالیه رهنمون¹ عنایت باری
 عز اسمه |

25 a

بیت :

کمری بر میان جان بسته جان کمروار بر میان بسته

عتبه علیامه التجا ادب شرف اختصاص و عبودیت حاصل قلوب ناصیه سعادتتاسندن
 آثار دولتمندی و حق شناسی مشاهده اولمغاین شمدکیحالده سیواس ایالتن
 صدقه ادب اول جانبه کوندردم ، گر کدر که مومی الیهک امورنده و مهماتنده
 و حرکاتنده شول که وظایف معاونت و امداد و مظاهرت و ارشاددر مؤدی قلاسر ،
 سیزك شرف التفاتکمز ایله بعنایة الله تعالی دولت ابد پیوندروز افزونمه متعلق یوز
 اقلنی حاصل اولا .

۲۶ b ایزد تعالی و تقدس حسن موالات را بین ملاقات علی احسن الحالات و ایمن
الاقوات میسر گرداناد برب العباد ، بعد از قوافل عبودیات متالیات و رواحل
تجیات متوالیات مسکیت الفوحات و عنبریه النسمات | معروض رای منیر و خاطر
خطیر قلنور که الحاله هذه دار النصر آماسیه حیت عن الافات والبلیه ده
گرمیت هوا ظاهر اولدغی جهتدن مبارک محرم المکرم آینوک اون برنجی گونده
تعلقات صحت و سلامت برله یایلاق لادیق^۱ حیت عن الافات والضیق جانبیه گانوب
متمکن اولوندی ، اما مترقب ادق که اول جناب جمیل الآمالک جمال منیر
مشاهده سندن فرقتدن گریان اولمش کوز مزه نور و مجروح گوکلزه سرور حاصل
اولنه ادی ، تأخیر صورتی گوز کدی ، الشاء الله تعجیله مبدل اولنله ، زیاده نرفت
الدعا کما سبق بل اکمل واشمل .

المتعطشه بزال وصاله
والدته

XV.

مکتوب والده سلطان بایزید الی السلطان المزبور^۱
فی شهر محرم الحرام

۲۵ b کلک در بار گوهر نثار که در رموز معانی درر و لآلی بر گردن ایام و لیالی
بندد ، از تقریر اشتیاق و تحریر تلاق بلقاء منیر مفخر آفاق | سلطان با استحقاق باسط
بساط الامن والامان فاشرا العدل والاحسان وقامع الفجزه والطغیان شهرهای سلطنت نور
حدقه دولت و نور حقیقه مملکت قره العین والناظر وقوة القلب والخطر مایه
شادمانی و عمده زندگانی در صدف پادشاهی دری فلک فضل الاهی شمس فلک السعادة
بدر سماء العظمة والسیادة جلال الحق والدنیا والدين مغیث الاسلام والمسلمین
المؤید بتایید الله الملك المعین متعنا الله بطول بقاءه وارزقنا عاجلاً حصول لقائه که
در همه احوال جهانیا را مطلب اعلا و مقصد اقصى است قاصر وفقر مانده ،
اگر در بحار آرزومندی و نیازمندی که سر دفتر مباحی و فهرست ماینبغی است
سباحی رود سفینه عمر بساحل تقریر آن نرسد

شعر : 26 a

اگر زشوق تو صد حزمه بنویسم چنانکه هر ورق^۲ کاغذش بود فلکی
بجان تو که از انواع شوق دیدارت هنوز گفته نباشم ز صد هزار یکی

دعوات فراوان که مشام جان صاحب دلان از عبیر تعبیر آن معطر شود و خدمات
نی پایان که صمیم جنان ارباب قلوب و عرفان از پرتو اضاعت آن چون ضمیر
ساکنان سراچه قدس منور گردد ابلاغ و ارسال میرود

شعر :

يك زیاتم هزار می باید تا دهم شرح آرزومندی
که مرا جز بدیدن رویت در جهان نیست آرزومندی

1 لادیق : لادیه N

1 السلطان المزبور : سلطان مزبور N || 2 ورق : ورقی N

رسانند ، تا موجب ازدیاد مواد کمال مصادقت و اعتقاد گردد ، اخبار ثاقبه را مولانا مشار الیه چون بشرف مشاهده مستعد گردد بعز عرض خواهد رسانید ، چون عرض عرض تأکید و داد و تنزید¹ عقد اتحادست بدین مقدار اقتصار رفت ، لباس امانی مجدد و اساس کامرانی ممد وظل ظلیل خلافت | بر 28 b مفارق عامه رعایا بل کافه برایا ممدود و مخلص بالنبی الابطحی محمد ، تحریراً فی اواسط ربیع الآخر سنه سبعین و ثمانمائه .

[Milâdî 1465 senesi Kânunuevvel iptidaları]

XVI.

مکتوب به جهان‌شاه میرزا

طایر هایون فال وهای میمون بال که ازواج آشیان جلال و نشیمن سعادت 27 a و اقبال طیران یافته بود ، | اعنی کتاب مستطاب که از عالیحضرت خلافت پناه جم جاه گردون شکوه ستاره گروه مالک نواصی الامم ، سالک اقصای الهمم ، باسط اجنحة الامن والامان علی مفارق کافه اهل الایمان ، ناصب اعلام الاسلام بالصارم الصمصام علی سنام ذروة العز والاحتشام ، الذی فتح البقاع وقلع القلاع و فرع من المجد الاثیل والشرف الاصلی علی اعلی البقاع باقدام الاقدام ، المنصور بجنده الله ، المؤید من عند الله ، غیاث الدولة والحلافة والدینا والدین امیر اعظم جهان‌شاه خلد الله ظلال خلافته السابغة الوارفة وافاض علی العالمین سجال رافته الزارفة المترادفة صادر شده بود ، بواسطه وصول ناموس الرسالة افضی فضاة 27 b المسلمین اولی ولایة الموحدین مولانا خلیل بابا دامت فضائله در ایمن اوقات | واحسن ساعات سمت ورود یافته ، رسوم تقییل ووظایف تحیل کما ینبغی بتقدیم رسید ، چون از فحایق عبارات راییق واستعارات فایق آن تیسمة نحر افاضل ونیسمة بحر فضایل سلامتی ذات قدسی الصفات مستفادگشته عذوبت مورد نقابت وصفای منهل نجابت معلوم شد ، عراض صدور بنور سرور تابان وعراس و داد بعهد اتحاد زیان گشت والحمد لله علی آلائه واگر آرای جهان آرای که آفتاب عالمتاب ذره از لمعان المعیت اوست و سحاب بانسکاب قطره از فیضان اریحیت او که کیفیت احوال اینجانب بر مقتضای کرم حقیقی ولطف سلیق استعمال فرمایند ، 28 a بعد از مطالع الوف تحیات عنبریه النفحات و صنوف تحننات عنبریه الفوحات | چنان واضح ولایح گردد که بمن همت عرش فسحت آنحضرت اسباب سلامت وشادمانی وسعادت و کامرانی مهیا ومهناست ، فطرت بر طهارت عقیدت مجبول ودل وجان پیوسته بشمول محبت حقیقی مشمول ، والشکر لله علی نعمائه ، مأمول از محاسن شیم حضرت فلك الهمم آنست که بنابر سابقه معارف ازلی ولاحقه مآرف لم یزلی همواره بر رسم معهود ابواب مراسلات مفتوح داشته آثار حسن موالات بوضوح

دلفکار برله مملو و آراسته اولب اسعد ساعاتده و اشرف اوقاتده واحسن حالاتده
کالوحي النازل من السماء والذ من الماء الزلال على الظماء وارد اولدى

فقلت له اهلاً وسهلاً ومرحباً وخير كتاب جاء من خير كاتب

30 a آنوك ورود شريفندن کسب | انس وسلوت ووصول ميمونندن¹ استراحت
بولندي و مشار اليه خدمتلى دخی اول کیم شرایط رعایت تهنیت عید اودا و مراسم
نوازش اخلا و ابلاغ امانت بی همال و شرح بسط مقالات بی مثال در مؤدا قلوب
مبارک باد قلدى ، آنوك مقدم قدومندن بهجت کلی و مسرت تسلی زیاده اولوب
افتخار و استظهار محصل اولندي ، سلامت ذات شریف عديم المثال و انتظام امور
دولت و اقبال اخبارندن آگاه اولوب حمد و سپاس و شکر بی قیاس عز و علا درگاهنه
ادا قلندي ، همیشه محب نواز و دوست پرور اولغدن خالی اولنمايه ، دائماً صحت
و سلامت ضمنده اولوب سلطنت تختنده متکا اولنه ، زیاده تصدیع نرفت

باد اقبالت مدام و باد ایامت بکام باد گردونت غلام و باد یزدانت معین

XII.

جواب سلطان بایزید خلد الله ملکه الى اخيه¹
سلطان مصطفى در تهنیت عید

مقاطر ارقام گوهریار و مثال حیات بخش درر نثار و شمامه طيبة گلزار قدسی
و گلدسته حدایق فردوسی یعنی خطاب مشکین نقاب و کتاب ميمون مستطاب که
از حضرت برادر ملک اعظم و داور شهریار مقخم فلکی المقدرة فلکی الشیم حاوی
مفاخر الکرام محي رسوم العظام اصل مایه سعادت و سرمایه در دولت و نوباوه
شگوفه خلعت ماه آسمان رفعت دوحه ثمره جاه و عزت سایه خورشید² در
صدف شهریارى سریر سلطنت پادشاهی خداوند ینکو خصال رکن السعادة والاجلال
29 a سلالة السلاطين جهان رفیع المحل عظیم الشان | الممدوح بعواطف الملك المنان
مد الله بالنصر والظفر اعوانه ورفع فوق الفرقدين مكانه مشحون بانواع الطاف
و مقرون باصناف اعطاف محتوی بر حقایق خلوص محبت و منظوی بردقایق نصوص
مودت « کروضه عیونها جاریه ، وجنة قطوفها دانیه » صورت ورود یافت ،
مورد سرفش را بتبجیل و تعظیم و تفخیم و تکریم تلقی نموده و وصول ميمونش
موجب مسرت و بشارت گشته ، در مقابله آن دلجویی مکافات و دلخواهی و مواخات
ابلاغ سلامی غنبر نسیم و رواج اخلاص عبر شمیم اصناف و آلا ف گردانیده ،
خدمت و دعا و آفرین (و) بنا از منبع صفا و مشرع وفا خوشتر از باد صبا
و تازه تر از عهد صبا ، تحنن و غرام و تعطش و اضطرام بحدیست که (در) تصور
کیفیت و تفکر کیت آن | افهام مصورات متصور³ خوضی نمی نماید ، توفیق ادراک
29 b سعادت که اهم مقاصد و مآرب و اتم مناقب و مناصب است بوجه احسن مقدر
مقدر کناد بحق خیر العباد و بعد از تمهید قواعد و داد خلوص صدق و اتحاد بر
رای ضمیر انور و خاطر ازهر عرضه می رود که الحاله هذه تهنیت عید شریف
و یوم منیف که ایام مسرات و مبرات در تقدیمه یتور مکچون افتخار المقربین
فخر الدواقین سنان بك رزقت سلامته ایله ارسال قلنمش در لآلی و غرر معانی

¹ ميمونندن : ميمون N ||

¹ اخيه : اخوه N || ² سایه خورشید : عزت ve رفعت Bu iki kelimeden sonra
³ متصور : تصور (?) ile seci' teşkil edecek bir kelime olsa gerek.

وظایف تقدیمه یتورمک ایچون ومبارک باد عید شریف قلمغچون حامل ورقه و داد و ناقل صحیفه اتحاد مقخر المقربین وسند الملازمین سلاحدار باشی طور علی چلبی رزقت سلامته ارسال اولندی عندالتشریف بالوصول موظف قلوب اولکه شرایط تهنیت عید مبارک واداء خدمت | و اظهار محبت وعرض اشتیاق در بالدقیقه مع 32 a الحقیقه ادا ایدوب یرنه گتوره ، چشم رجا شویله واثق درکه حیز قبولده واقع اولب عین عنایتله ملحوظ ونظر مرحمتله محظوظا قلوب اخبار سلامت ذات شریف وعنصر لطیفدن خیر وآگاه قلوب اجازات انصراف بیورله تا کم خبر ساره لرندن بو محب محصل لرنه انواع سروور واصناف جبور حاصل اولب حق اخوت ومعام¹ اتحاد و صداقت ثابت وراسخ اولا ، چون اول جناب پر رافتک عاطفتلری بو محب مخلص لری حقنده واضح ولایح در زیاده ابرام نرفت ، معالی بر مرور ایام ولیالی متوالی باد بالنبی وآله الامجاد .

XVIII.

نامه تهنیت عید از سلطان بایزید الی مصطفی چلبی برادرش

جناب آسمان رفعت جنت نزهت قمر بهجت خورشید طلعت سرمایه در دولت دوحه ثمره جاه وعزت نوباوه شکوفه سلطنت گلشن اقبال سعادت حضرت شهزاده معظم و دادر شهریار مفخم فلکی المقدره ملکی الشیم حاوی مفاخر الکرام محی مراسم العظام در صدف شهریاری سریر سلطنت پادشاهی خداوند نیکو خصال رکن السعاده والاجلال سلالة السلاطین جهان رفیع المحل عظیم الشان الممدوح بعواطف الملك المنان مد الله بالنصر والظفر اعوانه ورفع فوق الفرقدين مكانه ، تحف تحیات طیبات که موشح است با وفور ثنا و صنوف دعوات خالصات که مرتب با خلاص | دعا از محض و خلوص اختصاص ازین محب مخلص ودولتخواه 31 a متخصص با قوافل اشتیاق ورواحل اشواق ابلاغ وارسال گردانیده ، آرزومندی دیدار منیر خداوندی فوق الوصف والبیان شناسند ، توفیق ملاقات که سرمایه شادمانی و دیباجه کامرانی است بر وجه اجل مرادات محصل ومقدر باد بحق خیرالعباد .

بعد از تقدیم مراسم محبت ومعام مودت وتمهید ادعیه صالحه واثنیه فایحه معروض حضرت علیا لازالت غبط السماء اولتور که الحاله هذه چون انقضاء ماه روزه که مفتاح ابواب قفل جنت وموسم نزول رحمت در یوز گوستردی و اقبال عید شریف ویوم منیف که غره چنین ایام ودره عقد¹ شهرور اعوام در مبارک لکه قدوم قلبی ، رسم مألوف وقاعده ومعروف مقتضاسنجه بو محب مخلص ازرنه | واجب ولازم اولدی که اول حضرت تهنیت عید شریف و غبطت 31 b ایام لطیف وظایفی موظف قلوب تقدیم مراسم ایدوز ، حق جل وعلا شریف وجود کزی ودولتمند ذاتکوزی همیشه بنوک کبی مبارک کونلره ولطیف ساعتلره سلامتلق برله یتشدروب خیرله گذاران قلسون و شان علیه کوزی مسند عزتده باقی طوبت جمیع ایامکز یوم عید ولیالکمز لیلہ قدر گبی اولسون وبو تهنیت لطیفه نك

نامه تهنیت عید عن بایزید سلطان خلد ملکه
الی ابراهیم بیگ ولد قرمان

32 b جناب عالی شان معالی نشان امارت مآب دولت انتساب | مهر سپهر پادشاهی
آسمان سلطنت پناهی مالک نواصی¹ ملل سالک اقاصی² دول حایز فصبات السبق
فی مضمار السیاده الفایز بالقدر المعلى من قداح³ السعاده مستعبد ارباب الالباب
مقعد غضب⁴ القرضات فی قراب الرقاب سناحب دلادل العز والمعال صاحب دلائل
الحمد والاقبال المخصوص بعناية الملك المستعان ادام الله ظلالة علی مفارق الایام
وابدها الی قیام الساعة وساعة القیام ، سلامی که روایح ذکر آن چون شایای
صبح عنبر شمیم بر نکهت دهان غنچه غناج و تحیق چون لیم شوق انگیز
سجری که بر گلبرگ طری وریده باشد وجیب مسک آگین غنچه دریده و چشم
زکس معتل العین گشاده وزلف بنفسه مهموز الفا کشیده با برید فرخنده نوید
33 a « سلام قولاً من رب الرحیم »⁵ از مهب انقاس | رحمانی با فحاح ریاض قدس
همعانی کرده باشد متحف⁶ و مهدی می شود و تشوق و تحن و نزاع و التیاع
مطالعه لقاء میمون و مشاهده رواء موزون نه دران حد است که نشر شرح آن
در طی لسان این خطیب مسکین طیلسان که بر منبر سه پایه انامل در رباری
و کهرنثاری می کند مندرج و مندرج می تواند بود ، ملاقات که اهم مطالب
و اتم مآرب است بر وجه اجل عن قریب محصل باد بالنبی العربی وآله الامجاد .
وبعد از رفع جوامع دعوات صادقات که تنسیم تنسم آن روایح اخلاص را
بمشام جان رسانند و ابلاغ تحیات خالصات که فوایح مواقع آن حدیقه دل را
غایت⁷ بهجت و سرور و نهایت نصرت⁸ و حبور بخشد از خاطر خطیر جوال و ذهن
روشن روان⁹ چون طبیعت سلسال پوشیده دگلدر ، | شول قاعده مألوف و رسم
33 b معروف که ارباب احباب مخلص تأکید عقد مودت و تزئید عرض محبت ایچون

1 قداح : (بتشديد الدال) N || 2 غضب : الضم N || 3 « سلام ... الرحيم » :
قرآن ۵۸/۳۹ || 4 متحف : بتشديد التاء N || 5 غایت : اعانت و N || 6 نصرت :
و نصرت N || 7 روان : Bu kelime yerine جوال ile sec'li başka bir kelime olacak

بر بریله دعا و ثنا تحفه لرنی قوافل اخلاص و رواجل اختصاص برله ارسال ایدر لر
اول حضرت خداوندگار ملک خصالك ابيات محبتلری بو محبتلرینک مجموعه دلنده
مسطور اولمشدر

نبود نقش دو عالم که رنگ الفت بود
زمانه طرح محبت نه این زمان انداخت

« الحمد لله الذى هدانا لهذا وما كنا لنهتدى لولا ان هدانا الله »¹ الآية ، خصوصاً
الحالة هذه ساقى مؤمیان و شاهد تنگ دهان عید غره شوال فرخنده و خجسته
فال چون فصل ربیع شکل بدیع ایله آراسته و چون بیت التصاویر بوقلمون که
قلم نقشین « کن فیکون »² برله پراسته اولب کشف سمین³ ساق ایدب مجلس
شادی طرب سرالزنده قدح گردان در

ای خسرو آفاق بدین عهد همایون
| آهنگ طرب کن که اعادی شده محزون

34 a

حق جل ذکره درگاهندن رجامن بودر که اول حضرت خداوندك هر ایامنی چون
عید نوروز بهروز⁴ و هر لیالسن چون شب قدر نور افروز ایدب دولت عزت و شوکت
و زهت برله هزار بنوک گبی شریف ساعاته و لطیف اوقات ایرگروب سایه اقبال لرنی
علمیان از رندن اکسوک ایله

مصراع

این دعا را قدسیان از عرش آمین گفته اند

تحريك سلسله محبت و ابراز خلوص مودت ادوب تهنیت غید مبارك ایچون
مفخر الزعماء صدر الرؤسا بازارلو قلوکنز ززقت سلامتیه ارسال اولندی ، امیددر که
بارگاه ملک مثاله يتشوب مغتم و مستعبد اولدقدن صوکره اخبار ساره سلامتی

1 « الحمد ... الله » : قرآن ، ۴۳/۷ || 2 سمین : سمین N || 3 « کن فیکون » :
قرآن ، ۷۳/۶ ؛ ۳۵/۱۹ ؛ ۴۰/۱۶ ؛ ۸۲/۳۶ ؛ ۶۸/۴۰ || 4 بهروز : له روز N

ذات قدسی^۱ الصفات برله اجازت انصراف گوسترله ، همیشه سرو اقبال پادشاهی
34 b بر جویبار | عنایت الهی از آسیب زمان در آمان باد

شعر:

خجسته باد ترا عید وهم بد از تو بعید
فرینت باد سعادت معینت باد آله

XX.

تقریرنامه شمسوار بیک ولد سلیمان بیک ذو القدر
من انشاء تاجی بک

سبب تحریر تقریر کشورگشای و توقیع منبع عالم آرای افنده الله الملك
المستعان الى يوم البعث والميزان اولدرکه چون جناب امیر اعظم ملکی الشیم فلکی
الهمم ذی النسب الطاهر السنی والحسب الباهر البهی طلاع انجد الایالة الغرا سباق غایات
الدولة الشما الصارم الصمصام الملك الهمام المخصوص باللفظ الخفی من حضرة باری
النسم شمسوار بیک المکرم ضاعف الله تمالی معالیه واضعف اعادیه که اسرار سعادت
وبهروزی و اقبال و پیروزی آنوک اساریر جبهه سندن لایح و تابان و واضح و درخشان در
الحالة هذه | بنوم درگاه سعادت دستگاهمه التجا گوسترب کندولری ارباب اخلاص
35 a و احباب اختصاص سلکنده منتظم و منضد قلدیلر بنداخی عنایت پادشاهانه و رعایت
جهانپناهانه اظهار قلوب آرتق آباده و بوز اوقه و غیرنه فی الجمله والد مرحوم
سلیمان بیکوک سابقا حوزة حکومتده و حیطة تصرفنده اولان ولایتلره والی نصب
ایذب بقلاعها و دوانیها و قواصیها و بقاعها و بلدانها و صیاصیها تقویض و تقلید قلدیم که بعد
الیوم تحت تصرف ایالتنده اولب ملوک اقطار کندو ممالک لرنده نه وجهله متصرف
اولورلرسه جناب مشارالیه اول اسلوب ارزه متصرف اولب حمایت ملک و رعایت
رعایا باینده حکم قسطاس عدالت و قانون رأفت و مرحمت نیسه آنی من کل الوجوه
مرعی طوبی « و اذا حکمتن | بین الناس ان تحکموا بالعدل »^۱ موجبی ایله عمل
35 b ایدلر و حل و عقد و قبض و بسط امور جمهور خلایق باینده « کلکم راع و کلکم
مسؤل عن رعیتة » حدیثوک تنبیه نیهندن غافل و ذاهل اولیوب ثبات دوحه
دولت و سرحه سعادت اسباب تهیه ایتمکده هیچ دقیقه فوت ایتیار و داخی شویله
گرك درکه بزاقولردن و ذوالقادرلوردرن طاغلوب غیرى یرلره گتمش کسهلر
وارسه آنلرک داخی مجموعی مشارالیهک تحت تصرفنده اولا ، اول بابده بوجه

¹ « و اذا ... بالعدل » : قرآن ، ٥٨/٤

من الوجوه كمسنة دخل ايدت نزاع ايتيه ، شويله بلالر حكم (جهان) گشايي¹
 طغرای هایون ايله محلی و مزین گورنلر مضمون منيفه و فحوای شريفندن اعتقاد
 کلی و اعتماد جلی گوسترملر ، تحریراً فی يوم الرابع عشر من شهر ربيع الآخر
 سنة سبعين و ثمانمائة .

(Milâdî 1465 senesi 4 Kânunuevvel Çarşamba günü)

XXI.

مکتوب

افتخار الامراء والاكابر حاوی المعانی والمفاخر | حایز قصصیات السبق فی 36 a
 مضمار المآثر الفایز الممدوح المعلى من قداح المجد الاثم والعز الاشم والنجابة
 والكرم المحصوص بمزید عواطف باری النسم حضرت فلان الدین مکرم دام عزه ،
 تسلیات عنبرية النفحات که مهب و داد (د) ن تنسم ادر مطالعه قلندقدن صکره
 اشتیاق درجه کلالدن متجاوز بلا سز ملاقات عنقریب بر وجه اجمل ونهج اسهل
 میسر اولایمته ویمته .

جواب مکتوب شهبسوار بك عن محمد خان انار الله برهانه

جناب امارت مآب معالی نصاب دولت انتساب عزت اکتساب حاوی خصایص
ارباب الالباب صاحب آیات العز والوقار صاحب اذیال المجد والفتخار الخصوص
باللطف الحفی والعون الالهی من حضرت مولی المتعم شهبسوار بك مفتخر ضاعف
الله معالیه واضعف اعادیه تحیات وزدیة النسمات | زیدیة الفوحات که مهبط و دادن
تسليم ایدر مطالعه قلمقدن صوکره معلوم اولاه که شمديکی حالده تنیه غزا
وظیفه سن مؤدی قلمچون مفخر الفرسان آدمکوز علی دیوان ارسال اولمش،
ایمن اولنده واصل اولب شولکه وظیفه ابلاغ ادى علی احسن الوجوه واجملها
مؤدی قلدى أثناء محاورده شویله اعلام اتدی که سلطان مصر هنوز سزى قبول
اتمامش عموکز رستم بکه نوع همت ومعاونت گوسترمش، ایله اولسه اشته اول
جانبه سیزوک ایچون التماس نامه یازادی، گرکز بر یرار کسه گوندراسز وارپ
اول جانبه تبلیغ ایده، اگر قبول ایدر واتمز بهرحال اول جانبك اخباریله مراجعت
ایدب سعادتله بن بر جهته سفره متوجه اولمادین گلوب بر وجه تفصیل اعلام ایده
وداخى قیصریه ارالغنده واقع اولان حدود وسنور قضیه سی عرض اولمش، امدی
اول اطرافك تفتیشه مولانا | آماسیه قاضیسی گوندرمش در اکا حکم قدر توان
گوندرلدى که ابراهیم بك وملك آرسلان بك زماننده اول نواحی وحدود نه وجهله
تحدید وتعیین اولمش ایسه ینه اول ازره ابقا اده وداخی اینال اوغلی اسکندر صوجی
استعفا اولمش اولداخی حیز قبولده واقع اولب عفو اولندی گرکز که گوندره سز
قبومه گلوب درلك اولنه شویله بلنه والسلام علی الدوام.

36 b

37 a

صورت مکتوب سلطان سلاطین جهان سلطان محمد خان
الى مولانا فتح الله

اسوة العلماء المتبحرين قدوة الفضلاء المتأخرين البارع الوارع الممتع من
علمه بالعمل النافع الذى يشرق بطواله لفظه¹ الناقب مطالع المقاصد والمطالب
بل يكفى لحة عينه فى ايضاح كتب ابن الحاجب ذوالقدر الفاخر والفخر الزاهر
المختص بهدايا اللطاف من حضرت من لا آله سواه مولانا | اولاه الله فى اولاه
37 b واخراه ما هو اولاه واحراه² بمراحم پادشاهی وهم عالمیناهی خودرا مخصوص
فرموده داند التیاع وزراع بمشاهدة رای منیر ولقای مستیردر غایت کمال شناسند.
درین ولا بمسمع شریفه اسماع نمودند که در خاطر آنجناب فضائل مآب سفر حجاز
تصمیم یافته بزیارة اماکن طیبه ومساکن سنیه رغبت تام حاصل شده است مشول
از آن معالی مشمول آنست که در ذهاب (یا) در ایاب بدین دیار که صوب صوابست
توجه نمایند چون معنای توطن وتمکن در ممالک محروسه ما صورت پذیر باشد
مستوجب حصول امالی وامانی ومستجذب کمال شادمانی خواهد بود واگر این
قضیه در حیز تعذر قرار گرفته است باید که لطف نمایند باری بطریق مرور مصاحبت
چند روزه را پیش داشته اقدام اقدام را بدین طرف بتقدیم رسانند، بعد از |
38 a استشراف بمحضور حبور بخش آنجناب اجازت حسن مراجعت یافته باز بوطن
مأثوف معاودت نمایند، چون اعتماد واعتقاد بدرايات صائبه وروایات ثاقبه واثق
وصادق است بدین مقدار اختصار رفت، تحریراً فی اواسط محرم سنة اثنين
وسبعین وثمانمائة.

(Milâdî 1467 senesi Ağustos ortaları)

1 لفظه : لفظ N || 2 احراه : اخراه N

ساغ وسلامت اولاسز ، رجا بفضل ربانی اولدرکه خدای تعالی شریف وجودکزی
پادشاه اعظم حضرتلرینک دولت ظلنده همیشه مسند عزتده مستدام ومستحکم
قلب دایم بنوک گئی سفرلردن وخیرلو غزالردن ساغلیق وسلامتلق وحصول
مراداتله عودت روزی قلوب مخلص پرور اولمقدن خالی اولمیسز انشاء الله تعالی ،
زیاده ابرام چه رود دولت ومعالی علی التواتر والتوالی در تزايد باد بمنه ویمنه .

XXIV.

صورت جواب مکتوب قراجہ بک از چلبی سلطان
ادام الله دولته بالعرز والاقبال

مشرفه شریف فرح فزای وملاطفه^۱ لطیف غمزدای از خدمت بندگی
ملك الامراء والاكابر جامع قنون المعالی والمفاخر خلاصة الارکان والعناصر یکنه
زمان وبرگزیده دوران المخصوص بعواطف الملك المنان ضاعف الله اقتداره
ورود ووصول یافت ودر مقابله آن تحف تحیات فراوان وصنوف وتسلیات بی کران
من صمیم القلب والاخلاص تبلیغ | داشته آرزومندی بمشاهده جمال منیر غالب
38 b الاوصاف دانند ، ملاقات بروجه اجل مقدر ومحصل باد ، «انه رؤف بالعباد»^۲ ،
بعد الداء الموفور معلوم اولاکیم شمدیکی حالده تهنیت امارت وشرايط خدمات
رسملرین تقدیمه يتورمکچون حامل ورقه مؤدت مقفخر الخواص سید الملازمین
حسام الدین قلنکز رزقت سلامته ایلن مثال شریف درربار گوهر نثار ارزانی
قلنمش ، دریا^۳ معانی دلفکار برله مملو وآراسته اولب اعز اوقانده واشرف
ساعانده ورود بولدی ، هزاران اعزاز واکرام ایله مطالعه قلوب مضمون میمون
مفهومه یتشدی ومشار الیه خدمتتری داخی رسوم تهنیتی^۴ همچون سائر محبان
ومخلصان تقدیمه يتورب مبارک باد قلدی واول مبارک غزادن داخی امداد فضل الهی
ایلن منصور ومظفر اولب سالما وغانما وطن مألوفه | گلدوگوکزی اعلام قلمغچون
39 a غزا آرمغانی داخی ویرمش سز^۵ کلدی دگدی ، اول منبع کالاتک الطاف عمیمه سنندن
بعید دگل نه سهو اولتیدی

شعر :

لطف سزدن قنخو مشکدن نور خورشیددن مدام
خوش قدیمی رسم اولین عادت معهوددر

1 ملاطفه : ملطفه ؟ || 2 «انه ... بالباد» : قرآن ، ۲۰۷/۲

3 دریا : Yukarıki satırda da olmasaydı bu kelime yerinde . Pek uygun düşmüyer.
bulunduğu düşünülebilirdi. || در 4 تهنیتی : تهنیت N || 5 ویرمش سز : ویرمش سز N

لطیف خبر لرندن مجاری امور دولتن واول طرفك خبر لرندن واحوالندن احيانا دريغ بيورمياسز كه اشدوب شناد وخرم اولاوز انشاء الله تعالى ، باقي امور حضرتكوزك وفور مكارمنه متعلق در ، زياده چه ابرام وانيساط كرده شود ، دولت ابدى وسعادت سرمدى دايم وقايم باد بمنه ويمنه .

XXVI.

جواب مکتوب سلطان حسين ولد شيخ حسن بك

41 a | مشرفه شريف فرح فزاي وملاطغه لطيف غمزدای از حضرت امير وامير زاده بزرگوار پسندیده وبرگزیده روزگار المختص بعناية الملك الغفار جمال الدولة والدين امير کامران زیدت دولته ورود ووصول یافت ودر مقابله آن تحف تحيات فراوان محبانه وصنوف تسليمات بی کران مخلصانه ابلاغ قلمقندن صورده معروض اولنور كه شمديكي حالده حامل ورقه مؤدت اكرم الاماجد والامائل قدوة الملازمين احمد چلبی رزقت سلامت خدمت لرندن تجديد مصادقت¹ وتحريك سلسله محبت بابنده شهزاده كيوان رفعت خلعت سلطنته حضرتلرنه رسالته گوندر ب بودولتخواه مخلص محبکزی داخی یاد قلمش سز وبر قاچ درلو خبرلر بلدرمش سز مبارك وقتده وشريف ساعتده ورود بولدی وهر نه کیم بيورد کوزاسه معلوم اولدی ای والله ، کال محبتکزدن وحسن | صدا تکتکوزدن بدیع وعجيب دگلدر نه سهو اولندی ، 41 b امدی اشته بو بایده مشار اليه خدمتلرنه بر قاچ درلو خبر بلدرديلر آدا اده ، اما لطف ایده سز ابا عن جد التجا ایده گلدو کز قپو کزدر ، دائما ابواب مراسلات مفتوح دوتب ارسال رسل ورسایل اکسوك ایتیه سز وحسن تربیت بابنده شولکه بز محبکزه دوشر وظیفه در انشاء الله نسنه تقصیر اولیه ، زياده چه ابرام وتصديع رود دولت ابدی سعادت سرمدی قرین خلود باد بمنه ويمنه .

1 مصادقت : مصادقندن N

XXV.

صورت مکتوب خضر بك الى قراجه بك در جواب

39 b | لا زالت اسنة الحوادث مكسورة في قلوب اعدائه ، الوف خدمات بندگانه صنوف تسليمات مخلصانه از محض مخلصت وعین مصادقت قبول فرموده ، اشتياق وآرزومندی بمشاهده جمال منير خداوندی كه متمناي عالميانست از حد بيرون مطالعه فرمایند ، توفيق تلاق بر وجه احسن روزی باد بمنه ويمنه ، بعد الدعا وظائف خدمات وغب مراسم عبوديات بر رای ضمير منبر لا زال منيرا معروض اولنور كم شمديكي حالده حضرت شهزاده كيوان رفعت خلد الله سلطانه حضرت لرینه تهنيت امارت وولایت وظائفي ورسوم خدمات تقديمه يتورمكچون حامل ورقه عبوديت افتخار الخواص سيد الملازمين علاءالدين آغا قلوکزی رزقت سلامت 40 a ارسال قلوب بو دولتخواه مخلص بنده کوزی داخی یاد قلوب | مکتوب شريفکوز ايله مشرف قلمش سز واول مبارك غزا سفرندن داخی سالما وغالما وطن مألوفه گلوب غزا آرمغانی ارسال قلمش سز ، اعز اوقاتده واشرف ساعاتده ورود بولندی ، هزاران اعزاز واکرام واحترام تمام برله مطالعه قلوب مضمون ميمونی مفهومه يتشدی وآتوнок ورودندن انواع سرور وبهجت واصناف جبور وشادمانی حاصل اولوب شکر وسپاس وحمد بی قیاس جق جل وعلى درگاهنه چوق شکرلر ادا قلندی الحمد لله على السلامه ، اميد بفضل ربانی اولدر كه خدای تعالی عز شانه وعم نواله شريف وجودکزی هميشه مسند عزنده ومقام امارتده مستدام ومستحکم قلب دايم بنوك گبی مبارك سفرلردن وخيرلو غزالردن ساعليق وسلامتليق وحصول مرادات ايله وطن مألوفه يتشدروب مخلص پرور اولمقندن | 40 b خالی اولياسز انشاء الله تعالى . او مشار اليه خدمت لری داخی وظائف تهنيت ورسوم خدمات کال ارادت برله يرینه يتوردی ، خدمتده نقصان قومدی ، شويله واقف اولته وبعده اگر بو کمينه طرفندن اخبارات استفسار اولنور ايسه أناء الليل واطراف النهار خيرلو دعاکزه مشغول بلاسز ، اميددرکه دائما ابواب مراسلات واسباب مکاتبات مفتوح قلوب صحت وسلامت ذات شريف وعنصر

جواب مکوب شاه بك از خضر باشا

لا زالت اسنة الحوادث مكسورة في قلوب اعدائهم الوف دعوات وصنوف تحيات ورواحل مدحات ازوجه مخالصة وعین مصادقت قبول فرموده اشتیاق و آرزومندی | 42 a بطلعت خداوندی غالب الاوصاف دانند ، ملاقات علی احسن الجالات مقدر باد ، « انه رؤف بالعباد »¹ ، بعد از ادای وظائف دعوات مستجاب بر برای ضمیر منبر لایزال منبراً معروض اولنور کم شمیدیکی حالده تهنیت² امارت و تحریک سلسله محبت ومؤدت باینده حضرت شهزاده کیوان رفعت نور حدقه سلطنت خلعت دولته افتخار الاکابر والاعظم قاسم آغا رزقت سلامتہ خدملرنی ارسال قلوب بو دولتخواه مخلص قولکزی داخی یاد قلوب مکتوب شریفه مشرف قلمش سز ، اعز لوقائده واشرف ساعاتده ورود بولدی ، هزاران اکرام واحترام برله مطالعه قلوب مضمون شریفه اذالاع کلی قلندی ، هر نکم پرسش خاطر وتسللی ضمائر باینده اعلام قلمش ادی کما هو حقه معلوم اولدی ای والله ، اول منبع کمالاتک الطاف عمیمه سندن | متوقع ایدی رجا بفضل ربانی اولدر که همیشه مسند عزتده مستدام 42 b ومستحکم اولب محب نواز ومخلص پرور اولمقدن خالی اولیاسز ان شاء الله تعالی ، حالیا مرجودر که احياناً لطف بی دریغ قلوب صحت وسلامتی ذات شریف وعنصر لطیف خبرلرندن ومجاری امور دولتن انها قلنه تا کم سلامتلفکر خبرلریله مشرف ومغتنم اولب سرور جان وشادمانی حاصل اوله ، زیاده چه ابرام وتصدیع رود ، دولت ابدی وسعادت سرمدی قرین خلود باد بالنبی وآله الامجاد .

تعزیت نامه

ای روزگار گرگ رو افغان ز دست تو
تا تو ز جان یوسف دلها چه خواستی

شمیدیکی حالده بو محب مخلص سمعنه شویله ایرشدی که اول وجود نازنین الحکم لله رب العالمین مرحوم مغفور سعید شهید نور الله قبره وجعل الجنة مثواه فنا سرایندن بقا | سراینه رحلت آتش ، حق علیمدر که بوجگرلر یقیجی وسرایلر 43 b یقیجی خبر یتشیجک شول قدر تالم وتأسف حاصل اولدی که جگرلر کباب وسینه لر خراب اولدی ، دنیای غدار کمسینه پایدار اولمش دگل ، ناچار وطن اصلیه پرواز لازم در ، حضرتکزه خود نه نصیحت حاجتدر که اول قهار بادشاهک ضروری امرنه منقاد وقضاسنه راضی ومصیبتنه صبر اتمکدن آرتق هیچ چاره ودرمان یوقدر وبو بنده کوزه واجب ولایم ادی که علی الرأس والعین وارب شرایط عزایی یرینه گتورمک ، اما حوادث روزگار وموانع لیل ونهار قدمدن قلمه اختصار اتمکمز معذور بیورله که « العذر عند کرام الناس مقبول » مادام که اول مرحوم مغفور حجاب ترابده محجوب وآسوده اولا حق تعالی سزه عمر طویل واجر جزیل | 43 a ارزانی قلوب بو مصیبتی آخر مصایب ایدویره ، شرایط عزایی یرینه یتورمکه مفخر الملازمین فلان الدین ارسال اولندی ، اولکه مراسم خدمت عزادر یرنه گتوره ، زیاده تصدیع نرفت دولت ابدی وسعادت سرمدی باد بالنبی وآله الامجاد .

جواب نامه

زین الله سریر العز بوجوده الشریف وقرن ایامهم ولیالهم بالفضل المبین والعز المنیف .

بعد اداء دعوات محبانه وعرض خدمات مخلصانه بحضورت عاليه لا زالت عاليه
وعن نكبات الدهر خالية معروض بندگی اولنور که شمیدی خالد کال الطافکردن
وحسن مودتکردن مرحومه جاریه کوز وفاتی باینده مفخر الملازمین فلان الدین
دام دولته برله برسم عزرا نامه خطاب مستطاب و کتاب مشکین¹ نقاب ارسال
اولنیش، ایمن اوقاتده واسعد ساعاته نازل اولب ورود | شریفدن هزاران
مسرت وانواع بهجت ظهوره گلدی ای والله، اول حضرت پر رأفتک وفور
الطافندن نه سهو اولنه ادی، اولکه ملتسم ادی اضعاقله تقدیمه بتور مشلر،
عمروکز مستدام ودولتکیز بردوام اولسون، الدن نه کلور، حکم وقضا² باری
تعالی جل وعلی حضرتکدر، امیددر که پادشاهمز عز نصره حضرتلرینه سلطنت
ورفعت برله حق سبحانه وتعالی چوق ییللر عمرلر ارزانی قلسون وذات شریفکوزی
که مطلوب عالمیان ومرغوب جهانیان در سالهای نا محصور دولت وسعادت ایله
باقی وپاینده طوته وبوقلمکوزه اجر جزیل نصیب ومیسر ایدویره ومشار الیه
فدکوزه چونکه اجازت گوستردی بو قلکزدن داخی آیاغکوز طیراغه دعا مواجبلرین
وئنا مراسملرین یونه یتوره، زیاده ابرام زفت، دولت ورفعت بردوام باد بمنه
ویمنه.

XXX.

اشتیاق نامه

44 b

سلام از من بدان چشم چراغم سلام از من بدان روح دماغم
خیالکله گوزم گوکم طولیدر اگرچه صورتا سندن ایراغم

مجناب رفیع وسده منیع دوست حقیقی و پدر دینی ومحبوب یقینی خلاصه زمان
مهر اوان فارس میدان زبده زمه انسان فلان الدین کامران زیده قدره وعمره

1 مشکین : مشکین N || 2 قضا : رضا N

الی دخول الجنان دعاگویی ونیازمندی ومحبت وآرزومندی، صنوف نجات
مشتاقانه وفنون دعوات مخلصانه ابلاغ وایصال قلمقدن صکره شویله اعلام
وارر که قصه اشتیاق وغصه فراق اول حیزده دگولدر که قلمله تحریر ودیلله تقریر
اولنه عالم السرائر آگاه ومطلع الضمائر گواه در که وصال مبارککوز انفصاله¹
مبدل اولای بو غریق غدران هجران وحریق نیران احزانه | نه عمردن لذت
45 a ونه زندگانیدن تمتع حاصل اولمشدر، بلکه راحت زحمته وشادلق ملالته دونب
مفارقت ایامنوک هر بر ساعتی بو محب مخلصارینه بر آیمه وهر بر گونی بر ییل
مقدارنجه گورنر که سنه الوصل سنه وسنه الهجر سنه عالم السر والحقیات حقیچون
مبارک جمالکوزک خیالی نصیب دیده ونقش جان ودل اولمدر، هیچ لحظه و هیچ
ساعت گچمز که خصایل حمیده کوز وشایل پسندیده کوز دیلزده وکولزده
تکرار اولنیه، اما معلوم وصحیح اولندی که روزگار غدارک وجرخ ستمکارک
کترین بازیچه سی² بودر که یاری یاردن ودوستی دوستدن آیرب فراق وحسرت
اودنه یاقق و یققی وآواره قلمقدنر که

شعر:

فلک را زین مهمتر نیست کاری که آواره کند یاری ز یاری

اما گوکل وجان که مراد انسان | وایجاد کون ومکان در محبتکیز آستانه سنوک
45 b گوشه سنده معتکف اولمدر، خالق ذو الجلال وقادر بر کمال درگاهندن بالغدو
والآصال بتضرع وابتهال شویله تمنا واستدعا قلور که انشاء الله تعالی حصول وصال
پدر ومادر ودیدار اخوان خوبترین وجهله شریفترین ساعتده بو مخلصترین بنده لرینه
میسر اولا، دیده تمنا که نور وسینه غمنا که سرور حاصل اولب شاد وخرم اولنه،
اشته سید الاعیان محبتکیز حاجی ازسال اولندی، سلامت ذات شریفه وعنصر
لطیفه مکتوب شریف ایراد اولنوب شکسته گوکلزی روشن قلمغه همت بویرله

بیت:

مرا بگوشت تا باید حکایت از لب خویش دریغ باشد پیغام ما بدست رسول

1 مبارککوز انفصاله : مبارککوز انفصال N || 2 بازیچه سی : بازیچی N

زیاده چه تصدیع رود معموره هشتاباد باتصال ابد لایاد (؟) بحق افضل العباد
و آله الامجاد .

XXXI.

جواب نامه

46 a | فرزند عزیزه ستیره صالحه عابده مشفقه محسنه صاینه رضیه عایشه الزمان
فاطمه الدوران قرة العیون ثمرة الفواد قلب الاکباد راحت الروح و بدایت الفتوح
مایه شادمانی و عمده زندگانی اعنی حضرت فلان الدین دامت عصمتها و شوکتها
معروض و مرفوع اولدرکه شمدکیحالد افتخار الامائل حاجی ایله مکتوب شریف
ارسال ایدب فرقت و حسرت و غربت باینده و چرخ کثر رفتار و فلک دوار
حالنده و تعطش اشتیاق و تحن افتراق مقالنده در بار گوهر نثار درج اولمنش ،
اشرف اوقاتده و اسعد ساعاتده و رود بولدی ، هزاران و اکرام و احترام تمام برله
تاج سر قلدقندن صکره مطالعه قلنوب مضمون میمونی مفهومه یتشدی و آنک
46 b | ورود شریفندن | هزاران مسرت و انواع بهجت و اصناف حبور و شادمانی حاصل
اولب شکر و سپاسی و حمد بی قیاس حق جل و علی درگاهنه ادا قلدق الحمد لله
علی السلامه ، امید بفضل ربانی اولدرکه خدای تعالی عز شانه و عم احسانه شریف
وجود کوزی همیشه مسند عزتده مستدام قیلویه و آنوک مقابله سنده تحف تحیات
محبانه و صنوف تسلیات مشتاقانه و رواحل مدحات مخلصانه من صمیم القلب و سوایده
جان قبول قلاسز ، بعده اگر بو محب مخلص طرفندن استفسار حال اولنورسه
شویله اعلام اولنه که تحریر شدت هجرت و تقریر حرقت فرقت شول حده
گلورکه شارح قلم دو زبان شرح اده و یاخود لسان فصیح زبان تقریر قله

شعر :

حدیث آرزوی من بطاعت آن ماه ز حد وصف وز اندازه بیان بگذشت

47 a | حق علیم و علامدزکه اتفاق فراق و جگرسوز نطق واقع اولالدن نه عمردن
لذت و نه زندگانیدن راحت بولدق ، همان شادیمز همه و فرحمز غمه مبدل اولب
حیرت بیابانده و فرقت صحراننده گوزمن گریان و جگرمن بریان و گوکیز خراب
وسینه من تراب اولمشدر ، اما مرحومه مغفوره مادر مشفقه کوز و اخوات محسنه کوز
فنا سراینندن بقا سراینه رحلت آیدیلر

بیت :

کرا نهاده فلک تاج خسروی برسر که بند حادثه بردست و پای او نهاده

دنیای غدار کسینه پایدار اولمش دگلدر ، ناچار وطن اصله پرواز لازمدر ، اول
قهار پادشاهک ضروری امرنه منقاد و قضاسنه راضی مصیبتنه صبر آتمکدن ارتق
هیچ چاره و درمان یقندر

بیت :

47 b | گرچه این حال صعب واقعه ایست | چه توان حکم کردگار اینست

مادام که آنلر حجاب تزایده محجوب و آسوده اولالر حق تعالی سزله عمر طویل
واجر جزیل ارزانی قلوب بو مصیبتی آخر مصایب ایدویه ، حالیا مرجو اولدرکه
احیاناً لطف بی دریغ قلوب صحت و سلامت ذات شریفه و عنصر لطیفه خبرنر
انها قلنه ، تا که سلامتکز خبرلری ایله مشرف و مغتنم اولب سرور جان و شادمانی
حاصل اولا ، زیاده تصدیع و انبساط زفت دولت ابداً قرین خلود باد بالنبی و آله
الامجاد .

XXXII.

تهنیت عید از مصطفی چلبی به بایزید سلطان خلد ملکه

بجناب رفیع و درگاه منبع حضرت برادر اعز امجد اسمعد نوباوه باغ سلطنت
گلبن گلشن سعادت در صدف نامداری دری فلک شهریاری خداوند نیکو خصال

48 a منشاء السعادة والاجلال | منبع الدولة والاقبال صاحب اللطف والنوال فلكي
الجلال ملكي الجمال احسب الدوران وانسب الزمان خلاصة العناصر والاركان
المستغنى ذاته الشريف عن وصمة التعريف والتوصيف والبيان الملحوظ بعون
عناية الملك المنان اطال الله تعالى بالسعادة الابدية بقاء وارزقنا عاجلاً بالسلامة لقاء
سلامي وتحيتي كه موشح است با وفور ثنا ومرتبت باخلاص دعا عن محض
محبت وعين مودت مهدي ومبلغ گردانیده در شرح نزاع والتياح چون از حيز
بيان باوج اقتناع رسیده است خوضي نميرود ، توفيق تلاق كه سرمایه شنادماني
وديباجة كرامتيست بر وجه اجل محصل باد بحق خير العباد ، بعد از رفع وظائف¹
48 b صدق وصفا ونشر مراتب خلوص ووفاء متمكن راي انور وضمير ازهر ميرود |
كه الحالة هذه آفتاب ايام شريفة وماهتاب اوقات لطيفة افق سعادتن بالخير والسلامه
لامع وطالع اولدى ايسه قاعده احبا وقانون اصداق شول موجب ازره جاري
ومعتاد در كه بنوك گي موسم اغرده تهنيت ايام شريفة وتسلية خواطر ايچون برى
برينه رسل ورسائل كه ممد قواعد محبت ومؤسس مراسم مودت در وريوب
طرفين مسرور وجاين مبهج قلورلر ، حاليا بو داعي دولتخواه داخى اول سنن
ازره بنا ايدوب حامل ورقة دعا وناقل صحيفة ثنا مفخر المقربين رئيس الدواقين
جاشنيگر باشى سنان بك دام عزه ارسال اولندي ، انشاء الله الرحمن بالسلامه اول
عتبة معلايه لاحق اولب شرف دستبوس شريفه مشرف اولب شولكه شرايط
49 a تهنيت عيد مبارك واداء خدمت واظهار محبت وعرض | اشتياق در بالذقيقة
مع الحقيقة ادا ايدب يرنه كتورد كدن صكره اول على جنابدن مأمول در كه حيز
قبولده وقوع بولب عين عنايتله ملحوظ اولنه مشار اليه سنان بك بالصحة
عودت قليجاق اول ذات عديم المثالك صحت وعافيت احبا اخبارا تيله متحمل قلنه ،
تا كه استماعندن سرور وشادمانى واطلاعنندن بهجت وكامرانى ترقى بولا ، چون
الطاف شهزادگي اظهر من الشمس در زياده حد خود نديد عمر وكامرانى در
روضة شادمانى محصل باد بمنه .

محبت المشتاق

مصطفى

XXXIII.

مكتوب قاسم بك جهة تهنيت عيد بخدمت سلطان بايزيد
خلد الله ملكه فرستاده است

49 b ابد الله تعالى سلطنته وابد مملكته ودخر اولياؤه واعز انتصاره واذل اعداءه ،
بندۀ مخلص ودعا گوى متخصص جبين بمقام عبوديات نهاده ، دعاء دوام سلطنت
وازدیاد رفعت وثبات مملکت | بتقدیم رسالیده عرض عتبه علیا وسده معلا جعلها
الله ثابته الاركان وراسخة البیان آدوكى بودر كم شمدي وقتده چونكه انقضاء
ماه روزه نثار انوار وتطیب اسرارله یوز گستردى واقبال عيد شريف ويوم
منيف قدم قدومله ومبارك دمله متوجه اولدى بو دعا گوى ضعيف ازرنه واجب
ولازم اولدى كه سلطان الاسلام والمسلمين سلطان زاده جوانخت خلد الله سلطانه
واوضح على العالمين برهانه حضرتلرینه دعالر وثنالر عرض ايدب تهنيت ايام شريف
واوقات لطيف رسومن تمهيد ايدوب موظف ومؤدى قلاوز ، اول سبيدن رافع
صحيفة ثنا زين الاصحاب قتلوك فلكوز درگاه معلا كوزه ارسال اولندي ، مراسم
معلومه ووظايف معهوده بقدر الوسع تقديمه يتورب عادت معروف وقاعده مألوف
موجب ازره | خدماته قيام كوسترمك رايه تقويض اولندي ، عند التشریف
50 a بوصول السعادة الكبرى موظف قلا ، تمنائز حضرت الوهيتدن بودر كه جميع
ايامكز يوم عيد وليالكوز ليله قدر گي گذران ايد آمين يارب العالمين ، چون
حسن عاطفت ووفور شفقت آنحضرت سلطنت پناه در حق اين ضعيف درغابت
سطوع است زياده انبساط ترك ادب ديد ، دولت وسعادت ابدأ قرين خلود باد
بالنبي وآله الامجاد .

معلوم اولاً که بوشانده انکروسک قرال لعین عساگر کشفاردن جم غفیر جمع ایدب کالباحت عن حتفه بظلفه والقادح بکفه مارن أنه گلوب ازورنیق قلعه سنی محاجر اتمش ادی ، بوخبر مسامع علیه ملبت بالبشایر واصل اولیجاق بوجانبدن داخی قرة عین الدولة الغرا وغرة¹ جهة السلطنة الزهرا واسطة عقد السعادة | 51 b السامیه رابطة عقد الایادة الغالیة مقرب الحضرت العالیة مشیر الدولة العالیة الخصوص بعناية معطى العز لمن یشاء محمود پاشا دامت معالیه عساگر اسلامه ارسال اولندی کیم وارب اول ملاعینی قع وقلع ایده ، اتفاق عساگر اسلامک صیت جهان گشاسی واصل اولیجاق اول زمره مرده عفاریت وعبده کفره طواغیت طاقت گتورمیوب بروجهله منهزم اولمش که مجموع طویلرین ویک مقدار عربلردن دوکب ومن یحی برأسه فقد ربح له عمل ایدب فرار اتمشله ، اول جانبده بعضی عساگر منصوره ایرشوب ملاعیندن مبالغه قتل ادب حتی بکربکیسنی که امریان دیمکه مسمی در آنی داخی قتل ادت بعضیسن اسیر ایدت مظفر ومنصور اولمشله ، الحمد لله علی تضاعف آلائه وترادف نعمائه ، ایله اولسه بو بشارت خبرین بر وجه احسن | ایصال آتمکچون مفخر الفرسان چاوشم حسن 52 a ارسال اولندی ، شویله بلاسن ، تحریراً فی اواخر شهر ربیع الاول سنة سبع وسبعین وثمانمیه .

(Milâdî 1472 Eylül başları)

XXXVI.

مکتوب عیسی بک بن اسحاق بک الی محمود پاشا
دفتردار سلطان بایزید

غب تبلیغ فنون التحیات الطبیات وائر تمهید صنوف التسلیمات الزاکیات مع قوافل المحبة والاخلاص ورواحل المودة والاختصاص الی الجناب الرفیع الاخوی

1 غرة : اغرة N

XXXIV.

مکتوب قاسم بک به پاشایان سلطان بایزید خلده ملکه در جواب
تعزیت نامه فرزند

تحیات طبیات وتسلیات زاکیات بمجالس عالیہ ومحافل سامیه وارکان دولت ومیدران مملکت ونواظم مصالح امت ومکلمان معالم سلطنت ایدهم الله معالیم ومد علی كافة المحیین ظلالهم حضرتلر نه عرضه وارن بودرکه شمدکیحالده اعطاف 50 b شاملرلردن | آثار افصال وانوار اقبال نتایجی لامع اولب الطاف مالا نهاییلردن بو مکسور القاب ومدموع العین محترق کمینه خاطر عاظرلر نه گتورب تسلیات شافیات ونصایح کافیات برله حضرت سلطنت پرور جوانبخت عالم سلطان بنی آدم ظل الله علی الانام سلطانزاده سلطانموز خلده الله سلطانه حضرتلرینک مراحم بی غایه لر نه ارزانی قلوب کتاب تسلی نما برله زین الاقران اکرم الاخوان سیفه بک دام علوه خدمتلرلردن ارسال قلدرمش سز ، اشرف اوقاتده گلوب اولکه مراسم تعزیه ومعالم تسلیه در یرنه گتوردی ، مستدام اولب مسند عزتده دایم اولاسز ای والله ، سزک رای منیرکوزدن نه فوت اولیدی ، حق سبحانه وتعالی سلطانلرمزه سالهای نامتناهی عمرلر روزی قلوب سزلی ظلال رافتلری تحتنده 51 a طول حیوته | تمتع قلبورسون آمین یارب العالمین ، چون حسن عاطفتلری وکال مرحمتلری بو مخلص حقنده واضح ولایح در زیاده ابرام بیرون ادب دید ، معالی بر مرور¹ ایام ولیالی متوالی باد بمنه ویمنه .

XXXV.

مکتوب الی سلطان بایزید خلده الله ملکه

فرزند اعز اسعد ارجمند نور حدقه دولت ونور حدیقه سلطنت مبارز الدولة والدين اوغلو بایزید طال بقاء وارزقنا عاجلاً لقاء ، توقيع هایون واصل اولیجاق

1 مرور : مرور N

الذى تخصص بمفخر كرام زمان وسرور عظام جهان صدر افاضل ايام وبدر امائل
انام نور شمع وفا سرور جمع صفا الذى تفرد بانواع محاسن اللطاف ومكارم
الاخلاق المستغنى عن الالقاب المخصوص بمزيد عواطف الملك الوهاب اعنى ادام الله
دولته وزاد شوخته الى يوم الحشر والحساب معروض راي مبين قلنور كه اگر
الطاف عميمكوزدن استفسار اولنورسه شرح اشتياق مكارم | اخلاقكز گي لايمد 52 b
ولا يخصص تصور اولنه ، ملاقات كه مرادلرومرك اكل واحسنى در وجه اجل ازره
محصل اولاً بمنه العميم ولطفه الكريم ودانخى غفى اوليا كه پرتو آفتاب دولت
وحقيقه رياض مملكت وحدقه باصرة سلطنت شعاع (؟) حورشيد طلعت عالم
افروز خسرو افاق پادشاه باستحقاق سلطان اعظم اعلاه الله اعلام انصار دولته
وشوخته وسلطنته حضرتلر كه كان شفقت ومرحمت درلر هزاران خشوع وخضوع
برله باش اول درگاه كيوان پناهك سعادتلو طيراغنده قوب توجه تام واخلاص
كاملله بو ضعيف كتر كمينه قولنوك استعداسى بودر كه اول جناب جنت مآبك
انصار دولتى منصور واعدامى مقهور ومخذول اولب الى ابد الدهر سرير سعادته
سرورلگا ومخت سلطنتده سرافرازلگا مؤيد ومخلد اولالر وهر روزكار هايون | 53 a
نشاطله مقرون بحق الملك الغفور وبعده واجب ولازم ادى كه اول عتبة عاليه (يه)
لا زال عاليًا مشياً على الرأس يوز سوريدوك كه طيراغى اكسير سعادت وسرمة
سيادتدر امداد احسانلر ايله مستفيد اولايديق امر ربانى وحكم يزدانى وپادشاه
جهانمطاع قوللوعى موانعندن وارلمدى ، اگرچه اول حضرتوك خدمتنده
مقصر وشرمسارز اما ليل ونهار حصول مرادات وشمول سعادات دعاسنه
ملازم ومشغول بلاسر ، حق سبحانه وتعالى كمال كرمندن مستجاب ايده بمحمد
وآله الطاهرين وحضرت عاليه كوزدن التماس واستعدا اولدر كه عام لطفكزذن
واحسانكوزدن كرملا اظهار ايدب اكسوكلكمرك وتقصيرمرك عذرن دليوب
خطا من عفو اولنه ، زياده تصديق نرفت ، مقاصد دو جهانى بر وجه خرمى
وشادمانى باد بمحمد وآله الامجاد .

محب المشتاق

عيسى الفقير

XXXVII.

القاب دفتر دار

53 b

رياض دولت ونهال سعادت حضرت جنت صفت آصف نصف اعديل امراء
الزمان مرجع الاكابر والاعيان حسب الدوران نسيب الاوان ضابط امور الامم
مجرى احكام المنيف والقلم مدار اولى الالباب المستغنى عن الاطناب فى الالقاب عظم
الله قدره ونظم امره تازيه ومشر باد ، بعد اداء لوازم مودت ومراسم محبت اعلام
وانها اولنان بودر .

XXXVIII.

ديگر

دعواتى كه عزاييم آن در محل اجابت قدم زند وخدمتاني كه از نساييم آن فوايح
حيات بمشسام جان رسد فى الغدو والآصال بعتبة عليه وسدة سنيه على جناب
وزارت مآب مفخر العلماء والوزراء خلاصة الاكابر والعظما احسب الامرا ديناً
وديانةً وانسب الوزراء نسباً وكرامةً المعتضد بفضل الله الملك الودود .

XXXIX.

مكتوب الى سلطان بايزيد خلد ملكه

54 a

فرزند ارجمند اسمع ارشد نور حدقه سلطنت ونور حقيقه مملكت مبارز الدولة
والدين اوغولوم سلطان بايزيد طال بقاء وارزقنا عاجلاً بالسرور لقاء توقيع رفيع

جهان گشای و فرح فزای و اصل اولیجاق معلوم اولایم شمدکیحالد بهمعنائی^۱
اقبال ویاری نصرت گلوب دیار قرمانی و قلعه کواله^۲ که کمال حصانت و رصانت
وعورت و مناعتله آفاقدہ اشتہاری سیارد در بعنایہ رحمانی و لطف سبحانی اجل وجوه
واسهل صورله فتح ایدوب جملہ ممالک محروسہ نک جماها الله تعالى عن الآفات
ملحقانندن. معدود قلدہ الحمد لله علی ترادف الآله و تضاعف نعمائہ ، چون نسج
حال بو منوال از ره واقع اولدی بوفتح اعزک خبر سارنی ایصال آنکچون فخر الاجناد |
54 b قلوب فرحشاد ارسال اولندی ، شیلہ بلاسر ، تحریراً فی اوائل ذی الحجه سنہ اثنین
وسبعین وثمانمائه .

(Milâdî 1468 senesi Haziran sonları)

XL.

مکتوب پیر احمد بک بن قرمان الی سلطان بایزید خلد الله ملکہ

کتاب سما سما و خطاب نما نما که از جانب جناب اعلا منیع صدق ولا
منشاء عز و علا سلیل صلب خلافت و تبت (؟) مشیمہ سعادت شهباز ساعد
دولت و سرمیدان صولت اختر برج جلال و گوهر درج اقبال نہال ریاض رفعت
وہلان سپہر حشمت وارث سریر السلاطین خلاصہ المکنونات من الماء والطین
الخصوص بعنایہ الملك المنان اعز الله تعالى ناصره و صان عن الحوادث عناصره
ولا زالت ایامہ مشرقہ « کالشمس وضحیا »^۱ و لیالیہ منورہ « کالقمر اذا تلیها »^۲
در اسعد اوقات و اوفق اوقات بمصحوب افتخار الخواص حاوی فنون الاختصاص |
55 a سنان بک دام مکرمماً و علی اقراہہ مقدماً سمعت ورود یافتہ دقایق معانی نفیس
ورقایق مبائی انیس آن مفتوح خاطر المناک و محفف دیدہ نمناک شد و مشافہہا^۳
که مشار الیہ متحمل و متکفل بود بمحل ادا رسانیدہ و حسن اطلاع مستودعات

1 « کالشمس وضحیا » : قرآن ۱/۹۱ || 2 « کالقمر اذا تلیها » : قرآن ۲/۹۱
3 مشافہہا : مشافہا N

مطاوی و مستبدعات فحاوی^۱ اورا حاوی گشتہ ، چنان مستفاد گشت که بخاطر
عاطر فیاض که ریاض عرفان همواره ہنجام زہام ابر مطیر فیض عالم گیر آن قرین
حضرت و طراوت و نصرت و نداوتست بواسطہ فتح بلاد و ممالک موروثہ کہ بفیض
فضل ربانی و بیامن ہمہ عالیہ سلطانی واقع شد ارتیاح و تفرح و ابتہاج^۲ و تبجج^۳
حاصل شدہ است ، لابد اجدر و احری بحسن مصادقت و اتحاد آنجناب ہمین
55 b خواهد بود ، ہر آیتہ موجب تصافی | مشارع موافات و تصافی مدارع مضافات
شد ، زیرا کہ این مخلص مرہبی و نصب کردہ حضرت سلطنت پناہ است خلد الله
تعالی ظلال سلطنتہ الوالد والولد وقاھا « من شر حاسد اذا حسد »^۴ و چون
روزی چند بین محاورہ مشار الیہ مشرف گشت اجازت انصراف دادہ بدان صوب
روانہ گردانیدہ شد متوقع کہ بر توالی لیالی و ایام و تتالی شہور و اعوام چنان کہ
قضیہ تودد است تردد رسل تراید گیرد و توارد کتب متواتر گردد تا شوارد اتحاد
بین الجانین مربوط گردد ان شاء الله تعالی ، چون غرض عرض حسن عقیدت
و خلوص رویت بود بدین مقدار اختصار رفت ظل وجود ممدود باد رب العباد .

XLI.

مکتوب از حضرت سلطان محمد الی سلطان بایزید

فرزند ارجمند ارشد اسعد نور حدقہ سلطنت | نور حدیقہ مملکت مبارز
56 a الدولہ والدین او غلم بایزید طال بقاء و ارزقنا عاجلاً لقاء .

توقیع رفیع واصل اولیجاق معلوم اولایم بوندن اول کفرہ ارناود دمرہم
الله و ابارہم اظہار طغیان و اعلان^۱ عصیان گوسترب نقض عہد ابدکاری سبیدن
اول دیارک فتحنہ نہضت واقع اولمش ادی . اتفاقاً رایات نصرت شعاع اسلام
رفعہا الله الملك العلام اول حدودہ واصل اولیجاق حق تعالینوک عنایتی و حضرت

1 ابتہاج : ابتہاج N || 2 تبجج : تبجج N || 3 « من ... حسد » : قرآن ۵/۱۱۳ ||
4 اعلان : اعیان N

رسالتوں کے معجزاتی برکات سے قلاع معتبرہ دن التي بارہ قلعہ آئینوب ایسر صورہ
اول مملکت فسیحہ واسعہ بتمامہا فتح اولندی ، اول اثنادہ اکثر معندہ لری علف
شمشیر آبدار آتشبار بویرب ماعدالری قید اسار وسلسلہ خسارہ مقید ومسلسل
56 b قلندیلر ، ایله اولسہ تأکید اساس فتح مملکت ایچون | اول دیارک احرى وانسب
گورلن بر قلعہ غرا کہ سموک برج وسمو ابدان ایله متصفدر بنا اولنوب

مصراع

يمن ودولت بر يمن ويسر ونصرت بر يسار

مقر دولت ومستقر سعادتہ مراجعت اتمم ، الحمد لله على ترادف آلائه وتضاعف
نعمائه ، بوخبر ساری ایصال¹ اتمکچون مفخر الفرسان سباق حلبه الرهان قلوب
علوفجی باشی سنان ارسال اولندی ، تحریراً فی شهر کذا سنه کذا .

XLII.

صورت مکتوب محمود پاشا الی شہسوار بك ولد ذو القادر

جناب جنت نصاب سعادت انتساب² سیادت اکتساب ذوالمجد الاتم والفخر
الاشم صاحب اذیال العزة القعسا صاحب آیات الدولة الغرا مالك نواصى الاعالی
57 a سالک اقاصی المعالی المستغنی ذاته الشریف عن وصمة التعریف والتوصیف | المختص
باللطف الخفی من حضرة الملك المستعان ادام الله تعالى بالفتح المبين والنصر المتين
بحرمة سيد المرسلین آمین ، دعوات عنبرية النفحات وتحیات عنبرية الفوحات کہ
محض احلاص وحسن اعتقاددن صادر اولور مطالعہ بیورل دیدار فرخندہ آثارکنز
مشاهدہ سنہ اشتیاق غایت کالده ملاحظہ اولنہ ، ملاقات کہ اہم مرادات در عن
قریب بر وجہ اجل محصل باد برب العباد ، بعدہ خاطر عاطرکوزہ انہا قلنورکہ

1 ایصال : اتسال N || 2 انتساب : انتسات N

الحالة هذه موصل ورقہ وداد حسن ایله مکتوب شریف ارسال بیورل مضمون
منیفندن شویله لایح اولدی کم عزت وصحت ایله گاور ایلندن یکا وارلوب قرالو
ایله شاملو محاربه یرده شاملو ایله ملاقات اولنوب اغرشمغا نیت اولمش ، الحیر
57 b ما اختاره الله ، | شاید کہ خیر یونده اولمش اولاما ظاہراً مناسب بو گورنوردی کہ
مملکت سزلره توختانیجه آنلورکہ بر نوعی مدارا صورتی اظهار اولنوب صکرہ
نہ وجهله ایش دوتلمو ایسہ دوتلیدی بغایت قولی گلوردی سزلره خود نہ دیمک
حاجت اولا آیینہ ضمیرکوزدن مخفی نسنہ یق ، انشاء الله العزیز هر نہ حالسہ
کال احتیاطلہ اولب اول طرفلره وارلملو اولنورسہ غافل اولیوب گرگی گبی اوکا
نجه فکر اولنہ ، شولکہ کال متوقع در رای رزینکوز مقتضاسنجه انشاء الله یرنہ
گلہ ، امیددر بادشاه دولتنده خیر اولا ، اگر شویله کم بر صورت دوشب برو
ممالک محروسہ جانبہ گنملو اولنورسہ هر نہ وجهله امداد واسعاد متصور ایسہ
بو طرفدن مہیا ملاحظہ بیورل چلبی سلطان طال بقاء ایله می داخی زیادہ ایله می
اولملودر | نہ وجهله اولملو ایسہ قرشو تنبیہ قلاسز کم آکا گورہ عمل اولنہ ،
58 a اگر شویله کیم مهم عظیم گورونور ایسہ سلطانم عز نصرہ حضرتلری داخی کندو
نفس شریفلری ایله مباشرت قلوب کندو ممالک مجہدہ سنہ گلان عدویہ نہ وجهله
تأدیب وجزا سزایسہ آکا گورہ اقدام بیورر ، مرجودر کہ قرشو اول طرفلرکہ
اخبارندن اعلام بیورہ سز کہ وقوف تام حاصل اولب آکا گورہ فکر اولنہ کہ
خطر دایم اول طرفہ متوجہدر زیادہ اطناب خود حاجت اولیہ والدعا فی الانتہاء
اضعف ما فی الابتداء . ظل وجود ممدود باد برب العباد .

59 b جعل الله تعالى اقتداره متضاعفاً في القضاء والقدر ولا زالت سرادقات جلاله مربوطة بالبقاء ما استقر كره الغبراء واستدارت قبة¹ الخضراء ، انهم بعد التحية | الصافية بصفاء الفواد ونقاء الوداد المبنية على خلوص الاعتقاد المبنية من خصوص الاتحاد والتسليم السليم عن شائبة السمعة وشوب الرياء في الليل اذا يغشى والنهار اذا تجلى عن صميم الجنان ان شاء الله تعالى ، شرف الملك الديار بلوائك العالی وظلك المتعالى حتى بسطت اجنحة الرأفة على النواحي والاطراف فصارت الديار معمورة الاقطار والاكفاف واهلوها مغمورة² في بحار المكرم والالطاف ، من جملة الملحوظين والمحظوظين من عيون العناية وفنون الاعطاف العباد المخلصون اسلاف امراء ذو القادرية وهذا لان خلف الاسلام (؟) العظام وشرف الاخلاق (؟) الكرام شمسوار بك زيد قدره واحد من المنتسبين والغلمان الا ان بعض المرامح السابقة والحقوق السالفة من آباءنا المرحومين انار الله برهاتهم في حق اسلافه | 60 a والمكرم الواصلة من المحب اليهم والى نفسه هداه الى احرار المثلوات الغزو والجهاد وحداه الى احرار كالات العز في هذا³ الاجتهاد ممثلاً بنص « ان الله يحب الذين يقاتلون في سبيله صفا كانهم بنيان مرصوص »⁴ وملاحظاً بقوائده وموائده المنصوصة في الاحاديث وسائر النصوص فتوجه الى سدة بابنا واجتنى من ثمراتها وعد من عداد قوم « يحبهم ويحبونه اذلة على المؤمنين اعزة على الكافرين »⁵ « يجاهدون في سبيل الله ولا يخافون »⁶ وفي اثناء ملازمة عتبتنا وامثال سعادة خدمتنا قرع الى سمعه ان وارثي ديار ابيه ماتوا واحاط بهم الغمرات وتطاوت عليهم ايدى هادم اللذات والحق كانت امارة السعادة من جهة لايحة وعلامة النجاة من وجنتيه سانحة⁷ وكان طبعه محبوباً على رعاية الرعية والايالة | وذاته 60 b موصوفاً باوصاف الاستقامة والسلامة فاستجاز اجزت واستعان اعنت على ماهو آداب ارباب السلطنة رعاية ضعيف ينزل بساحتها ونحو نحو حوالبها بل الحامل القوى على الاعانة انه كان عبداً مخلصاً الى حضرتكم اباً عن جد ومفتخراً بعبوديتكم باهتمام وجد فللمأمول والمبتغى والمسئول والمرتبى ان يتصدقوا في حقه حق العناية ويكملوا احواله بكمال الحماية ويكونوا بعمالى الهمم ومرشداً اليه بمعالى الشيم ليكون ذلك العبد غالباً على اعدائه وخصمائه ويتلون عليهم بسيفهم من

1 قبة : فيه N || 2 هذا : هذه N || 3 « ان الله... مرصوص » : قرآن ، ٤/٦١ ||
4 « يحبهم... الكافرين » : قرآن ، ٥/٤٤ || 5 « يجاهدون... يخافون » : قرآن ، ٥/٤٤ ||

XLIII.

مكتوب سلطان محمد بن مراد خان الى سلطان مصر
درباب تربيت شمسوار بك ذو القادر

بسم الله الرحمن الرحيم

58 b الحمد لله في الصباح والرواح على منشى الاشباح والارواح | الذى جعل مقدمة الصلاح والفلاح نتيجة البقعة وجناح النجاح ولاح صبح الحق وانشرح صدر الدين واضمحل دجى الباطل ولمع نور اليقين والصلوة والسلام على سيد الاولين والآخرين المنزل في شأنه « وما ارسلناك الا رحمة للعالمين »¹ وعلى آله واصحابه وسائر الكمل الطيبين الطاهرين .

اما بعد اسأل الله تعالى ان يضاعف اقتداره المعتصمى العالى الاكبرى² الفخرى الذخرى الناصرى المنصورى المؤيدى المؤيدى الباذلى الباسلى العونى الغياثى الاروى الاروى حامى حوزة المسلمين بالدولة الباهرة ماحى ظلم³ الظلم عن العالمين بالصلوة القاهرة هادم قوائم الجور والاعتساق بعد ارتفاع شأنها وماهد⁴ الحلب والانصاف غب انظماس بنيانها ونعم الماهد حتى اصبح⁵ كما اراد ظهوراً وصار الظلم كان | لم 59 a يكن شيئاً مذكوراً وبسط في بسط الغبراء بساط الامن والامان واحاط الخواص والعوام بالبر والخير والاحسان جعل الله سعيه مشكوراً هو الذى طأطأ دون سرادق عزه سراة الرجال وكأته الابطال والتجاء الى قوائم سريره طراز العز والاقبال وتوجه الى احرار اعزاز الملوك والاقبال الوالى الى الحرمين الشريفين والحامى بالمروتين الكرتمين المولى الى الاماكن الشريفة والمعلى بالمبرات المقدسة قهرمان الماء والطين خلاصة خلفاء المنصورين من السماء والارضين

شعر :

غياث الورى شمس الزمان وبدره ومن هو بالعلياء اولى اولى الامر

1 « وما... للعالمين » : قرآن ، ١٠٧/٢١ || 2 الاكبرى : الكبرى N || 3 ظلم : الظلم N || 4 ماهد : ماهدما N || 5 اصبح : اصحى N

XLV.

صورت مكتوب سلطان بايزيد كه سلطان مصر فرستاده.

الحمد لله الذي يسر ببيان اعلام الشريعة القراء مرصعة الاساس شائخة البناء
رافع المكان وجعل ببيان احكام الطريقة السمحة البيضاء مؤسسة القياس بازخة
الانباء ساطعة الشان واطلع شمس اركان الملة الخفيفة النوراء عن حجب افق
عوالم الغيب متلاً الاضواء واظهر اقطار نواميس النبوية الزهراء عن ثقب مطالع
افلاك السمية متبلجاً بنور¹ السماء والصلوة والسلام على حبيبه محمد سند المرسلين
وسيد الانبياء | قامع قواعد قوانين البدعة الظلماء قانع قلاع بقاع قطاع الطريق
62 a بالبأس والسلطنة القعساء وبعد انهمى الى ضميره الثاقب وخطره الصائب ان المفاوضات²
اللطيفة الموشحة بالعبارات المخبرة باصناف محايى المواخات والملاطفة الشريفة
المرشحة بالاشارات المشعرة لانواع معاني الموالات وصلت بمصاحبة رافعها فلان
في احسن الاحيان³ وايمى الازمان ، مفايحها فتاحة ابواب فتوحات المراسلات⁴
وخواتيمها وضاحة لاسباب مواسات المكاتبات ، فحصل من مضمونات مطالعه
للصدور سرور ومفهومات مقاطعه للقلوب حبور وعلم من استعاراته الرايقة وعباراته
الفائقة ان زمان احكام امارة المحروسة ملطيه وايلة توابعها تيسر بتيسير الله الميسر
وتوفيق الله الموفق فتحاً مبيناً وختماً متيناً بقبضة | اختياره وحوزة اقتداره فقرأنا
62 b الحمد لله الذي تتابعت الآؤه للمسلمين وتوارت نعمائهم للمؤمنين ، المأمول من
حضرت واهب العطايا وخالق البرايا عز شأنه وعم احسانه الى امثال⁵ هذه المواهب
لا يزال بل يتضاعف يوماً فيوماً واشير في مضامنها الى تأكيد معاني المودة
بين الجانبين وتأييد مباني المحبة من السدين السنيين يجب ان يكون مرعية
وملاحظة ومنوية ومحفوظة فان صفاء مشارع خلوص امرتينا (؟) بحيث لا يقبل
التكدر بتطرق عوارض الملوان وصفاء مدارع صفاء عقيدتنا لا تبال بطوارق
مرور الدهور والحدثان وان مقاصدنا الاقصى ومطالبنا الاعلى ليست الا استصلاح

« كل اوب ريب المنون وحق بهم سواء ما كانوا يعملون »¹ فلا ريب ان هذا المحب
اعانه لسبب عبوديته الى حضرتكم فالمرجو منكم العناية بسبب خدمته عدة يوم
في باب محبتكم وفي الحقيقة ثواب غزوه وجهاده راجع الى جنابكم لانه عبدكم
61 a ومملوككم ليكون مرعياً بين الجانبين وتزيد | المحبة ويحصل مزيد المودة بين
ذات الينين ولما كان الاعتماد واثقاً الى اللطاف الجزيلة والاعطاف الجميلة ، اكتفى
هذا المقدار والحمد لله والصلوة على نبيه والدعا في الآخر مثل الاول وعلى لطفه
المعول ، تحريراً في اواخر ربيع الآخر سنة احدى وسبعين وثمانماية بمقام قسطنطينيه.

[Milâdî 1466 senesi Kânunuevvel başları]

XLIV.

صورت مكتوب در تهنيت عيد سعيد فرخنده نويد

فخر الامراء ، عمدة الكبراء جامع فنون المعالي والمفاخر حاوى صنوف المناقب
والمآثر المتخصص بعناية الملك القادر اوغلو عبد الله لالاسى فلان بك دام اقباله ،
سلام مودت شعار تحيت محبت دنار اتخافندن صوكره اعلام اولنان بودر كه
شمس كبحالده تهنيت عيد فرخنده نويد ايچون اخلاص المخلصين فلان بك زيد قدره
61 b ارسال اولندي ، عند الوصول وظايف عيد سعيد يرته گتورب يته بو جانبه |
معاودت ومراجعت اتدكده صحت وسلامت خبرلين وهم اعقل اكرم اوغلم عبدالله
حالبا نه كتاب اوقر آنى داخى اعلام ادهسز وگرگى گي علمه ترغيب ايدب
مهما امكن او قوماسنه سعى ايدسز ، تضييع اوقات اندر ميا سز .

¹ السمية متبلجاً بنور : السمي متبلج النور N || 2 المفاوضات : + فيه N || 3 الاحيان :
الاجيان N || 4 المراسلات : المرسلات N || 5 امثال : مثال N

¹ « كل اوب ... يعملون » : قرآن ، ٣٠/٥٢

63 a أمور العباد واقتناص النوال الجزيل يوم التشاد واستحصال الترفه لاحوال الانام طلباً لمرضاة الله الملك | العلام فكيف يتوهم الالتفات لغير هذا المرام او يظن ذلك من محاسن اخلاق الكرام ، فالمرجو من كرم رب الكريم ان روابط الائتلاف وشرايط الاستيناف بين القبلتين الرفيعتين كما ثبت من سوابق الايام وسوائف الاعوام بقيت على هذا النمط الى قيام يوم القيام بمحمد وآله عليه السلام ، فالطريق الاجدر والاخرى والسنة الاسبق والاولى باخلاق السجية والاعراق السنية من الجانبين العالين واركان دولتها ان يكون ابواب المكاتب مفتوحاً¹ ابدال التكون دلائل قاطعة لتحقيق هذه الدعوى وتخيل واضحة لتصدق ذلك المعنى لان الصلاح بين السلاطين منافع للعالمين وسبب بقائهم الى ابد الدين تحريراً في ...

XLVI.

جواب مكتوب دوا دار مصر از سلطان بايزيد

63 b | الحمد لله الذي رفع غشاوة العمى عن بصائر اهل الوداد وهداهم بنور اصطفاؤه الى اقوم مناهج الرشاد والصلوة والسلام على خير الخلق محمد المبعوث الى كافة العباد وعلى آله واصحابه الاكرمين الامجاد ، وبعد اتخاف تحف التحيات الفايحات العنبرية النفحات التي روايحها تحل من نسائم الجنان وغب اهداء طرف التسليمات الغاليات العنبرية الفوحات يعطر فوايحها مسام مشام الجنان

شعر :

سلام يفوح المسك من تفحاته سلام يلوح الصبح من لمعته
سلام اذا هبت نسائم لطفه تروحت الارواح من نسائمه

الى الجانب الاعزى الاعزى الاروى الاروى حاوى محاسن الشيم حائر قصبات

1 مفتوحا : مفتوح N

64 a السبق في مضمار اللطف والكرم ناصب علم البسالة على رأس العلم | (؟) مدبر امور الجمهور بالفكر الثاقب متمم مهام الانام بالرأى الصائب مرصف بنيان الجلال مرصص اركان الاقبال مستعبد الاحرار بالالطاف مستبعد الجور والاعتساف المختص باللطف الخفي من حضرة الله الملك العلام كتب الله تعالى انار معاليه على صفحات الايام لتقوية اهل الاسلام الى يوم القيام بحق محمد وآله الكرام ، انهم الى ضميره المنير وخطره الخطير الذي هو فتاح باب الدولة ومصباح صباح السعادة ان قدوة آل طه ويس وزبدة انساب امير المؤمنين المنظور بنظر اللطف من رب العالمين الحواجا سيد امير جان صانه الملك الديان عن طوارق الحدثان ورد وصدر الآن في ايمن الاحيان من ذلك الجانب الاعزى الاكرمى الامجدى واوصل الينا كتاب الشريف والخطاب اللطيف | الموشح ببدايع العبارات الرائقة ومزين بصنائع الاستعارات الفائقة تصورات مصنمونه مشعرة باجناس المصافات وتصديقات مكتوباته مخبرة عن انواع الموافات احكام قضايه بديهية التصديق ومقدمات قياساته ضرورية التحقيق فحصل لنا البهيج والسرور وزاد علينا الغبطة والحبور ثم القى الشريف المزبور بمسامعنا من الكلمات اللائقة الملزمة للموالاة واورد في قلوبنا من المقالة الموجبة المفيدة بالموافات حتى كان ذريعة¹ بزيادة الود والوفاق ووسيلة بتأكد الحب والاشواق وانعطف المومى اليه نحو الجانب الاعزى الاكرمى الامجدى الغيالى ... الانعطاف ليكشف بيننا حال المصافات ناقلاً بالتحيات الوافية حاملاً بالتسليمات الصافية فالمرجو من ذلك الجانب الاروى الاروى ان لا يسد طرق المرسلات ولا يغلق ابواب المكاتب ليكون باعناً بازدياد المخالصة وتضاعف المصادقة ، فلما كان الغرض الاصلى تمهيد قواعد المودة وتأكيد عقائد المحبة اقتصر على هذا القدر ، تحريراً في اواسط جمادى الاول سنة ٨٩٦ .

65 a

(Milâdî 1491 senesi Mart sonları)

1 ذريعة : دريع N

الى خباب العزة وائر وضع الحد والجين الى تراب الذلة بسط الله ظلاله العالى
على مفارق الاسافل والاعالى تم .

XLVIII.

66 b

صورت تقريرنامه ميرميران روم

سبب تحرير توقيع رفيع وموجب تسطير يرليغ منيع انفضه الله الملك المستعان
لى آخر الدهور والازمان اولدركه چون حضرت عزت جلت آلاؤه وتبارك اسماءه
بنوم بنيان امارتمى محمد واساس سلطنتى مرفع ومشيد ايدب آثار سعادتى واسباب
دولتى يوماً فيوماً متزايد ومتضاعف قلوب زمام عساكر اسلام نصرهم الله الملك
العلام تصرفن قبضه اقتدارمه تسليم آتدى ، پس واجب ولازم گلدى حسن
غنايمدن وكال فرط مرحمتدن رعايا انواع عاطفت خسروانمله رعايت اولنوب سايه
دولتمده فارغ البال ورافع الحال اولالر ، ايله اولسه الحالة هذه دارنده مثال بى
مثال واجب الاتباع والامثال امير الامراء العظام عضد الاكابر الفخام مستجمع
المعالى والمفاخر | حازر المناقب والمآثر احمد بيك دام اقباله يه روم بگكلى بگكلى
67 a مرحوم ابراهيم بك تحويلندن لايق وارزاني گورب تقويض وتقليد قلدوم كه
بعد اليوم تحت ينده اولب سابقا مذكور ابراهيم بك تصرف اندكى قرار ازره
متصرف اولا ، هيچ احد كاشاً من كان مانع ودافع اولوب مدخل قلميه وتعرض
دگورميه ومذكور رومك سنجاغى بگكلى وقاضيلرى وصو باشى لرى وچرى باشيلرى
وسپايلرى ونائبلى وكخدالرى ورعايسى فى الجمله وضيعى وشريفى كيم وارسه
مشار اليه كندولره حاكم ووالى بلوب توقير واحترامنده بقدر الوسع والامكان
تقصير قلمبوب قفردوغى يرده حاضر اولالر وبگكلى بگكلى تعلق اولان امورده
وقضاياه رجوع بوكا ايدلر ، اوامرانه ونواهيسته مخالفت ايتيوب مطيع ومنقاد 67 b

XLVII.

فى الجواب من حضرة سلطان بايزيد الى مولانا احمد بكر باشا

الحمد لله الذى خلق الارواح والاشباح وجعل نسب المحبة سبب الصلاح
والنجاح ويسر قلوب الحيين كمشكاة فيها مصباح يتلألاً ضوء الهداية منه ونور
الفلاح والصلوة على النبي المبعوث للاصلاح والابحاح وعلى آله واصحابه فى الصباح
والرواح وبعد اهداء تحية فاتحة فائحة يعطر الاكوان نشرها ودعوة مستجابة مستطابة
يسفر وجوه المقاصد بشرها الى جناب سيد العلماء العظام وسند الفضلاء الفخام
ينبوع فضائل الاولين ومتبوع افاضل الآخرين | مرآة جمال الصمدية مشكوة 65 b
مصباح الاحدية حجة الحق على الخلق محجة الخلق الى الحق امام ائمة المجتهدين
منيع اسرار رب العالمين كفيل مناهج الاسلام والمسلمين ناصح الملوك والسلاطين
المتخص باللطف الخفى من حضرة بارى النعم حضرت مولاناى معظم لازال سمط
الفضل منتظماً بنتائج طبعه انتهى الى ضميره المذير وخطره الخطير العاطر الازهر¹
الذى هو مهبط نسائم العناية الابدية ومهبط انوار السعادة السرمدية انه قد ارسل
المكتوب المرغوب بمصاحبة رافع رقعة الوداد وحامل ورقة الاتحاد مولانا فلان
فوصل الينا فى ايمان الزمان واحسن الاحيان² وحصل لنا انواع الفرحه والسرور
وآثار القبطه والحبور وخير فتح باب وكشف عن وجه نقابه فهم من الالفاظ
الشريفة ومعانيه اللطيفة المشتملة على الاستعارات الفائقة والثبات الرائقة | المبنية 66 a
فى باب النصيحة بالعبارات الفصيحة على احسن المعاشرة مع اهل الاسلام واشاعة
العدل بين الخواص والعوام وهو مختار بين الانام حتى يتم المحبة والمودة من
الجهتين ويزداد الالفة والحلة بين الطرفين وقد كان المرجو من مكارم اخلاقه
ومحاسن اعماله ان ينصح بامثال هذه النصيحة ويرشد الى الافعال الحميدة الطريقة
المستقيمة لكن لا يخفى عليكم انه ما لم يظهر من ارباب الفساد واصحاب العناد
اخراج قدم الادب من دائرة حدودها لم يكن ... الآثار ولا رسومها بل كان
مواد المحالصة والمصادقة من يوم الى يوم متزايد ، غب رفع دعاء التضرع والحين

اولالر ، بو داخی طریقه معدلت ونصفتی کندویه شعار و دثار قلب قطع قضایا
وفصل خصوصتمده فی الجمله انفاذ امور سیاست دیوانیه واجرای احکام^۱ سلطنت
عثمانیه یی یرینه یتورمکده دقیقه اہمال ایتیمہ و ہرنہ یرده یاغی و طاغی و فساد بلورسہ
آنی دفع ایدب الہ کتورمک اردنجہ اولاً تا کم ولایت غارتدن ووقوف اعدادن
قرتلوب امان وامن ایچندہ فراغ بال ورفاہ حالہ دولتم وثبات حشتم دعاسنہ
فی الغدو والآصال مواظبت وملازمت گوسترہلر و ہرنہ وقتن کہ سفردہ وحضرده
مہم مصلحت واقع اولب قفرلہ مذکور رومک لشکریلہ کہ معدومعدود در شول
وجہ ازرنہ کہ اسباب جیش مرتب ومہیا حاضر اولا عسا کر منصورہ نک خدمتی
شرائطین یرنہ گتورہ ، دقیقه اہمال ایتیمہ ، حکم جہانگشای طغرای ہایونملہ
محلی ومزین گورنلر مضمون تحقیق بلوب اعتماد قلالر ، تحریراً فی سادس
والعشرین من شہر محرم الحرام سنہ ثلث وسبعین وثمانیہ .

68 a

(Milâdî 1458 senesi 16 Ağustos Salı günü)

XLIX.

صورت جواب نامہ والدہ سلطان یازید الی سلطان جم

طایر ہایون فال و ہای ہایون بال کہ از اوج آشیان جلال ونشیمن وسعادت
واقبال طیران یافتہ شود ، اعنی کتاب مستطاب و حطاب مشکین نقاب کہ از حضرت
جناب آسمان رفعت قمر بہجت خورشید طلعت سرمایہ در دولت مٹمرہ جاہ وعزت
نوباوہ شکوفہ سلطنت گلشن اقبال سعادت در صدف شہریاری سریر سلطنت
پادشاهی الالقب یفتخر بہ و بیباہی ولا یتیم شرحہ ولا یتناہی اختر برج جلال وگوہر
درج اقبال سلیل صلب خلافت ورتبت مشیمہ سعادت شہباز ساعد دولت وسرمیدان
| صولت وارث سریر السلاطین خلاصہ المکنونات من الماء والطين المخصوص
68 b بعنايہ الملك المنان حضرت فرزند کامیاب وکامران ضاعف اللہ قدرہ واطال عمرہ
ورفع قصرہ الی یوم الحساب والمیزان بانواع الطاف ومقرون باصناف اعطاف
محتوی بر حقایق خلوص محبت منظوی بر دقائق نصوص مودت کروضتہ عیونہا
جاریہ وجنہ قطوفہا دایئہ صورت ورود یافت ، مورد شریفش را بتبجیل وتعظیم
وتقظیم وتکریم تلقی نمودہ ووصول میمولش را موجب مسرت وبشاشت گشتہ
ودر مقابلہ آن تحف تحیات عنبر نسیم ورائح اخلاص عنبر شمیم اصناف وآلاف
گردانیدہ توفیق ادراک سعادت کہ اہم مقاصد واتم مناقب است بر وجہ اجل
مقدر کناد بحق خیر العباد .

بعده معروض رای انور وخاطر | ازہر قلمنور کہ الحالہ ہذہ افتخار الخواص
69 a والمقرین چاشنگیر باشی موسی بك رزقت سلامتہ تمنیت عید ویوم سعید بایندہ
مکتوب شریف درربار گوہرشار ارسال ایدب واول ذات شریفک وعنصر لطیفک
اخبار سلامتی کہ مجموع آرزومزك بہتری ومقاصدمزك مہتری در خیر وآگاہ
قلمنوب شکر وسپاس وحمد بی قیامس درگاہ حق جل وعلا یہ ادا قلندی ، امین
از فضل ربانی اولدر کہ ہمیشہ صحت وسلامت یرلہ دلیم بنوک گبی مبارک گونلرہ
وسعید ساعتلرہ یتشدرب خیرلہ گذران قلسون امین یارب العالمین .

صورت مکتوب والدۀ سلطان بایزید الی والدۀ سلطان جم

همواره سوار سعادت قرین ساعد حضرت جنت صفت ها همت سها رفعت
 69 b عالی دولت مه بهجت | مهر طلعت صدف در شهر یاری و برج اختر کامکاری
 پشت و پناه جهانیان بلفیس الزمان خدیجه الاوان عظیم القدر والشان اشرفه
 العقائل مرضیه الحضائل المختصه بعون غنایه الملك المنان حضرت خاتون معظمه
 ادام الله دولتها باد ، تحیات وردیه النسمات وتسلیات زبدیه الفوحات که مهیب
 ودان تقسم ادر مطالعه قلنوب اشتیاق و آرزومندی وتشوق و نیازمندی غالب
 الاوصاف بلنه ، بعده معروض رای منیر قلنور که جگر گوشه لرم شهنشاه چلی
 وعایشه خاتون بحق فرزندان عزیز لرم و دلربا محبوب لرم و نهال نیک نام لرم و مونس
 غمگسار لرم و حیات جاویدان لرم و تازہ غنچه لرم و گلشن گلستان لرم دنیاده مقصور لرم
 a 70 و آخرتده مرادلرم و روح روح روان لرم گوزم نور لری | و گوکلم سرور لری
 و روحم راحت لری و قلبم ثمره لری و رنجور گوکلمک شفالی و خسته قلبمک
 درمان لری و حیاتم ذخیره لری و نجاتم وسیله لری متعنا الله بطول بقائهما و ارزقنا
 عاجلاً حصول لقائهما بالنبي وآله واصدقائه هزاران سلام وتشوقات
 و آرزومندی و تمنیات و نیازمندی و تعطشات بو فراق اودنه یا نمش و حسرت نارنه
 گویمش انا که کوزدن قبول بیورب عزیز دیدار کوزی گورمکلمکه و مبارک جمال کوزی
 مشاهده ایتمکلمکه متجاوز الحد والعد بلاسر ای کوزم نور لری سیزدن ایرو دوشلادن
 برو بوفانی عمر دن نه بر ساعت لذت ونه بر لحظه تمتع بولمشورز گیجه و گوندز
 فراق کز و حسرت کز ایرو لغندن مجنون لیلی سن یثورمش گی و فرهاد شیرین یای
 70 b قلمش گی سرگردان | گوزلر و من گریان و جگر من بریان اولب راحت من محنته
 و شاد من ملائکه مبدل اولمش در ، حق تبارک و تعالی آیرولق اودنه یا نمش لری وصال
 تریاق برله سوبندرجی در ، امید در که بز مشتاق لری داخی یقنده سز لره قاوشدرب بو
 حریق جسم من روح و پریشان گو کز ره فتوح حاصل اولآ آمین .

صورت مکتوب والدۀ جم الی والدۀ سلطان بایزید

اعلی الله تعالی مدارج علوها و معارج سموها صنوف تحیات صافیات والوف
 تسلیات طبیات که مخدرات ابرار افکار دن مصون تر و پاکتر اولآ اتخاف و اهدا
 قلنور و مشاهدۀ جمال پر کمال کوزه اشتیاق مرتبه بیان دن متجاوز ملاحظه اولنه ،
 شرف ملاقات که اهم مرادات در عن قریب خیزله نصیب اولآ بحق محمد خاتم
 الانبیاء
 بعده حرم ارم مثال کوزه که آرامگاه حور العین در | عرض اولنان بودر که
 71 a اگر کمال شفقت کز موجب نه بو جانبوک کیفیت احوال دن و اوضاع دن استخبار
 بیور رسکنز الحمد لله والمته پادشاه عالم بناء دولتنده و سزک یوجا همکنز برکاتنده
 مشرب مسرت صفا و منهل صحت و سلامت منتها در ، همین مقصود کلی اول
 جانب شریفک اخبار فرح بخش لری در ، الحاله هذه اظهار آثار اخلاص
 واختصاص چون تحف دعا و ثنایله فخر المقربین قرن داشوم طور خان قلکوز دولتلو
 ایشگو کز ره روانه قلندی ، امید در که وارب خدمت شریطین یرنه گتورد کدن
 صؤ کره ذات شریفک زک و شاه زاده جوانخت حضرت لری نک و باقی شهزاده لر زاد هم
 الله دولته و اقبالاً خیر خبریله گلوب بو جانبی مشرف و معتم قله و لطف بیور سز
 مکتوب شریفکوزله انعام سلامکنز دریغ ایتماسز ، چون کمال | کر مکز که گوش
 71 b گی روشن در زیاده نه دیمک محتاج در والدعا کما سبق .

مکتوب والدۀ سلطان بایزید الی والدۀ سلطان جم

قرن الله ایام دولتها بالخلود والی یوم المنتظر الموعود الوف تحیات زاکیات
 متتالیات وردیه النسمات و صنوف تمنیات صافیات متوالیات مسکیه الفوحات که

فخر الاولاد وفلذة الاكباد نمرة الفواد سر الابد والاجداد نور حدة سيادت ونور حديقه مملكت سلاله | سلاطين جهان رفيع المحل عظيم الشأن المستغنى عن النعوت والالقب الخصوص بعناية الملك الوهاب متعنا الله بطول بقائه وارزقنا عاجلاً حصول لقائه بالنبي وآله واصدقائه ، هزاران سلام وتحيات واکرام وتسليمات مسكية الفوحات وردية النسمات ابلاغ وارسال گردانیده اشتياق و آرزومندی وتشوق و نیازمندی فوق الحد والعد تصور اولنه (داخی مقصود نيسه يازه) .

LIV.

مکتوب سلطان جم الى والده سلطان بايزيد

73 a ضاعف الله تعالى اسباب اقتدارها الى يوم الحساب ، اصناف تحيات وردية النفحات وآلاف تسليمات زبدية النسمات که عين اخلاصدن منبعث اولور مطالعه بيوره سر و تقبيل انامل کریميه غایت مشتاق ملاحظه قلاسز ، مدارج ايام | معد نیل معارج مرام اولا بلطفه و بمنه . بعد ايتار¹ انار الاخلاص معروض اولتور که چون اول ذات شريفه نسبت محبت و اخلاص سر مرتبه در که محتاج دليل دگلدر ، پس لایق بودر که باب مراسله و مکاتبه مفتوح دوتلوب اسباب که موجب ازدیاد مواد مودت اولا مهيا قلنه برینمعنی الحالة هذه ايام عيد شريف على زين وفر بغشلاى ، مقدم هايونك تهنیه سی مخلصاری ازرنه واجب اولور بو خدمتی ادا ایدب سرور بخش خبرلرگوز کتور مکچون ناقل حقیقه مودت فخر الخواص والمقربين امیر اخور على بك جانب جنابکزه ارسال اولندی ، مأمولدر که عين رضا ايله ملحوظ اولب اخبار فرح بخشلر و کوز ايله عودت کوستره ، چون غرض عرض سلوک مسالك مخلصاندر بو مقدار اختصار اولندی والدعا .

1 اشار : ايتا N

محض محبتدن و خلوص طوبتدن منبعث اولا قوافل اخلاص و رواحل اختصاص برله متحف مهدى قلوب التیاع و اشتیاق آرزومندی تلاق اول حیزده دگلدر که قلم دو زبان معشارندن عشری و هزارندن یکی تحریر و تقریر قلّه شرف ملاقات که حصول مراداتدر عن قریب میسر و مقدر اولا بحق محمد المختار و صحبه الاخیار و اتباعه الابرار .

72 a فبعد الحالة هذه تأكيد محبت و اخلاص و تمهید | قواعد مودت و اختصاص باینده افتخار الخواص و قدوة المقربين و الخاص طورخان بك رزقت سلامته ايله مثال شريف دربار کوهي نثار اولتوب اعز اوقاته و اسعد ساعاته كالوحي النازل من السماء وارد و نازل اولب و ورودندن انواع فرخت و حبور و اصناف غبطت و سرور حاصل اولدقن صکره مضمون شریفندن و فحوای لطیفندن درر لآلى و عزير معانی دلفکار برله مملو و آراسته در تمامها من المطلع الى المقطع معلوم و مفهوم اولدی امید از فضل ربانی و عین همت صمدانی اولدر که سزلی و شهزاده کیوان رفعت حضرتلری طول عمرله همیشه مسند عزنده مستدام و مستحکم ایدب مخلص نواز اولمقن خالی اولغیه و لطف بی دریغ بویرلب بو جانبوک داخی کیفیت احوالندن و کمیت | اوضاعندن استعلام اولتور ایسه الحمد لله الفتح بلا تعب المناح الذى يؤتی ملکه من يشاء بفوز رحمة و بکمال قدرته پادشاه عالم نقاوه بنی آدم خلقت سلطنته دولتنده و سیزک همت عالیه کوز برکاتنده کاس مسرت مصفا و مشرب عذب مهنا بلوب سخن صحتده دامن عافیتده تصور اولنه ، زیاده چه کستاخى رود ، دولت بردوام باد بمنه و بمنه .

LV.

مکتوب والده سلطان بايزيد الى والده سلطان عبدالله مير تربزون

زندگانی حضرت فرزند گرامی و نهال چمن شاهی گلبن گلشن شهنشاهی راحتہ الارواح شفاء القلوب و الاشباح قرة العين و الناظر قوة القلب و الحاطر

حضور لرنه متحف ومهدی قلندقدن صوکره آرای جهان آرایلرنه انہا اولنان بودر که بوندن اول پادشاه عالم پناه خلد مدکہ قبلندن فرزند ارجمند اوغلم سلطان احمد طال بقانیہ^۱ قطار سنجانخی یمن همتکز ایله صدقه اولدخی حینده مکارم اخلاق ومحاسن شیم ایله موصوف کمنهلردن آکا لالا ودفتردار قوشب تیمار تعیین ایدب تذکره سن ویرهسن که غتبہ^۲ مراد بخشدن انلره برات ویرله دیو امر اولنمش ادی ، شمدکیحالدہ قدوة ارباب القلم واسوة اصحاب الرقم کاتب عبدالله دعاگوینکز سوابق ایام وسوالف اعوامدر که بز محبکز خدمتمندہ اولب کال دیانت وامانت ایله معروف ومشہر کمنہدر باب استقامتدہ وجہ من الوجوه | قصوری بولنمیوب خدمتندن 75 b شاکر وذاکر اولدغمز سبیدن رعایتی ازرمه لازم وواجب اولب گرگی گبی همته محل واحق اولنسد ، اول جہتدن فرزند ارجمند اوغلوم سلطان احمد ایچون دفتردار تعیین اولنوب بیله قوشولوب تیمار تعیین ایدب تذکره ویرلب آستانہ سعادت آشیانہ که ملاذ ارباب حاجات ومعاد اصحاب مراداتدر امیدوار اولب روانہ اولندی ، مأمولدر که شرف حضورہ وصول بولدقدہ ذرہ عنایت وشمہ حمایتکز مشار الیہ خصوصندہ دریغ اولنمیوب شولکہ کال لطفکزه لایق ومناسبدر ظهورہ گلوب مقضی المرام اولاکہ بومعنی نک حصولی موجب منفن مالا نہایہدر ، چون غرض عرض خلت در بو مقتدارہ اقتصار اولندی ، ظل وجود ممدود باد رب العباد .

LVII.

76 a

صورت شفقت نامه از سلطان بایزید الی قاضی عسکر

جناب فضیلت مآب شریعت نصاب سعادت انتساب ساحب اذیال الفضل الفخار صاحب آیات العلم والوقار المخصوص بعناية الملك المنان ضاعف الله قدره وشرح بانوار الشریعة صدرہ تحف تحیات صافیات وطرف تکریمات وافیات کہ محض محبت وعین مودتدن فایض اولور متحف ومهدی اولندقدن صوکره خاطر

1 بقانیہ : بقانیہ N || 2 غتبہ : غتبہ N

LV.

مکتوب والدہ سلطان جم الی والدہ سلطان بایزید

74 a

اعلیٰ الله معارج علوها ومدارج سموها اصناف تحیات صافیات وآلاف تسلیات وافیات کہ ابکار افکار اولی الابصار گبی اغیار سمع وریادن مصون ومأموندر قوافل اخلاص ورواحل اختصاصه اتحاف واهدا قلنور ، مأمولدر کہ مہب وصولدہ ہمنفس قبول قبول اولا ، اما حدیث اشتیاق جمال پرکال ودیدار فرخندہ آثارکزه چون قلم عنبرین رقم واسطہ سیلہ اداسی متصور دگلدر ، اطناب واسہاب اولنمادی ، شرف ملاقات کہ وسیلہ حصول مراداتدر خیرلہ میسر اولا ، بعدہ حرم ارم مثالکزه معروض بودر کہ چون قاعدہ معروف دوستلر آراستندہ بودر کہ ہرگاہ فرصتہ من الایام ال ویرہ ابواب مراسلہ | ومکتبہ مفتوح دوتب اخبار واستخبار کیفیت احوال قلنہ ، بورسم مألوفہ بنا اولنوب شمدکیحالدہ نو عروس عید جهان آرا جہرہ دل آرازیلہ عرصہ صدوری منور قلمشدر کہ مقدم ہایونی جناب شریفکز وجمیع دوستلرہ فرخندہ ومیمون اولا ، شرایط تہنیہ عید ایچون ناقل صحیفہ مودت فخر الاخوان قرنداشم علی بک دعاچی کوز دولتو ایشکوزہ ارسال اولندی ، مأمولدر کہ عن قریب حسن التفاتکوز ایله ملحوظ اولوب اخبار فرح بخشکوز ایله مراجعت گوسترہ ، چون (غرض) عرض تمہید قواعد مضافات وموافاتدر بومقدار اختصار اولندی .

74 b

LVI.

صورت شفقت نامه از سلطان بایزید بہ پاشایان عظام

تحف تحیات صافیات وردیہ النسبات وطرف تکریمات زاکیات زبدیہ الفوحات | کہ محض محبتدن فایض اولور ارباب دولت وارکان سلطنت اعلیٰ الله تعالی شانہم

75 a

77 b ایل اورمشلر، حضور دورینه واضح درکه بو آستانه | واول آستانه اتحادده اولب
 جمیعسی سلطان ضرغام ارغام پلنگ انتقام خلد الله تعالی الی یوم القیام حضر تبارک
 ربقة رقیتمده معقوددر لاجرم لازم وواجب درکه آنوک سایه حمایتنه مستظل
 اولغه بو محبه التجا ایدنلری ارمق نهب و¹ غارت ایدب نسنه لرن الوب قدم بی
 ادبلیکی دائره ابدن طشره ایدنلره گوشمال ایدب هر نه آملرسه گرو آلی ویرله،
 اوکات امعان و تفحص اولنه، شویله اولیه که درگاه فلک رفعته اعلام احتیاج
 اولنه مقتضای معدلتکوز یرنه یتشوب حصولن منت ما لانهایه بلنه باقی همیشه
 (سعادت) ؟ در دوام (و) دولت مستدام باد رب العباد.

LIX.

صورت فرمان هایون

78 a سبب تحریر توقیع رفیع وموجب تسطیر یرلیغ منیع انفعده الله الملك المنان الی
 آخر الدهور والازمان | اولدرکه الحاله هذه دارنده مثال بی مثال واجب الاتباع
 والامثال سید الامائل والاماجد جامع المناقب والحامد فلان زید قدره چون که
 عساکر اهل هوا ومعاشر جاه وقبا مراسمندن اعراض ایدب « العلم خيام الاسلام
 وعماد الايمان ونور فی القلوب وعز الدنيا وشرف الآخرة » حدیثنوک تنبیه نبیندن
 متنبه اولوب تحصیل علوم دینییه طالب وتکمیل کالات اسلامییه راغب « اطلبوا
 العلم من المهد الی اللحد » ازره « العلم درک حقایق الاشیاء مسموعاً ومعقولاً »
 مقتضاسنجه تحصیل علمه وتکمیل نفسه اقدام تام یرله شروع ایدب بنوم اذنبه
 تقاعد ایتدیکی جهندن اته کی جهته بن داخی عنایت پادشاهانه ورطایت جهان پناهانه
 اظهار قلوب بو حکم جهان آرای ارزانی قلدیم که هر نه یرده تقاعد ادرسه | اول
 78 b پروک سنجای بکی وسوباشیلری ونایب منابری مزبوری من کل الوجوه مرعی

¹ نهب و : نهب

76 b عاطر کوزه که مرآة حقایق ومشکوة دقایقدر انها اولنان بودر که حامل ورقه
 مصافات وناقل وثیفه مواسات مولانا مصلح الدین دعا گویکز بو محبه انتسابی تام
 اولنلردن در، موالی عظام وافاضل کرام خدمتارنه یتشوب تحصیل علوم وکسب
 کمال ایدب آستانه سعادت آشیانه که ملجاء | ارباب حاجات ومقصد اقضاء احباب
 مرادات در امیدوار اولب یوز سوریو روانه اولندی، مأمولدر که شرف حضوره
 وصول بولدقده حسن عنایت ونظر عاطفتکز مومی الیه خصوصنده دریغ اولنمیوب
 بمن همت وشرف تربیتکز الیه عن قریب مقضی المرام قلنماسنه همت اولنه که
 سزله مشوبات غیر متناهیه وبو جنبه منت ما لانهایه حاصل اولا، چون غرض
 عرض خلت در بو مقدار اختصار اولدی، ظل وجود ممدود باد بمحمد
 وآله الامجاد.

LVIII.

صورت مکتوب سلطان مصطفی الی سلطان یازید

77 a الوف تحیات صبا نفخت بهار بهجت وصنوف تسلیات نسیم¹ نکهت (و)
 ورد دعای دولت نسرین بو وورد ثنای عزت آفرین گو از گلشن خلوص طوبیت
 وگلبن خصوص هویت | که نفخه نفحات آن بردل احباب بانسیم سحری وزیده
 وروضات ریاحین او از نسیم مشک بویش دماغ جان معطر می گرداند² متحف
 ومرفوع میدارد، غب ایراد لوازمات واثر قضاء، مفترضات درسین سنن احباب
 اولی الالباب معروض رای دولت آرای سعادت سیما لا زال مرتقیاً الی السماک
 وعطاء دولتم محفوظاً عن الانهماک اولدرکه الحاله هذه موصل ورقه رفته محبت
 پذیر وناقل صحیفه مودت مشیر شرف الامائل چچک اوغلی زید سموه بو محبه
 توجه ایدب بزه اطاعت سببی الیه آستانه گردون آشیانک ربطه عبودیتنه مربوط
 اولیجاق اول جنابدن کمسنه لار وارب دست تعدی تطاول ایدب مذکورک خلقندن

¹ نسیم : + قبول N || ² گرداند : گردد N

طوب اولامدن وسخرادن وصالغوندن ويايه دن وعزب خرجندن في الجملة جميع عوارضدن وتكاليف عرفيه دن مصون ومحروس اولالا الى آخره .

LX.

مکتوب از سلطان بايزيد الى کال پاشا
برای تهنيت وزارت

مد الله ظلال وجوده بفيض فضله وجود جوده ، تحيات طيبات غير نسيم
وتسليمات زاكيات عبر شمسم كه جمال دوشيزگان جله فصاحت وروی سربوشيدگان
منصة بلاغتش از وصال چهره كواعب ومشاهده پری پيكران معنبر ذوايب
دخواه تر افتد اتخاف واهدا اولندقدن صوكره

79 a ضمير منير وخاطر خطير كوزه پوشيده دگول در كه اول رسم معروف وقاعده
مألف كه ارباب آداب اتحاد فرصة من الزمان | من الحدثان ال ورد كنجه وظيفة
تجديد عهد موافاتي مهما امكن مؤدا ايدرلر ، بنا برينمعي الحالة هذه اول حضرت
سيد¹ خصالوك الطاف ما لا نهايه لرنه اتكا ايدب شرايط تهنيت وزارتوك تأخير
اعتذارني باحسن الوجوه تقديم ايدب آيينه مخالصة زنگك كدورت پيدا اولمادين
صيقل صداقتله مصيقل آتمكه رافع رقعة مودت جيجي باشي محمودي اول جنبه
ارسال اولندي ، توقع ومرتجا اولدر كه « العذر عند كرام الناس مقبول » قوليله
عمل ايدب نسيم اعتذار من مهب وصولده همنفسان قبول قبول اولالا ، چون لطفكز
اظهر من الشمس واشهر من الامس در بو مقدار اكتفا اولندي ، الدعا في الانتهاء
اضعف ما في الابتداء .

LXI.

صورت مکتوب در تهنيت وزارت سنان پاشا
از سلطان بايزيد

79 b | فراوان دعوات شوق انگيز كه از نسيم تبليغ آن شقايق حدايق بلاغت را
نضرتي هرچه تمامتر روی نمايد وبی پایان مدحات اخلاص آميز كه از رياح ارياح
آن رياحين بساين فضل وبرايت را خضرتي هرچه بيشتتر حاصل آيد تبليغ ميروند ،
بعد از وظايف جان سپاري بر رای جهان آراي وفكر گشاي زاد الله بكل شئ
احاطة وعلماً كا رزقه في جميع الاحوال كرمأ وحلمأ انها قلنور كه الحالة هذه
اول آسمان اقبالك ماه انوري وستاره منوري درگاه عالم پناه معدلت دستگاه
خلد الله ملكه وسلطانه حضرتك دولت آفتابنه مقارن وسعادت ماهتابنه ملاحق
اولب برج علاءه داخي زياده شرف كسب ايدب امور وزارت خاقاني وتديرات
سلطنت | ايلخاني رای صائبه لرنه وصدق امانت لرنه تفويض قلنمش ، الحمد لله
88 a على نعمه الكامله والشكر على آلائه الشامله ، باري عز اسمه درگاهندن مأمول
ومسئولدر كه اول حضرتك دولت جعنونك شمعي منور وقدر براتنوك حكمي مقرر
اولا كه دين دولتوك ارتقاعنه ونظام عالمك انتفاعنه سببدر وبوتهنيت شريفه نك
شرايطين باحسن الوجوه مؤدا قلمغچون دارنده رقعة مودت فخر الفرسان سباق
غاية الرهان حسين ارسال اولندي ، اميددر كه خبر ساره كوزيله ملحوظ ومحظوظ
قلنوب عودت بويرله ، چون غرض عرض محبت واخلاص در بو مقدار اكتفا
اولندي ، الدعا في الانتهاء اضعف ما في الابتداء .

مکتوب از سلطان یازید الی معلم خداوندگار
در باب تهنیت خواجگی

مکتوب سلطان یازید خلد ملکه
الی مصطفی پاشا

88 b اسوة العلماء المتبحرين قدوة الفضلاء | المتأخرين البارع الوارع الممتع من علمه بالعمل النافع الذي يشرق بطوالعه لفظه الثاقب مطالع المقاصد والمطالب ذو القدر الفاخر والفخر الزاهر ينبوع الفضائل مرضى الحاصل نعمان الثاني عمان المعاني حافظ اطراف الاصول والفروع ناظم اصناف المعقول والمشروع مقرب الحضرة العلية مشير الدولة الغالية فاضت انفاس برکته الی كافة المخلصين ، تحيات صافيات وتسليمات زاکيات که محض محبتدن وفرط خلوص طويتدن منبعث اولور قوافل اخلاص ورواحل اختصاص برله تبليغ قلمقدن صوکره معروض رای منير قلنور که الحاله هذه بادشاه عالم نقاوه بنی آدم ظل الله فی الارضين قهرمان الماء والطين خلد خلافته حضرتلری حضرتکزه | اهتمام کلی واعتقاد جملي اظهار ايدب 89 a محرم حرم قوليه ومعلم امور علميه تقليد قلنمش ، الحمد لله علی نعمه الوافيه ، بو خبر سرور بخشك استماعندن هزار بهجت وبشاشت وحبور وغبطت حاصل اولب درگاه حق جل وعلايه حمد ما لا نهايه ادا قلندی وبو تهنيت غرائك مراسمن باحسن الوجوه تقديمه يتورمك ايجون فخر الفرسان سباق غاية الرهان حسين ارسال اولندی ، اولکه شرایط خدمتدر مؤدا قلب خبر ساره کوز ايله مراجعت بيورله ، چون غرض عرض محبتدر بو مقدار اکثفا اولندی والسلام.

89 b زين الله افنان جرثومة عمره باثمار المجد الی يوم الحساب ، انواع تحيات فايجات واصناف تسليمات صافيات | منشعب از نهال سدره مثال سرجه مودت ومنبعث از کمال فرخنده قال محبت متحف ومهدی قلنور ، مأمولدر که مهيب وصولده همدم قبول قبول اولا ، اما حديث اشتياق مكارم اخلاقکزه که¹ متجاوز الاحصاء اولبابده اظناب گوسترلندی ، كان القليل علی الكثير دليل ، موهبة ملاقات که عين عطية توفيق سعاداتدر بر وجه اجل محصل اولا بحق الحق ونيه المطلق .

90 a بعد ضمير منير کوزه اعلام اولنان اولدر که اگرچه اول طرفرده داخی اثمار ابدار وفواکه عالی مقدار بی شماردر وليکن بو طرفرده داخی اولان تقاح راح خاصيت که حلاوت ولطافت اله اقطار علمده اشتهازی سيارددر اول سبیدن ارباب موالات واصحاب موافاتسوز گورلمسی دايره سروتدن | خارج بلنوب رافع رقعه وداد تاج الدين قلکوز ايله اول جانبه داخی ارسال اولندی ، مسئولدر که عند الوصول سلك قبولیتده منسلک قيلنوب معذور بيورله ، چون غرض عرض محبتدر بو مقدار اکثفا اولندی ، باقی الدعا فی الانتهاء ضعف ما فی الابتداء .

صورت مکتوب سلطان جم الی سلطان بایزید خلد ملکہ
برای تعزیت سلطان مصطفی

همیشه تا بنیاد افراد نوع انسان لازم انهدام واختلال است وطبایع اشخاص
جنس ایشان قابل انحراف واعتلال ، بنیاد قصر دولت وارکان عمر ان حضرت
معالی منقبت که نهال متمر بوستان جلالت بل دوحه بارور روضه سلطنت است

بیت:

آن کز رشاد حق همه رشدی مصور است
بر دست وی ممالک گیتی مقرر است

90 b اعنی ضاعف الله تعالی اقتداره الی یوم الحساب از اختلال | تصاریف روزگار
مصون وبوقایه بقا مخصوص باد وسرایر اقبال وسعادتس باوتاد خلود مرصف
ومرصوص بالنبی المؤید بالنصوص ، اصناف تخیاتی که زلال ینابع آن موجب انطفاء
نار فرقت ومستلزم انتفاء التحاب حرقت تواند بود وآلاف خدماتی که صفاء صفه
اخلاص آن از غایت صفوت مزیل کدورت ملال خواطر اولی البصائر خواهد
شد متحف ومهدی میگردد ، مأمول که در گرد قبول گردد ، اما حدیث غلبه غموم
وهجوم هموم اولاً از انتظار مشاهد دیدار فرخنده آثار ثانیاً از تأثیر کار روزگار
زورکار نه در آن حداست که سرعت اقلام وزبان تیزکام بجیز تحریر وتقریر آید ،
کاشف المکروب .

91 a | واجب التعظیم آراسته بدرر عبارات مهذبه وپراسته بغرر استعارات مشذبه
از جانب جناب عظمت مآب سلطنت نصاب ملکی الذات ملکی الصفات فذکی
العزیمات فقام قاضب صمصام¹ ضرغام ارغام بلنگت انتقام حامی بیضة الاسلام
بالصارم الصمصام اسکندر جمشید² رایت فریدون دارا درایت مظهر اسرار
سبحانی بانی مبانی قواعد جهانبانی که انوار تأییدات الهی از جبین جهان
ارای او کالشمس وضحیا لایح وتابان است وآثار سعادت نامتناهی از ناصیه
نصفت نمای او کالقمر اذا تلها واضح ودرخشان است

بیت:

خسرو جمشید حشمت آنکه از پولاد تیغ پیش یاجوج فتن سد سکندر میکند
91 b قصر قدرش پایه تقدیر از فرط علو بر فراز گنبد فیروزه منظر میکند

مرغم انوف الفراعین معفر تبحان الحواقین ظل الله الاخص علی العالمین قطب
الدولة والدینا والدین جعل الله تعالی اقبال عظمته راسیه واطوال سلطنته سامیه
ولا زالت سیوف اودائه کرؤس اعدائه ماسحة وشموس سطوته علی الکافه طالعه
شاحمة که بیاد داشت این محب مخلص فی ریا شرف تحریر یافته بود در احسن
احیان وایمن ازمان بوساطت افتخار الفوارس فلان رزقت سلامته سمت ورود
یافت

شعر:

فقلت له اهلاً وسهلاً ومرحباً بخیر کتاب جاء من خیر کاتب

بعد از تقدیم مراسم تجیل وما یعد من هذا القبیل چون مطالعه مطالع مقاطع آن
بحصول پیوست چشم سرور ودیدۀ حور از نظاره آن نفایس ومشاهده آن
عرایس مکحل ومجلی گشت ، در مقابله آن دلجویی سلامی دلاویزتر از عقد
شبیم بر بناگوش سوسن طری وتحیتی دلفریبتر از منور شدن چراغ راغ ومعطر

1 صمصام : Burada bir yanlışlık olması muhtemeldir || 2 جمشید : جمشید N

شدن دماغ باغ بنسیم مشکین دم سحری متحف ومهدی میشود ، اشارت شریف که در هر باب بقلم عنبرین رقم نموده شده بود از مضمون میمون وفحوای هایون او مفهوم ومعلوم گشت که گرد نا امیدی بر رخساره مخالفان دولت ومعاقدان مملکت حضرت فلک رفعت بمن دولت ابد پیوند وعون حضرت صمدیت جلت آلاء وتبارکت اسمائه ابواب ظفر وپروزی واسباب نصرت وپروزی بر چهره احوال وصفحه اعمال آن ذات قدسی صفات گشاده | واماده گشته که ولایت 92 b استرآباد تا حد پل آب روشن در تحت تصرف امرای نامدار درگاه فلک اشتباه در آمده واز نیشابور تا سرحد هندوستان بر شاهزاده اعظم یادگار محمد ارزانی فرموده وجیع الوس وقوم بایندر خان وبیات وایل اغوز که از سبب تفرقه وفترات روزگار بر حدود خوارزم وترکستان مقام گرفته بودند بحریم دولت التجا آورده بشرف بساطبوسی مشرف شده اند وفتح قلعه خرم آباد که گره گشای بند حاجات سلاطین روزگار وخواقین کامگار بود ضمیمه فتوحات واقع شده ، الحمد لله علی السعی الجمیل والشغل الجزیل ، این معنی (بر) وجهی موجب 93 a تضاعف افراح وترادف | اسباب انشراح شد که شمه از آن تبلیغ استقرا در حد اظهار وافشا ودایره انحصار واحصانمی گنجد ودیگر آنچه در باب جهاد ملاعین کفار بمقتضی « والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا » اشارت نمود ، همگی همت این مخلص بران مصروف که همواره رایات فتح آیات را فتوح غنیه روی نمود اولیاء دولت منصور واعدا سلطنت حضرت قدر قدرت مقهور بنیه النیه وآله وبنیه

بیت :

بر هر طرف که قاصد دفع عدو شوی فتح وظفر رکاب ترا همعنان بود

ومشار الیه نیز هر آنچه رسوم رسالت بود بر وجه اجل ادا نمود ، باز اجازت انصرافی داده بدان صوب روانه گردانیده شد ، مسئول ومأمول که من بعد نیز 94 a بر وفق محبت قدیمی ومودت | سلیقی ابواب مراسلات مفتوح داشته ، آثار حسن موالات را بوضوح رساند ، تا موجب ازدیاد مواد الفت گردد وازین جانب نیز چند بار خواسته شد که دعا نامه که محرك سلسله وداد ومهد قواعد اتحاد است ارسال نموده آید اما بسبب موانع چند که روی نمود تأخیر پذیرفت ،

انشاء الله الرحمن بعد ازین عذر آن بتقدیم رسانیده شود ، چون غرض عرض موالات وتاکید عقد مصافات بود بدین مقدار اکتفا رفت ، والدعا فی الانتهاء اضعاف ما فی الابتداء

LXV.

مکتوب در تهنیت اغریوز به پاشایان از
سلطان بایزید خلد ملکه

تجیات صافیات محبت رسان که از رشحات حیاض آن ریاض موالات همواره 08 a نضیر ونایمی باشد وتجننات | زاکیات محبت فشان که از قطرات امطار آن انهار مصافات پیوسته غریز وطامی گردد متحف ومهدی قلنور ، مأمولدر که مهیب وصولده همدم قبول قبول اولاً ، اما حدیث اشتیاق مکارم اخلاقکوز گبی متجاوز الاحصا اولمغین اطناب گوسترلیدی ، شرف ملاقات که وسیله حصول مرادات در بر وجه اجل محصل اولاً بنیه النیه وآله وبنیه ، فبعد آرای جهان آرا کوزه پوشیده دگلدر که الحاله هذه جناب خلافت مآب جانبدن افتخار الدواقین اسکندر بك قلوکز وساطتیه مثال فرخنده فال ارسال اولمغس ، احسن احیائنده وایمن ازمانده شهباز سیمین بر طاوس جلوه گر گبی هوای دولتن وفضای سعادتدن نازل وواصل اولدی

بیت :

شگفت تازه گلی در فضای روضه دل وزید باد صبا بر هوای عرصه جان 80 b

اولکه شرایط تعظیم وتجلیل در کما ینبغی تقدیم اولب مطالع ومقاطعنه مطلع اولندقدن صوکره مضمون میمونندن نصرت وحبور وفحوای هایونندن غبطت وسرور بر وجهله یوز کوستردی که منشی ضمیر قلم اندیشه ایله انوک عشر عشرینی

سفینه سینه از ره تحریر ایده من قلعه اغربوز که انوک حصانت بدینانه و متانت
ابدانه کفار ملاعین و انصار شیاطین غره اولب پای بی ادبی کفندو حدلری
دایره لرندن هردم خارج ادلرلدی الآن بمن همت تائیدات سبحانی و حسن توفیقات
صمدانی قلعه مزبوره توابی و لواحق ایله پادشاه عالم پناهک ابد الله سلطنته و خلد
81 a خلافته قبضه | اقتدارلر نه کلوب معابد اصنام مساجد اسلام اولمش هذا من فضل
ربی والحمد لله رب العالمین حضرت عزت عزت الآؤه و تبارک اسماءه درگاهندن
مسئول اولنان بودر که همیشه سلطان جهانپناهک اولیاء دولتی مسرور و اعداء
سلطنتی مقهور و رایات ظفر پیکری الی یوم النشور منشور اولا آمین بحق الحق
ونبیه المطلق چون غرض عرض محبت در بو مقداره اکتفا اولندی والدعا کا سبق .

LXVI.

مکتوب سنان پاشا الی بایزید خلد ملکه برای تعزیت
سلطان مصطفی

تا سلطان پروزه تخت پیروز بخت نیم روز که هر صبح باتیغ رخشان و سپهر
ولوای شیر پیکر بی پناه سپاه و مدد خیال شب از حدود خاوران مشرق و خطط
81 b فراوان | مغرب از حوالی اردوی آسمان منہزم کرده (بیت) « غلب^۱ الشمس و غاب
الشمس و غاب الغیب و اقبل الصبح و ولی الکوکب » خیل کواکب شکوه انبوه
کروه جناب امارت مآب ایالت انتساب نهال چمن شاهی گابن گاشن شهنشاهی
جوهر زیور کشور گشایی و زیور جوهر فرمان روایی خلاصه نوع انسان هلاله^۱
تاج آل عثمان

بیت :

سزد اگر ننویسم تکلف القاب بماهتاب چه حاجت شب تجلی را

1 غلب : ما غلب N

طول الله فی السعادة اعمارہ وزین بفرايد قلائد المعالی اعصاره ولا زالت مواکب
ایالته فایضة الانوار والاشراق کالقمر اذا تلیها

مصرع :

این دغا را قدسیان از عرش آمین گفته اند

مصرع :

ویرحم الله عبداً قال آمینا

سلامی بدست بوس چون صفای خاطر جگر سوختگان از شوائب کدورت خالی
پیامی بزمین بوس چون دیده آبدار روحانیان بانوار مشاهدت متللی دطای که
مسند نشینان حضایر قدس را حرز جان و ثنایی که خلعت گزینان صوامع انس
را ورد زبان باشد بو | بحب مخلص طرفندن همسر قبول قبول اولنه بمن منه
وجود جوده بعدما چون قلم بی نیازی حظ فنا بر ورق بقا حضرت شهزاده
جوانخت پیر رای فلك تحت^۱ بهرام صولت خورشید طاعت قر کر انجم حشم
مبارز الدولة والدینا والدین چلی سلطان علیه الرحمة والرضوان صحیفه اعمارنه
82 b چکلوب بو خاکدان مجازی و مسکن عاری و دار غروردن زهت جای عالم | سروره
رحلت ایدب افول بولدی

بیت :

آن مصر مملکت که تو دیدی خراب شد
وان نیل مکرمت که شنیدی سراب شد

نه چاره چون قلم تقدیر قابل تبدیل و تغیر دکدر چار و ناچار بو چاره سز مصیبت
صبر و تحمل آتمکدن غیری نه چاره وار

بیت :

هر که آمد بجهان اهل فنا خواهد بود آنکه پاینده و باقیست خدا خواهد بود
مادام که اول شهر جناح سلطنت نشیمن جنتده فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر

1 فلك : + و N

آسوده حال اولا حضرت حی لا یموت اول جناب سلطنت مآی سلطان البرین
و خاقان البحرین پادشاهمز خلد الله سبحانه ملکه و سلطانه سایه سنده سلطنت
سریرنده مستدام ایدوب بو مصیبتی اخر مصائب ایدب آفتاب دولتن تابنده
83 a و پاینده ایده بحق الحق و نبیه المطلق | چون غرض عرض و کمال اختصاص در بو
مقدار اکتفا اولندی الدعا فی الانتهاء اضعف ما فی الابتداء

LXVII.

مکتوب نماز محمدی

حکم منشور مشهور نشان مزبور مسرور انفعده الله الملك الغفور الی يوم
الحشر والنشور اولدرکه الحاله هذه ولايت رومده اولان شهرلر و قضباتک و قرانک
اهالیسی اقامت فرائض و رعایت سنن ایتکده کلام قدیمه و فرقان مجیده واحادیث
نبویه مخالفت ایدوب اقیما الصلوة موجبی ایلله الصلوة عماد الدین فمن اقامها فقد
اقام الدین ومن ترکها فقد هدم الدین امری ایلله عمل ایتوب میدان طغیانه
سلوک ایدوب مساجد خرابه و مفاسق عمارته یوز طوتب تارک صلوة اولب | اعراض
83 b کلی قلادیلر دیو استماع اولندی ایلله اولسه لاجرم امر معروف و نهی منکر بنوم
ازرمه واجب و لازم اولدغی جهتدن قلوب فلانی نماز محمدی نصب ایدب بو حکم
شریفی ارزانی قلدیم که هر کیمکه تارک صلوة اولسه تعزیر بالضرر و تعزیر بالمال
مشروع اولدغی سبیدن بر موجب کلام ربانی و حدیث رسول مدنی روم ولایتنه
یواریب اقدام تام برله یساق ایدب تارک صلوة اولانلرک تمام حقارندن کلوب اقامت
صلوة اندروب بی نمازلره اهانتله تشهر ایدب امر معروف و نهی منکر ایده هیچ
84 a احد کاینما ماکان مانع و دافع اولیه و روم سنجاغی بکلری و قاضیلری و سو باشیلری |
ویرلرنه طوران آدمیلری مذکور قلوبه بو بابده معاون اولب احکام شرعیه اجرا
و تنفیذ ایتکده تکاسل و تهاون قلمیالر تا که مساجد مملو و مدارس معمور اولب
دین اسلام کالنده رونق بولب مسلمانلر رفاهیت اچنده اولب پادشاهک دوام

دولتی و ازدیاد حشمتی دعا سینه ملازمت کوسترله شویله بلالر علامت شریف ازره
اعتماد قلالر تحریراً فی اواسط شهر صفر المظفر سنه احدی وثمانین .

[Milâdî 1476 senesi Haziran ibtidâları]

LXVIII.

مکتوب سلطان جم الی سلطان بایزید خلد ملکه در جواب
تعزیت نامه سلطان مصطفی

سفینه بحر احسان که غریق عمان احزان را نجاتی و خلاصی بخشد و دفیئه
لطف فراوان که گنجینه دل و روان از نفایس تنسوقات لطائف آن مشحون گردد
اعنی رشاشه خامه | دربار گوهر نثار که مظهر فیض فتوحات غیبیه و مظهر اسرار
84 b موالات و مواخات عمده تواند بود از جانب جناب امارت مآب جلالت جلال
سلطنت مآل سلطان اخلاف السلاطین برهان اسلاف الخواصین فی عرض تسعین
شهر شاهباز سلطنت اختر آسمان خلافت

شعر:

یا من یطیل بیانا فی مدایحه اقصر فحصر نجوم اللیل منحصراً

المستغنی عن بث الاوصاف وبث الالقب المختص بمزید عواطف الملك الوهاب لا زال
وجوده الشریف واسطه لعقد الخلافه وجوده البديل رابطه لعقد نظام المملكة
بامساعدته روزگار مصحوب فخر الابرار والمحررين کاتب مصلح الدین کتبت
سلامته بقدر غزیر اخلاص این مخلص جریان و فیضان نمود و غریق | غرقاب حزن
85 a و ملال را نجات بخشد و این معنی بحیثی موجب منت شد که دل گران بار وزبان
در شکر شکر نثار گشت بعد از تشریف مطالعه مقتضی حال مقابله جز دعوات
مسیح نسمات و خدمات اخلاص سمات لاجرم دولتخواه بی اشتباه بر وفاق

فصاحت و طباق بلاغت و ظایف دعوات را در همه احوال و اوقات مرتب داشته
است و در اظهار عجز فیما وجب میگوید

بیت :

کنار بحر شکرت را کجا چشم تواند دید
که کشتی خرد رفتست در غرقاب لا احصی

85 b ضروب مواعظ و نصایح و صنوف منافع و منایح توان گفت محلی بمقدمات اقناعیه
و مؤکد براهین یقینیه که در باب تنبیه ثواب صبر و سکون بوقت نزول رب المنون
و در اشارت و ایما بشارت | انما یوفی الصابرون اصدار فرموده برسم تعزیه
و تسلیه واقعه انتقال آن ذات ملک صفات

بیت :

آن معدن بسالت و آن منبع سخا وان مایه شجاعت و آن ذات مصطفی

86 a سعید شهید جناب امیر طیب الله نراه و جعل بحایج الجنة مشواه بعقد حساب
جمع و تقسیم عقل سلیم رسید و از در سامعه بدرون حافظه جایگز شده لطیمه
عطر دماغ و نمیمه سطر بلاغ و اکلیل مفارق نیکنامی و دلیل حصول شادکامی
گشت بال روزگار زورکار همیشه راتبه جفاء همگنان مرتب دارد و زمانه بهانه جوی
را صاحبه وفا هرگز نیافته اند بگردن نو عروس هستی عقد خودپرستی کی
بستند که باز بشارت سرانگشت اجل کتناز المرجان من عقد بهی بوقت امید
بهی | از هم نگسیخت

بیت :

کدام سرو سهی را زمانه آبی داد که باز خشک نکردش بآتش بیداد

و از شاهان جهان یکی در لطف و عتف ده روزه پنج نوبت زندگانی که زد که
گردش این هفت دولاب شش جهت بناچار در بعثت ثلث معشش جاودانه نکرد

مصراع :

وای نعیم لا یکدره الدهر

87 b با وجود تسلیم و رضا بامر قدر و قضا باز این قضیه تا مرضیه جفا بعزه الله تعالی
نسبت باین مخلص داء معضل و مرض مشکل بود فاما چون لطیفه الهی از افق
الطاف تا مثنای آنحضرت ایالت پناهی مد ظله طلوع فرمود غیاهب ملال و ظلمات
احزان را کان لم یکن ساخته عراض صدور را بنور سرور تابان و درخشان
گردانید الحمد لله | المنان و علینا الشکر و الامتنان از درگاه واهب الآمال مقدر
الاجال متضرع می شود که تا روان آن طاوس جنان در روضه رضوان جولان
نماید دوحه وجود لطیف آنحضرت که شعبه مشمر ریاض سلطنت است بزال
بقاء ذات حضرت خلافت پناهی ظل الهی خلد الله سلطانه تازه و مشمر و خرم
و بارور گرداناد بالنبی و آله الامجاد چون غرض عرض اخلاص و اختصاص است
بدین مقدار اقتصار رفت الداء کما سبق .

LXIX.

مکتوب سلطان بایزید خلد ملکه الی جم سلطان در باب
تهنیت منصب قرمان

87 a هر در سعادت و کامرانی که در اصداف الطاف یزدانست و هر جوهر دولت
و شادمانی که در اعیان اکوان امکانست نثار حضرت جنت حضرت ها همت
عالی دولت قمر بهجت | عطار د فطنت وارث سریر سلطنت نهال چمن شاهی گلبن
گلشن شهنشاهی جلالت نصاب مدار اولی الالباب المختص بعنایه الملك الوهاب
حضرت برادر کامیاب ضاعف الله قدره و اطال عمره و رفع قصره الی يوم الحساب

بیت :

ما غلب الشمس و غاب الغیب و اقبل الليل و بان الکوکب

LXX.

مکتوب از سلطان بایزید بحکم سلطان
در باب تهنیت قرمان

کواکب جلال دولت حضرت جنت حضرت ها همت عالی دولت وارث سریر
سلطنت نور حدته سیادت ونور حقیقه مملکت شهریار عالم شهزاده بنی آدم نهال
چمن شاهی گلبن گلشن شهنشاهی حاوی خصایص ارباب الالباب المستغنی عن النعوت
والقاب المخصوص بعناية الملك الوهاب ضاعف الله قدره واطال عمره ورفع قصره الى يوم
الحساب از برج سعادت طالع ولامع بادرب العباد، تحف تحیات عنبر نسیم وطرف
تسلیمات | عهر شمیم که محض محبتدن و خلوص طویتدن وصفاء عقیدتدن منبعث ومنشعب
95 a الور، قوافل اخلاص ورواحل اختصاص برله متحف ومهدی قلنور، التیاع
واشتیاق وآرزومندی تلاق اول حیزده دگلدر که السنه اقلام عشر عشرک تحریر
وتقرر قلا، شرف ملاقات که اهم سرادات واتم مراسم محبت ووداد وغب وظائف مودت واتحاد
ومحصل اولایه، بعد از اداء مراسم محبت ووداد وغب وظائف مودت واتحاد
انها قلنور که الحاله هذه اول جناب آسمان اقبالک ماه انوری درگاه خلافتینه
معدلت دستگاه خلد الله سبحانه ملکه وسلطانه حضرتنوک دولت آفتابه مقارن
الوب برج علاده داخی زیاده شرف کسب ادب ایالت ولایت قرمان ارزانی |
95 b قلنمش، الحمد لله على نعمه الکامله والشکر على آلائه الشامله، حق علیمدر
وکفی به شهنیدا که بو خبر فرح فزانوک استماعدن هزار بهجت وحبور واصناف
غبطت وسرور حاصل اولدی، امید از فضل ربانی اولدر که اول حضرت اخوی
یوماً فیوماً ترقیده اولب دولت جمعنوک شمیم منور وقدر براتنوک حکمی مقرر
اولا که دین ودولتک ارتقاعنه ونظام عالمک انتقاعنه سبیدر بو تهنیت غرا
وموهبت عظمانک مراسمک باحسن الوجوه مؤدی قلمغیچون دارنده صحیفه صفا
وناقل ورقه وفا خلف الامراء والكبراء اویس چلبی رزقت سلامته اول جنابه
ارسال اولندی، چون اول حضرتک وصول سعادتیه مشرف ومستسعد اولای
عین عنایت ورضا وحسن التفات وارضا برله ملحوظ ومحظوظ برلوب اخبار
سرور بخشیری ایله عودت گستراب بو جانبه انواع مباحات واصناف مفاخرت

تحف تحیات عنبر نسیم وطرف تسلیمات عهر شمیم که از فوایج وراج آن مشام جان مخلصان
حقیقی معطر گردد رقم اتحاف واهدا وصورت ابلاغ وانها می یابد التیاع واشتیاق
ملاقات که از مدارج افهام ومعارج اوهام متجاوز ومتصاعد است بر وجه اجل
میسر ومحصل باد بالنون والصاد بعد از نشر فوایج ووداد ونثر دراری محبت
87 b واعتقاد معروض | رای عالم آرای می دارد که چون آثار مملکت ایشاری وانوار
آفتاب جهاننداری حضرت پادشاهی فرمان فرمائی وممالك آرای خلد الله سبحانه
ولایتها بنحشد ومملکتها میدهد ذلك فضل الله يؤتیه من یشاء هر آینه مصداق
این مقال آنکه درین وقت ظل ظلیل حضرت اخوی را بر مفارق گوشه نشینان
حظیره اکمل المکملین وارشد الراشدین حضرت مولانا جلال الدین قدس الله
سره العزیز که خاک مشک آمیز ولایت یونان المعبر بقرمان بانفاس قدسیه ایشان
معطرس مبدوط گردانید اغنی منصب معالی بدان ذات عالی که جمع کرم ومنبع
94 a حکم است مزین شد حق علیم است از میامن این اخبار وبرکات | این آثار
بلابل گلزار کامرانی وعنادل شاخسار خسروانی وطوطی شکرخای شهرباری
وهزار دستان بوستان بختیاری بر اغصان اشجار سلطنت وافنان ازهار جویبار
مملکت باحسن اصوات واطیب نغمات الحان گرفتند وگفتند

شعر:

بشراك يا كعبة الاقبال بشراكا بشراك من دولة دلت بمغناكا

لا جرم هر اداء مراسم این تهنیت غرا وموهبت عظمی خلف الامراء والكبراء
اویس چلبی رزقت سلامته بصوب صواب دولت ایاب فرستاده شد مأمول است که
چون بوصول سعادت آن جناب مشرف ومستسعد گردد بعین عنایت رضا وبحسن
التفات وارضا ملحوظ ومحظوظ فرموده باخبار ساره آن جناب عودت نماید،
94 b تا اینمعنی موجب اصناف مباحات وانواع | مفاخرات گردد، چون غرض عرض
وداد است برین مقدار اکتفاء شد، الدعاء فی الانتهاء ضعف ما فی الابتداء.

خطرناکده ومقام مهلکده اقامت گوسترمک نا معقول ونا موجه گي گورندگي
جهتدن دارنده ورقة و داد و ناقل صحيفه اتحاد فخر المقربين وقودة الملازمين
چاقرجي باشي قره گوز بك رزقت سلامتہ ارسال اولندي ، ضمير منير كزه اتحاد
ويگانگي خصوصنده نه لايح ونه مقرر اولش اسه ظهوره گتورب يمن دولت
بر يمن ويسر نصرت بر يسار بعون الله الملك الغفار بو جانبه توخه گوسترله
بو طرفدن داخى عسا كر اسلام نصرهم الله الملك العلام مهيا ومرتب قلنمشدر ،
بو محبدن معاونت وامداد نصرت واجتهاد نه وجهله اوملورسه اضعاف مضاعفه تصور
اولله ، چون غرض عرض و داد و خلوص صدق واعتقاددر بو مقدار اكتفا
اولندي ، دولت قرين خلود باد يمنه ويمنه .

LXII.

صورت سوگندنامه

بو صحيفه شريفه وسوگندنامه لطيفه قلمه گلدوكنه سبب اولدركه چون
پيمان اصناف انسان سنت مبرور وعادت مستحسن ومشهوردر تا كيد اعتماد اراده
مقرر اولمعچون اوليگلمش رسم معتبردر تا كه طرفينك خاطرلري بري برينه مطمئن
اولوب قواعد پيمان اراده مستحكم ومؤكد اولا شمديكحالده فلان پادشاهمز عز
نصره اغورنه راستليق وطوغريلق ايليوب فلان قلعه ياخود فلان مملكتي ويردوكي
سببدن فلان ولايتوك سنجايي بگلگكي ارزاني قلوب آرادن شك وشبهه ووهم
وخيال داخى وارسه بالكليه زائل اولا آنك ازرنه بسم الله الرحمن الرحيم قال الله
تعالى وهو اصدق القائلين واحق الواعظين ووافوا بعد الله اذا عاهدتم ولا
تقضوا الايمان بعد توكيد اشهد الله وكفى بالله شهيدا واشهد ملائكة المقربين وانبياء
المرسلين واشهد خلفاء الراشدين والائمة المهتدين والناس كلهم اجمعين على هذا
اليمن المغلظه بن كه فلان بن فلانم شول تكري حقيچون كه عالم الاسرار

حاصل اولا ، چون غرض عرض و داددر بو قدره اكتفا اولندي الدعا في الانتهاء
ضعف ما في الابتداء .

LXXI.

مكتوب از سلطان بايزيد خلد ملكه الى اوغزلو
محمد بك ولد حسن بك

جناب معالى مآب على نصاب سماعات اكتساب ملك الملوك الامراء
في العالم منبع الجود والفضل والنعم مجمع مكارم الاخلاق ومحاسن الشيم الذي قصر
عن اوصافه لسان القلم اعدل اعلم روزگار اعقل افضل كامگار نور حدقه دولت
ونور حديقه مملكت وارث سرير سلطنت شهریار عالم شهزاده بنی آدم نهال چمن
شاهی گلبن گلشن شهنشاهی الالاقاب | يفتخر به وياهی ولايم شرحه بالقلم
ولايتناهی المستغنى عن النعوت والالاقاب الخصوص بعناية الملك الوهاب ضاعف الله
قدره واطال عمره الى يوم الحساب الوف تيجات صبا نفحت بهار بهجت وصنوف
تسليمات نسيم نسيم قبول نكهت از گلشن خلوص طويت وگلبن خصوص
هويت كه نفحه نفحات صفابخش آن بانسيم سحری وزیده باشد وروضات رياحين
او از تسم مسك بویش دماغ جان معطر میگردد متحف ومهدی میدارد ،
ملاقات كه اهم مرادات واتم مقاصد است بزودی باد بحق محمد افضل العباد .

96 a

بعده معروض رای منیر قلموركه چونكه تقدير رباني وفرمان خالق يزداني
اول جناب جميل الآماله بو نوعله صورت اظهار ادب بو جانبه توجه گوستردی
كلوب بر غیری ولايتده صورت تمکن گوسترمك نه سيزوك صدق صداقتكزه
لايقدر ونه بر محبترك غلبه شوقنه سزاواردر ، لا جرم بو جانبه كلوب تشريف
بيورمق اولا وانسيدر ، زیرا اول وطن مبارکدن بو طرفه اول نيت ازرنه توجه
اولمش ادى وهم آراقده بعد اوليوب يقينلق اولوب اگر اوتہ طرفدن ازركزه
ايلغار گلوب بر ايش دوشجك اولور اسه معاونت وامداد گوسترله ادى جای

والخفیات در خالصاً مخلصاً طهارت کامل برله بومبارك ساعتده الومی کلام مجید
ازرنه قیوب والله وبالله وتالله الطالب والغالب المدرك المهلك المنتقم الحی الذی
لا يموت المغلظه آند اچدم وعهد ادم حيله سوز واستئناسوز شونك ازرنه كه
بعد اليوم ويردوكم تيمارلى الميام والدرميم ونفسنه ومالنه واولادنه ضرر اقيم
واتدرميم وهيچ كمسنه نك سوزنه واغواسنه اويوب بو مذكور يمين مغلظه وعهد
ميثاقى تبديل وتغير اتمكچون چاره وتاويل وحيله طلب قلميم وقلدريم اصلا بو
آنددن دونيم اكر دونجت اولورسم تكرى تعالينوك كلام قديمى بى طوتسون
والتوفيق من الله والعناية من عند الله والله على ما نقول وكيل وما توفيقى الا بالله
عليه توكلت واليه انيب تحريراً فى الثالث عشر من شهر رجب المرجب سنة ثمان
وسبعين وثمانمائة رب اختم بالخير .

(Milâdî 1473 senesi 4 Kânunuevvel Cumartesi günü)

LXXIII.

مکتوب از حضرت سلطان احمد چلبی به درگاه اعلی
برای تنبيه رسیدن بگلیبولی

آرای جهان آرایلری ازره مخفی اولمیه که بوندن اول حسن تدبیرلری ایله
درگاه فلك اشتباهدن فرمان واجب الاذعان وارد اولب مضمون میموننده کلاس
ملاقات شرف بخشله مستسعد اولاسن دیو امر اولندغی سبیدن امثالاً الامر
العالی .

بیت :

جان کمرواز بر میان بسته کمری بر میان جان بسته

اول قبه اقبال وکعبه آمالك حرم محترمی طوافنه متوجه اولب عون عنایه الهی
ویمن همت پادشاهی ایله مبارک محرم الحرام آینوک یکرم دردنجی گوننده گلیبولی
معبرندن گچمک میسر اولدی ، ایله اولسه موصل صحیفه محبت افتخار ارباب
الاختصاص مصطفی چلبی بندلری رزقت سلامته شرف خدمته ارسال اولندی ،
ان شاء الله العزیز سعادت ملاقاتلری ایله | مستسعد اولدقه مرجودرکه عادت 99 b
قدیمه لری ازره اوده خصوصنده نظر عنایت وهمت عالیله لری دریغ بیورلیه ، چون
غرض عرض خلت و مجاری احوالدر بو مقداره اقتصار اولندی ، ظل وجود
مدود باد بر بعباد .

فهرست نامهای اشخاص واقوام وطوایف واماکن

آب روشن ۹۰	اوغزلو محمد بیک (ولد حسن بیک)
آذربایجان ۱۲ ۱۵ ۲۰ ۲۱	۱۰۰
آرتق آباد ۴۱	اغوز ۹۰
آرونتو ۲۱	امریان ۵۹
آلتیجق ۲۱	امیر جان (خواجه ، سید) ۷۱
آماسیه ۳۱ ۴۴	انگروس ۵۶
	اولان ۲۱
ابراهیم بیک بن قرمان ۴ ۳۸ ۴۴	اولس چلبی ۹۸ ۹۹
ابراهیم شاه بیک ۱۱ ۲۰ ۲۱	ایران ۱۵
ابن الحاجب ۴۵	اینال اوغلی اسکندر صوچی :
احمد بکر پاشا ۷۲	(مراجعه شود باسکندر صوچی)
احمد بیک بن قرمان (پیر) ۶۲	بازارجی محمود ۱۲
احمد چلبی (سلطان) ۴۹ ۸۱ ۱۰۲	بازارلو ۳۹
احمد بیک ۷۳	بایزید ثانی (سلطان) ۶ ۱۳ - ۱۵
ارمن ۱۵	۱۸ ۲۰ ۲۵ ۳۰ ۳۴ ۳۸ ۵۵ ۵۷
ارناود ۶۳	۶۱ ۶۲-۶۳ ۶۹ ۷۰ ۷۲ ۷۵-۷۸
ازورنیق ۵۹	۸۰-۸۲ ۸۴-۸۸ ۹۱-۹۲ ۹۵
استرآباد ۹۰	۹۷ ۹۹ ۱۰۰
اسفندیار ۸	بایزید (ولایت) ۲۱
اسکندر (قدیم) ۶	بایندر خان ۹۰
اسکندر صوچی (اینال اوغلی) ۴۴	برجیس ۹
اسکندر بیک (ذواق) ۹۱	بز اوقلو (مراجعه شود بهوزوقلو)
اسمعیل بیک ۲۳	بوز اوقلو ۴۱
اغربوز ۹۱ ۹۲	

فهرست نامهای اشخاص واقوام وطوائف واماکن ۱۰۶

بیات ۹۰

بل آب روشن ۹۰

پیر احمد آغا ۲۲

پیر احمد بیک بن قرمان ۶۲

پیر بوداق میرزا ۱۲

پیر علی بیک ۱۲ ۱۳

تاج الدین ۸۷

تاجی بیک ۲۷ ۴۱

تریزون ۷۸

ترکستان ۹۰

جم (سلطان، برادر بایزید فانی)

۸۰ - ۷۹ ۷۷-۷۵ ۱۸ ۱۰ ۸ ۶

۹۹ ۹۷ ۹۵ ۸۸

جهانشاه بیک ۲۰

جهانشاه میرزا ۱۲ ۳۲

جوسین ۲۱

چهره ۲۱

چچک اوغلی ۸۲

حاجی ۵۴

حاجی مراد ۱۲

حسام الدین ۴۶

حسن ۶۵

حسن بیک (اوزون حسن) ۱۱

۱۰۰ ۲۰ ۱۵ ۱۳

حسن بیک (شیخ) ۴۹

حسن چاوش ۵۹

حسن علی بیک ۱۱ ۱۲ ۲۰ ۲۱

حسین ۸۵ ۸۶

حسین (سلطان، ولد شیخ حسن)

بیک (۴۹)

حلیمی ۱۳

حمید جلای ۹ ۱۰

خاوزه ۲۷

خاوزه حامی ۲۶

خرم آباد ۹۰

خضر بیک ۴۸

خضر پاشا ۱۸ ۵۰

خلیل بابا (مولانا) ۳۲

خوارزم ۹۰

خوی ۲۰

دانشمند اوغلی ۲۱

دوادار مصر ۷۰

دیاربکر ۱۵

ذو القادرلو ۴۱

ذو القادریه ۶۷

رستم بیک (عم شهسور بیک) ۴۴

روم ۷۳ ۷۴

روم ایلی ۲۲

فهرست نامهای اشخاص واقوام وطوائف واماکن ۱۰۷

سنان بیک ۶۲

سنان پاشا ۸۵ ۹۲

سنان بیک (چاشنیکیر) ۳۴ ۵۶

سنان (علوفجی) ۶۴

سلیمان بیک (پدر شهسوار بیک) ۴۱

سیفه بیک ۵۸

سیواس ۲۹

شاملو ۶۵

شاه بیک ۵۰

شاهسوار بیک ۴ ۲۱ ۴۱ ۴۴ ۶۴

۶۷

شاه علی بیک (غیاث الدین) ۲۰ ۱۱

شاه منصور (ولد امیر شهسوار)

۲۱ ۱۱

طورخان ۷۷

طورخان بیک طانی ۷۵

ظہیر الدین ابراهیم شاه بیک (امیر)

۲۱ ۲۰ ۱۱

عایشه خاتونخو ۷۶

عبدالله ۶۸

عبدالله (میر تریزون) ۷۸

عبدالله (کاتب) ۸۱

عزت الدین ابو یوسف میرزا ۱۲

علاء الدین آغا ۴۸

علی بیک (امیر آخور) ۷۹

علی بیک ۸۰

علی (سلطان، ولد حسن علی) ۲۱

۲۹

عیسی بن اسحاق بیک ۵۹ ۶۰

علی دیوان ۴۴

عیاث الدین شاه علی بیک ۱۱ ۲۰

فاتح : مراجعه شود بمحمد سلطان

فاتح

فتح الله (مولانا) ۴۵

فرحشاد ۶۲

قاسم آغا ۵۰

قاسم بیک ۵۷ ۵۸

قاسم جلای ۱۸ ۱۹

قتلو بیک ۵۷

قراجه بیک ۴۶ ۴۸

قره قوینلو ۲۱

قرمان ۶۲ ۹۷ ۹۸ ۹۹

قره گوز بیک (چاقرجی باشی) ۱۰۱

قسطنطنیه ۵

قطار سنجاقی ۸۱

قلعه اروننو ۲۱

قلعه آلجق ۲۱

قلعه بایزید ۲۱

قلعه اولان ۲۱

قلعه جوسین ۲۱

محمود پاشا ۵۹ ۶۴	قلعه جهره ۲۱
محمود بيك لالا پاشا ۲۳ ۲۴	قلعه گوگرچينك ۲۱
محمود (جيجي باشى) ۸۴	قلعه ماكو ۲۱
مراد : مراجعه شود بحاجي مراد	قلعه وان و سلطان ۲۱
مراد بيك (مير ميران روم ايلي) ۲۳	قيصريه ۴۴
مرند ۱۱ ۲۰	
مصر ۴۴ ۶۹	كال آقا ۱۷
مصطفى (سلطان ، برادر بايزيد ثانی)	كال پاشا ۸۴
۳۴ ۵۵ ۵۶ ۸۲ ۸۸ ۹۲ ۹۵ ۱۰۳	
مصطفى (بنده خضر پاشا) ۱۸	گليبولي ۱۰۲
مصطفى پاشا ۷۸	گواله قلعه سي ۶۲
مصلح الدين (مولانا) ۸۲	
مصلح الدين (كاتب) ۹۵	لاديق ۱۷ ۲۶ ۲۷ ۳۱
ملطيه ۶۹	ليلي ۲۵
ملك ارسلان (برادر شاهسوار) ۴	
۴۴	ماكو ۲۱
موسى بيك (چاشنيگر باشى) ۷۵	مجنون ۲۵
	محمد سلطان فاتح ۴۴ ۴۵ ۶۳ ۶۶
يادگار محمد ۹۰	محمدي ۱۲
يلاق لاديق ۲۶ ۳۱	محمد (يادگار) ۹۰

غلط نامه

صفحه	سطر	غلط	صحیح
۳	۱۸	ساقية	صافية
۴	۱۳	حلاصة	خلاصة
	۱۶	انائه	ابائه
	۱۷	وجته	وجنته
۶	۱۲	ريبنده	زيبنده
۸	۶	مرت	ممرت
۹	۱۴	الحقوق	الحقوق
۱۸	۲	متوب	مكتوب
۳۲	۱۷	زيان	ريان
۳۸	۱۶	بعده	بعد
۴۶	۱۱	مؤدت	مودت
۶۰	۴	منبر	منير
۶۲	۴	جهاها	حماها
۷۰	۱۲	العمة	الغمة
۷۵	۱۵	ورايخ	وروايح
۷۶	۱۱	مقصولرم	مقصودلرم
۸۰	۱۰	فرسته	فرصة
۹۲	۱۵-۱۶	غلب... الغيب	غلب الشمس وغاب الغيب
۹۶	۱۳	سلم	سليم
۹۸	۱	ورايخ	وروايح

Ö N S Ö Z

Viyanada Milli Kütüphâne (Nationalbibliothek) H. O. 161 remzi ile kayıtlı bulunan bu münşeât mecmuası Fâtih Sultan Mehmed zamanına ait 74 değerli vesikayı ihtiva etmektedir. Yalnız 46 ncı vesikanın altında 896 tarihi görülmektedir. Bâyezid tarafından «Devâdâr-ı Mısır»a yazıldığı bildirilen bu mektubun 896 tarihinde, yani Bâyezid'in saltanatı zamanında değil, şehzâdeliği sırasında yazıldığı anlaşılmaktadır. Buna göre 896 tarihinde bir yanlışlık yapıldığı muhakkaktır.

Mecmuanın kimin tarafından toplandığı hakkında herhangi bir kayda tesadüf edilmemektedir. Fakat vesikaların çoğu İkinci Sultan Bâyezid'in şehzâdelik devrine âit olduğu ve bu devirde onun maiyetinde meşhur Ca'fer Çelebi'nin babası Tâcî Bey'in münşi sıfatıyla çalıştığı nazar-ı dikkate alınır, münşeâtın bu Tâcî Bey tarafından derlendiği tahmin edilebilir.

Mecmuadaki vesikalar mahiyet itibariyle şöylece tasnif edilebilir:

1. Fâtih Sultan Mehmed'in şehzâdeleri Mustafa, Bayezid ve Cem arasındaki muhaberât,
2. Cem ve Bâyezid'in anneleri arasındaki muhaberât,
3. Fâtih Sultan Mehmed'in muhtelif seferlerine ait fetih-nâmeler.
4. Uzun Hasan'dan Şehzade Bayezid'e gelen mektuplar (Sa'dî-Çelebi Münşeâtında bulunmayanlar),
5. Şehzadelerin maiyetindeki devlet erkânının muhaberâtı,
6. Fâtih Sultan Mehmed'in muhtelif mevzular hakkında ısdar ettiği fermanlar,
7. Fâtih Sultan Mehmed devri vüzerâsının mektupları,
8. Fâtih Sultan Mehmed'in muhtelif hükümdarlara gönderdiği mektuplar.

Bu mühim mecmua, maalesef elimize tamam olarak geçmemiştir: Çünkü formları yanlış ciltlenmiş olan yazmada 90a dan itibaren bir kaç yaprağın düştüğü sarıh olarak anlaşılmaktadır. Hepsi 100 yapraktan ibaret olan mecmua şu tertibe konulduğu takdirde düzgün olarak takip edilebilmektedir:

1 - 79 b, 88 a - 90 b, 80 a - 87 b, 94 a - 99 b.

Notlarda görülen N harfi nüsha demek olup, yazma metinde görülen sekile delâlet eder.

29. Taziyetnâme'ye cevap	51
30. İştîyaknâme	52— 54
31. İştîyaknâme cevabı	54— 55
32. Mustafa Çelebi'nin, kardeşi Sultan Bâyezid'e bayram tebriknâmesi	57
34. Kasım Bey'in, Bâyezid'in paşalarının taziyetnâmeleri-ne cevabı	58
35. Fâtih'in, oğlu Bâyezid'e mektubu	58— 59
36. İsa Bey b. İshak Bey'in Bâyezid'in defterdarı Mahmud Paşa'ya mektubu	59— 60
37-38. Defterdar lâkapları	61
39. Fâtih'in Bâyezid'e mektubu	61— 62
40. Karaman oğlu Pir Ahmed Bey'in Bâyezid'e mektubu	62— 63
41. Fâtih'in Bâyezid'e mektubu	63— 64
42. Zu'l-Kadirli oğlu Şehsuvar Bey'e Mahmud Paşa'nın mektubu	64— 65
43. Fâtih'in Mısır Sultanı'na mektubu	66— 68
44. Bayram tebriknâmesi	68
45. Bâyezid'in, Mısır sultanına gönderdiği mektup	69— 70
46. Bâyezid'in, Mısır sultanının mektubuna cevabı	70— 71
47. Bâyezid'in, Mevlânâ Ahmed Bekir Paşa'nın mektubuna cevabı	72— 73
48. İbrâhim Bey yerine Ahmed Bey'in Rum Beylerbeyliğine tâyin edildiğine dair takrîrnâme	73— 74
49. Bâyezid'in annesinin, Cem'in mektubuna cevabı	75
50. Bâyezid'in annesi'nin, Cem'in annesine mektubu	76
51. Cem'in annesinin, Bâyezid'in annesine cevabı	77
52. Bâyezid'in annesinin, Cem'in annesine mektubu	77— 78
53. Bâyezid'in annesi'nin Trabzon Beyi Sultan Abdülâh'in annesine mektubu	78— 79
54. Cem'in, Bâyezid'in annesine mektubu	79
55. Cem'in annesinin, Bâyezid'in annesine mektubu	80— 81
56. Bâyezid'in, paşalarına şefkatnâmesi	80— 81
57. Bâyezid'in kadiaskere şefkatnâmesi	81— 82
58. Sultan Mustafa'nın, Bâyezid'e mektubu	82— 83
59. Fermân-i Humâyûn	83— 84
60. Bâyezid'in, vezirliğe tâyini dolayısıyla Kemal Paşa'ya gönderdiği tebriknâme	84
61. Bâyezid'in, Sinan Paşa'nın vezirliğine dair tebriknâmesi	85
62. Bâyezid'in Hudâvendigârın hocasına mektubu	86
63. Bâyezid'in Mustafa Paşa'ya mektubu	87
64. Cem'in, Sultan Mustafa'nın ölümü dolayısıyla Bâyezid'e gönderdiği taziyetnâme	88
64a. Bâyezid'in Uzun Hasan'ın mektubuna cevabı	89— 91
65. Bâyezid'in Eğriboz'un fethi dolayısıyla paşalarına gönderdiği tebriknâme	91— 92

66. Sinan Paşa'nın, Sultan Mustafa'nın ölümü dolayısıyla Bâyezid'e gönderdiği taziyetnâme	92— 94
67. Namazı ihmal eden halkın namaz kılmasına dair gönderilen hüküm	94— 95
68. Cem'in, Sultan Mustafa'nın ölümü dolayısıyla gönderilen taziyetnâme'ye cevabı	95— 97
69-70. Cem'in Karaman eyâletine tâyini dolayısıyla Bâyezid tarafından gönderilen iki tebriknâme	97—100
71. Bâyezid'in Hasan Bey oğlu Uğurlu Mehmed Bey'e gönderdiği mektup	100—101
72. Bir andiçme (sevgend-nâme) sureti	101—102
73. Sultan Ahmed Çelebi'nin Gelibolu'ya ulaştığına dair mektubu	102—103
III. Endeks	105—108

İÇİNDEKİLER

I.	Önsöz	VII
II.	Münşeâtın metni	3—103
	1. Mısır sultanına mektup	3— 5
	2-3. Cem Sultan'ın, kardeşi Sultan Bâyezid'e yazdığı iki mektup	6— 10
	4. Uzun Hasan'ın Bâyezid'e mektubu	11— 12
	5. Bâyezid'in Uzun Hasan'a cevabı	13— 14
	6. Bâyezid'in Uzun Hasan'a mektubu	15— 17
	7. Cem'in Bâyezid'e mektubu	18— 19
	8. Uzun Hasan'ın Bâyezid'e mektubu	20— 22
	9. Lala Mahmud Bey'in, Rumeli Beylerbeyisi Murad Bey'e mektubu	23
	10. Lala Mahmud Bey'in, Kadiasker'e mektubu	24
	11. Annesinden Sultan Bâyezid'e mektup	25— 26
	12. Bâyezid'in cevabı	27
	13. Bir istiyaknâme	28
	14. Ali Bey'in Sivas eyaletine tâyininden bahseden hüküm	29
	15. Annesinden Bâyezid'e mektup	30— 31
	16. Cihânşâh Mirzâ'ya mektup	32— 33
	17. Bâyezid'in, kardeşi Sultan Mustafa'ya mektubu	34— 35
	18. Bâyezid'in, Sultan Mustafa'ya bayram tebriki	36— 37
	19. Bâyezid'in Karaman oğlu İbrâhim Bey'e bayram tebriki	38— 40
	20. Zu'l-Kadirli Süleyman Bey'in, Artukabâd ve Bozok'a vâli tâyin edildiğine dair takrirnâme	41— 42
	21. Bir istiyaknâme örneği	43
	22. Fâtih'in, Şehsuvar Bey'in mektubuna cevabı	44
	23. Fâtih'in Mevlânâ Fethullâh'a mektubu	45
	24. Karaca Bey'in mektubuna Çelebi Sultan'ın cevabı	46— 47
	25. Karaca Bey'in mektubuna Hızır Bey'in cevabı	48— 49
	26. Şeyh Hasan Bey'in oğlu Sultan Huseyin'in mektubu- nun cevabı	49
	27. Hızır Paşa'nın, Şah Bey'in mektubuna cevabı	50
	28. Bir taziyetnâme	51

İstanbul Fethi Derneği
İSTANBUL ENSTİTÜSÜ YAYINLARI

FÂTİH DEVRİNE ÂİT

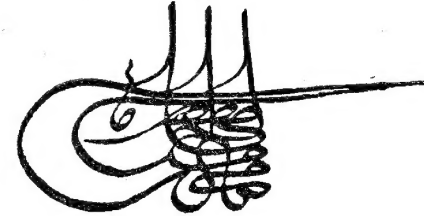
MÜNŞEÂT MECMUASI

(Wien, Nationalbibl. H. O. 161)

Neşredenler:

Prof. NECÂTİ LUGAL

Doç. Dr. ADNAN ERZİ

İŞ BANKASI'nın nakdi yardımı ile basılmıştır.

İSTANBUL - İSTANBUL MATBAASI
1956